

Handläggare

Linda Hillberg, Elisabeth Forsberg Uvemo,
Annika Risel, Susanne Edner,
Catharina Sackemark Larsson,
Åsa Eckhardt, Johnny Berndtsson,
Maria Ståll, Petter Bergeå, Linda Folke,
Jeanette Nyström, Åsa Härkegård,
Peter Fahlander, Ingrid Olsson

Till

Utbildningsnämnden
2021-02-18

Verksamhetsberättelse 2020 för Utbildningsnämnden

Förslag till beslut

1. Verksamhetsberättelse 2020 för utbildningsnämnden godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Resultatenheter och anslagsenheter för 2021 godkänns enligt avsnitt Uppföljning av ekonomi samt bilaga 3 och 4.
3. Utbildningsnämnden ansöker om budgetjustering om 43,9 mnkr för utbetalade bidrag till fristående förskolor med hög hyra, se bilaga 3.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Utbildningsnämnden

Hantverkargatan 2F, Box 22049
112 52 Stockholm
Telefon, växel 08 - 508 33000
registrator.utbildning@edu.stockholm.se

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	3
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	10
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	10
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	10
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	14
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	16
Kommunfullmäktiges och utbildningsnämndens indikatorer och aktiviteter kopplade till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.3	60
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	64
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	69
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	69
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	71
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	74
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	75
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	77
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	81
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	81
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	82
Särskilda redovisningar	95
Agenda 2030	95
Konsekvenser av Covid-19-pandemin	101
Bedömning av nämndens interna kontroll	106
Systematiskt kvalitetsarbete	108
Övrigt	111
Uppföljning av ekonomi	115
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget	115
Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde	119
Resultatenheter	127
Investeringar	128
Analys av balansräkning	129

Bilagor

- Bilaga 1 Bokslutsbilagor
- Bilaga 2 Antal schablonggrundande barn och elever
- Bilaga 3 Obligatoriska bilagor
- Bilaga 4 Anslagsenheter
- Bilaga 5 Nyckeltal 2020 för utbildningsnämnden
- Bilaga 6 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan och grundsärskolan
- Bilaga 7 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala gymnasie- och gymnasiesärskolan
- Bilaga 8 Rapport över genomförd internkontroll
- Bilaga 9 Uppföljning arbetet med aktiva åtgärder enligt Diskrimineringslagen
- Bilaga 10 Patientsäkerhetsberättelse för Elevhälsans medicinska och psykologiska insats
- Bilaga 11 Patientsäkerhetsberättelse för Stockholms skolors ungdomsmottagning
- Bilaga 12 Patientsäkerhetsberättelse för Riksgymnasiet för rörelsehindrade, Stockholm
- Bilaga 13 Patientsäkerhetsberättelse för Skolfam
- Bilaga 14 Målstruktur med bedömning av måluppfyllelse

Sammanfattande analys

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Utbildningsnämnden bedöms i hög grad bidra till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges inriktningsmål, men sammantaget är bedömningen att inriktningsmålet endast delvis är uppfyllt. Anledningen är att målen inte fullt ut uppnås när det gäller elevernas kunskapsutveckling, trygghet och studiero samt inflytande.

I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Målet uppfylls delvis. Anledningen är att alla årsmål inte fullt ut uppnåtts när det gäller elevernas kunskapsutveckling, trygghet och studiero samt inflytande. I verksamhetsplanen angivna uppdrag och aktiviteter har genomförts som planerat liksom en mängd andra insatser som anknyter till nämndens prioriterade områden för skolverksamheten. Flera förbättrade resultat finns när det gäller elevernas kunskapsutveckling. Till måloppfyllelsen bidrar det stadsövergripande arbetet med tillsyn, ersättningar och samordning kring förskola.

Pandemin har påverkat arbetet på många områden och på många sätt, men i huvudsak har utbildningsverksamheten kunnat genomföras. Skolorna har varit flexibla och ställt om sin organisation och utbildning till följd av sjukdom och risk för smittspridning. Skolorna har hittills lyckats väl i denna omställning men beroende på den fortsatta utvecklingen kommer en del elever att påverkas negativt av frånvaro och en mindre förutsägbar skoltillvaro, vilket skolorna behöver försöka kompensera för. Efter läsåret 2020/2021 kan det bli tydligare om en så kallad utbildningsskuld har uppstått.

För samtliga skolformer har utvecklingen av det hälsofrämjande och förebyggande elevhälsoarbetet varit ett prioriterat område under flera år. Elevhälsoarbetet utgår från kvalitetsprogrammet för elevhälsoarbete och omfattar frågor om trygghet och studiero, psykisk ohälsa, kost och rörelse samt att utveckla lärmiljöer som är anpassade utifrån elevernas behov.

Stockholms stads skolor ska präglas av förtroende och respekt mellan elever och personal. Skolorna ska arbeta aktivt med att främja trygghet, studiero och arbeta mot alla sorters kränkande behandling. Förvaltningen har tagit fram en första årlig rapport om trygghet och studiero, som del i att följa upp arbetet på skolorna och på huvudmannanivå. Rapporten ger en nulägesbeskrivning och ringar även in ett antal övergripande utmaningar för det fortsatta arbetet. Rapporten behandlades på utbildningsnämndens sammanträde i januari 2021.

Förskola

Förvaltningen har under året arbetat för att kontinuerligt samverka med och stödja stadsdelsförvaltningarna i frågor som är gemensamma för förskolan och fokuserat på att utveckla detta. Förskolerapporten har lyft fram viktiga utvecklingsområden så att alla barn i staden ska få en

mer likvärdig förskola och nya arbetssätt för att ta fram underlag har implementerats. Förvaltningen har även varit ett stöd i pandemin för de kommunala förskolorna. Förvaltningen har fått nya uppdrag som till exempel kommunikation och säkerställt likvärdig information över staden. De samverkansforum som förvaltningen ansvarar för har genomförts kontinuerligt under året. Stöd till kommunala förskolor i form av utvärdering av kommunala förskolor har genomförts i digital form under hösten. Förvaltningen anser att de aktiviteter, insatser och uppdrag som har genomförts bidrar till huvudmännens kompetensförsörjning, kompetensutveckling och kvalitetsarbete.

Förvaltningen har under året anpassat sig till omständigheterna och har ställt om till digitala arbetssätt. Tillsynen av fristående förskolor och pedagogisk omsorg har skett genom tillsyn på distans. De genomförda tillsynerna visar att den förändrade lagstiftningen som gäller ägarprövning ger utfall.

Grundskola och gymnasieskola

Betygsresultaten i årskurs 9 är i år på ungefär samma nivå som 2019. Andelen behöriga till yrkesprogram har ökat marginellt och det genomsnittliga meritvärdet är på samma nivå som 2019, medan andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen har minskat marginellt. Alla resultaten är på höga nivåer ur ett historiskt perspektiv. Även resultaten exklusive nyanlända elever är på ungefär samma nivå som 2019, men det finns en svagt negativ trend sedan 2016 med undantag av det genomsnittliga meritvärdet.

Resultatspridningen mellan skolor i årskurs 9 utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar är fortsatt stor, dock varierar mönstren beroende på olika indelningar av skolorna och olika betygsmått. Efter några år av minskade könsskillnader i resultat mellan pojkar och flickor har de nu ökat något. Det är flickornas resultat som i huvudsak har förbättrats. Framförallt är skillnaderna stora för det genomsnittliga meritvärdet. Enligt resultatanalysen är ändå den socioekonomiska dimensionen avsevärt starkare i sin påverkan på resultatet jämfört med den könsmissiga.

Att betygsresultaten för årskurs 9 ligger i nivå med föregående års resultat är tillfredsställande, särskilt med tanke på att pandemin påverkat skolornas arbete under vårterminen. Dessutom har resultaten i årskurs 9 förbättrats årligen mellan 2016 och 2019 vilket innebär en positiv trend. Skolorna i Järva har förbättrat sina resultat och ligger i paritet med resultaten för år 2018, detta trots att Järva var ett av de områden där pandemin medförde högre frånvaro under längre tid än i de flesta andra områden.

Bidragande orsaker till de stabila resultaten för årskurs 9 bedömer förvaltningen är arbetet med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet som har haft betydelse på skolnivå, men även på den centrala förvaltningsnivån. Att arbeta systematiskt för att utveckla verksamhetens kvalitet, att organisera för detta och med ett långsiktigt fokus är kärnan i förbättringsarbetet. Arbetet med att använda digitalisering som ett verktyg för att utveckla kommunikation, undervisning och lärande har ställts på sin spets under våren och har inneburit att många

skolor tagit stora kliv framåt. Att fortsätta stärka elevhälsans arbete, utveckla undervisningen av nyanlända elever och fritidshemmets kvalitet är andra prioriteringar som är fortsatt viktiga. Detta inte minst för arbetet med ökad likvärdighet i utbildningen.

Resultaten i årskurs 6 är lägre i år jämfört med 2019 och har en nedåtgående trend sedan 2016. Även för årskurs 6 har resultatspridningen utifrån socioekonomiska förutsättningar ökat liksom skillnaderna mellan flickor och pojkar, även här är flickornas resultat bättre. Den nedåtgående trenden gäller både i Stockholm och nationellt, och kräver djupare analys.

Förvaltningens arbete har fortsatt för att se till att det finns särskilda undervisningsgrupper för de elever som har behov av en sådan lärmiljö, genom endera en lokal grupp på skolan, lokalt samarbete skolor emellan i en regional särskild undervisningsgrupp, RSU, eller en kommunövergripande särskild undervisningsgrupp, CSI. Syftet är att elever i större utsträckning ska få stöd nära hemmet, vilket också underlättar återgång till ordinarie verksamhet.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Gymnasieskolans resultat var sammantaget endast marginellt förändrat jämfört med föregående läsår. Från läsåret 2019/2020 erhöll totalt 87 procent av stadens gymnasieelever ett examensbevis, en marginell försämring med 1 procentenhet. Andelen elever som har godkänt på samtliga kurser (minst betyget E) i sina examensbevis har ökat till 80 procent, en förbättring om med 1 procentenhet medan den genomsnittliga betygspoängen uppgick till 15,9, jämfört med 16,0 år 2019.

Av de elever som påbörjade sina studier i Stockholms stads gymnasieskolor 2017 har 66 procent ett examensbevis efter tre år, ett försämring med en procentenhet jämfört med de som startade sin utbildning 2016. Sett över tid har annars detta resultat uppvisat förbättringar.

I årets utfall ökade differensen mellan pojkar och flickor för andel elever med examensbevis. Pojkarnas andel minskade något medan flickornas omfattning hölls oförändrad totalt sett. En minskad skillnad uppvisas för genomsnittlig betygspoäng där pojkarnas betyg var oförändrade men där flickorna backade något. För andel elever med godkända kursbetyg förbättrade pojkarna sin andel och flickornas minskade något.

Sedan läsåret 2018/2019 har fokus legat på de tre utvecklingsområdena systematiskt kvalitetsarbete, ökad närvaro/minskade avhopp/psykisk hälsa samt digitalisering. Digitalisering tog under året, i och med pandemin och den distansundervisning som har bedrivits, ett skutt i utvecklingen avseende användandet av digitala verktyg i undervisningen. Erfarenheter kring pedagogiska perspektiv, som elevernas behov av stöd samt hur underlag för betyg och bedömning planeras och genomförs, behöver utvärderas och utvecklas.

Gymnasieskolorna följer upp elever som riskerar att inte uppnå de sista kurskraven för sin examen. Olika stödinsatser har satts in för att säkra elevernas måluppfyllelse i de kurser som har bedömts vara särskilt svåra, både i ett individ- och grupperspektiv. Elevhälsan har haft en

central funktion i detta arbete och har fokuserat på att ge stöd till de elever som har haft behov av stöd under året då distansundervisning har varit aktuellt.

I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Målet bedöms vara helt uppfyllt. Ett stort antal ungdomar och vuxna har erbjudits feriejobb och VFU-praktikplatser. Utfallet har dock påverkats av pandemin, Arbete pågår, i samverkan med bland annat arbetsmarknadsförvaltningen, för att fler ungdomar i Stockholms stad ska fullfölja sina gymnasiestudier. Samarbetet var inriktat på frågor om unga utanför arbetsmarknaden, unga nyanlända, yrkesutbildningar och det kommunala aktivitetsansvaret. Förvaltningarna fokuserade på det förebyggande samt det uppsökande arbetet för att ytterligare utveckla arbetssätt och metoder till stöd för ungdomar som riskerar att hoppa av gymnasieskolan eller gå ut med ofullständiga betyg.

Utbildningsnämnden har deltagit i en kartläggning av Stockholms kompetensförsörjningsbehov. Den har resulterat i en arbetsmarknadsanalys framtagen av Sweco för Stockholms stad med fördjupning och analys av framtida kompetensbehov hos fem tillväxtbranscher: Handeln, Besöksnäringen, IT/Tech, Vård/omsorg och Byggsektorn.

Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Målet bedöms vara uppfyllt i förhållande till de uppdrag utbildningsnämnden har inom området. Att öka tryggheten och säkerheten i skolorna har hög prioritet. Ett brett arbete har bedrivits som omfattar krisledning, trygghet och studiero i undervisningen, frihet från kränkningar och våld inom skolan, ett aktivt arbete med säkerhetsfrågor och samverkan med andra aktörer som socialtjänst, polis och civilsamhälle. Antalet inbrott i skolor har ökat under året, och det förebyggande arbetet är prioriterat. Över 100 skolbesök med fokus på hot och våld, inbrott och stöld samt brandskydd, har genomförts.

En reviderad handlingsplan för det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism beslutades av utbildningsnämnden under våren.

I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

I Stockholms stads budget för 2020 finns ett flertal uppdrag där utbildningsnämnden tillsammans med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska verka för att barn och unga får det stöd och den hjälp de behöver samt möjliggöra för skolan att ägna sig åt kunskapsuppdraget och i samarbete med hemmen främja elevers utveckling.

För att ta ett strategiskt och långsiktigt helhetsgrepp över uppdragen har representanter från utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna regelbundet träffats, för att skapa en helhetsbild över uppdragen och tillsammans hitta de bästa förutsättningar för att arbeta i samverkan. Uppdragen syftar till att säkerställa att barn i behov av

samlade insatser från skola och socialtjänst får detta. Målsättningen har varit att stärka de lokala samverkansforum som redan finns etablerade.

Dialoger har genomförts mellan utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen för att nå en samsyn och uppnå välfungerande samverkansstrukturer inom ramen för BUS-samverkan. En reviderad mall för de lokala samverkansöverenskommelserna om samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst inklusive prevention och fritid har tagits fram. Alla överenskommelser ska vara klara under våren 2021. Syftet är att tydliggöra parternas gemensamma åtagande för att skapa de bästa förutsättningarna för barns och ungas utveckling.

Socialförvaltningen har tillsammans med utbildningsförvaltningen tagit fram rapporten *Samhandling och samverkan kring barn och unga i Stockholms stad*. Där redovisas vilka aktiviteter som genomförts under året för att stärka samverkan kring barn i behov av särskilt stöd. Socialförvaltningen har under hösten också haft en dialog med verksamhetschefer inom Barn- och ungdomspsykiatri, BUP, kring de utmaningar och önskemål som identifierats inom staden. Det råder samstämmighet mellan staden och BUP att det är eftersträvänsvärt med rutiner kring samordnad individuell plan som är lika över hela staden och länet.

Förvaltningen har under året gjort en genomlysning av arbetet för att stödja skolorna i deras arbete kring upprepade och längre frånvaro. Ett stödmaterial har tagits fram så att skolorna bättre ska kunna kartlägga orsakerna till elevers frånvaro och sätta in mer adekvata åtgärder. För att öka kvaliteten och effektiviteten i handläggningen av ärenden gällande upprepade eller längre frånvaro för elever hos både den egna huvudmannen och andra huvudmän har förvaltningen utvecklat ett ärendehanteringssystem som en del av Barn- och elevregistret.

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Utbildningsförvaltningen bedömer att målet sammantaget är delvis uppnått.

En hög kvalitet i utbildningen i stadens förskolor och skolor, liksom ett rikt och varierat utbud av förskolor, skolor och inriktningar, ska bidra till att öka attraktiviteten för arbetskraft att söka sig till staden och för företag att kunna etablera sin verksamhet här. Utvecklingen av den verksamhetsförlagda utbildningen fortsätter liksom omfattande samverkan med lärosäten, myndigheter och andra externa aktörer såväl regionalt som nationellt.

Förvaltningen gör årligen inköp av varor och tjänster för stora belopp, och arbetar löpande för att vara en attraktiv affärspartner och har fortsatt utveckla upphandlingsunderlag i syfte att underlätta för fler leverantörer att delta i nämndens upphandlingar.

Insatser har genomförts när det gäller såväl att utnyttja befintliga lokaler effektivt som långsiktig skollokalplanering. Tillsammans med SISAB har en ny projektprocess arbetats fram, med målet att stärka ekonomistyrningen under skolbyggnadsprojekt, från tidigt skede till färdigställande. Grund- och gymnasieskolans elevantalsprognoser har setts över.

Förvaltningens beställningar av tillgänglighetsåtgärder i skolornas publika lokaler har återupptagits under året.

Kulturförvaltningen och utbildningsförvaltningen har tagit fram ett ramverk för att underlätta för kulturskolan att nyttja fler lokaler i skolor. Rinkebyskolan och Södra Latins gymnasium har inlett ett lokalsamarbete med Kulturskolan. Idrottsnämnden och utbildningsnämnden har tagit fram en ny modell för utbyggnad och ett effektivt nyttjande av skolidrottslokaler och fullstora idrottshallar under skoltid.

Antal bokade timmar i skolidrottslokaler utanför skoltid har minskat kraftigt, sannolikt helt och hållet beroende på pandemin, då rekommendationerna till föreningar under stora delar av året var att avstå från inomhusaktiviteter.

Förvaltningen har påbörjat sitt uppdrag för samordningsfunktionen i enlighet med *Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat*. Förvaltningen har haft fortsatt fokus på att på olika sätt minska måltidernas negativa effekter på klimatet. Årsmålen för andel ekologiska livsmedel (krontal) eller för andel CO₂/kg livsmedel uppnås inte. *Kvantiteten* ekologiska livsmedel uppgår dock till 50,8 procent. I samband med den internationella matsvinnsdagen deltog cirka 80 skolor som mätte sitt tallrikssvinn och sammanställde sina resultat.

I nämndens lokala upphandlingar ställs miljökrav i enlighet med stadens miljöprogram, och i relevanta delar också krav enligt stadens mål om en fossilbränslefri organisation 2030.

En ny mobil naturskola med fast lokal på Hökarängens skola invigdes. Fältlabbs kapacitet att boka in klasser har därmed fördubblats. Mediatekets film- och biblioteksuppdrag har skapat tematiska innehåll för pedagoger inom området Hållbar Utveckling.

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Utbildningsförvaltningen bedömer att målet har uppnåtts helt. Det samlade utfallet av indikatorer under målområdet pekar på att målet delvis är uppfyllt, men de högre sjukfrånvarotalen, som påverkar utfallet negativt, kan dock helt hänföras till pandemin.

Nämnden redovisar ett ekonomiskt överskott om 465,5 mnkr före resultatdispositioner och ett överskott om 223,4 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatfonderna ökar med 242,0 mnkr.

Den huvudsakliga förklaringen till överskottet är effekter orsakade av pandemin. Störst effekt har regeringens beslut om att staten övertar kostnadsansvaret för sjuklönekostnader haft. Kostnaderna för vikarier i form av timanställda och köp från bemanningsavtal har inte ökat, trots ökat antal sjukskrivna. Orsaken är att skolorna för att minska smittspridningen av pandemin inte har velat att andra än ordinarie personal ska vistas i lokalerna. Detta har sammantaget inneburit en betydande positiv ekonomisk effekt för skolorna. Övriga större avvikelser jämfört med budget är de överskott som avser personalkostnader på central förvaltning, överskott relaterade till it-kostnader och ej nyttjade reserver.

För att möta rekryteringsbehovet arbetar utbildningsförvaltningen strategiskt med kompetensförsörjningens alla delar – utveckla och behålla, attrahera, rekrytera och introducera - och samtliga delar ska utvecklas och kvalitetssäkras på alla nivåer i organisationen. Omfattande åtgärder för kompetensförsörjning och kompetensutveckling har genomförts under året. Det gäller medarbetare inom såväl den egna regins grundskole- och gymnasieskoleverksamhet som stadsdelsnämndernas och enskilda huvudmäns förskola. De åtgärderna speglas inte i någon indikator men är av allra största vikt för att upprätthålla kvaliteten i verksamheterna.

Förvaltningen har genomfört en inventering av befintliga stödinsatser och arbetat med att förtydliga vad som är unikt med att vara rektor i Stockholms stad och har tillsammans med en referensgrupp av rektorer konkretiserat det som uppfattas som särskilt värdefullt för rektorsuppdraget. Stödet från central förvaltning uppfattas som välutvecklat, både kvantitativt och kvalitativt, med insatser för att såväl avlasta rektor som att öka rektors handlingsförmåga.

Förvaltningen har under året även inventerat projekt, aktiviteter och insatser som syftar till att förenkla, avlasta eller effektivisera lärarnas pedagogiska arbete. Bland annat finns stödmaterial för införande av kompletterande kompetenser, till exempel lärarassistenter. Insatser har genomförts eller pågår även inom ramen för HÖK18-samarbetet och området arbetsmiljö, arbetsbelastning och arbetsorganisation.

Utfallet av medarbetarenkäten förbättrades totalt sett jämfört med 2019 och ger en indikation på medarbetarnas bedömning att det generellt finns en bra arbetsmiljö och attraktiva anställningsvillkor.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Utbildningsnämnden bedöms i hög grad bidra till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges inriktningsmål, men sammantaget är bedömningen att målet endast delvis är uppfyllt. Anledningen är att målen inte fullt ut uppnås när det gäller elevernas kunskapsutveckling, trygghet och studiero samt inflytande.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Uppfylls helt

Målet bedöms vara helt uppfyllt. Ett stort antal ungdomar och vuxna har erbjudits feriejobb och VFU-praktikplatser. Utfallet har dock påverkats av pandemin, Arbete pågår, i samverkan med bland annat arbetsmarknadsförvaltningen, för att fler ungdomar i Stockholms stad ska fullfölja sina gymnasiestudier. Samarbetet var inriktat på frågor om unga utanför arbetsmarknaden, unga nyanlända, yrkesutbildningar och det kommunala aktivitetsansvaret. Förvaltningarna fokuserade på det förebyggande samt det uppsökande arbetet för att ytterligare utveckla arbetssätt och metoder till stöd för ungdomar som riskerar att hoppa av gymnasieskolan eller gå ut med ofullständiga betyg.

Förvaltningen har fortsatt arbetet för en likvärdig och högkvalitativ verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och har i stort sett lyckats erbjuda och besätta antal platser enligt årsmålen. Antalet studenter som placeras i stadens förskolor och skolor varierar från år till år beroende antal studenter på lärarutbildningarna i regionen och upplägg av VFU-kurs. Under året har stadens skolor och förskolor tagit emot ett stort antal lärar- och förskollärarstudenter trots omställningar på såväl lärosäten som på stadens skolor. Stockholms stad har även tagit emot studenter från kringliggande kommuner som inte haft möjlighet eller valt att ställa in VFU till följd av pandemin. För Stockholmsjobb har 90 platser kunnat tillhandahållas, dock var det endast 49 av dem som fylldes. Det har också varit svårt för skolorna att helt tillmötesgå antalet platser till följd av pandemin.

Utbildningsnämnden har deltagit i en kartläggning av Stockholms kompetensförsörjningsbehov. Den har resulterat i en arbetsmarknadsanalys framtagen av Sweco för Stockholms stad med fördjupning och analys av framtida kompetensbehov hos fem tillväxtbranscher: Handeln, Besöksnäringen, IT/Tech, Vård/omsorg och Byggsektorn.

Syftet med arbetsmarknadsanalysen var att identifiera ett antal tillväxtbranscher i Stockholm och förstå branschernas kompetensförsörjningsbehov idag och i framtiden. Syftet med studien har också varit att identifiera vilka gap som finns mellan utbud och efterfrågan på arbetsmark-

naden, det vill säga att undersöka om behovet korrelerar med det som stadens verksamheter erbjuder. Vägledande frågor för uppdraget har varit att förstå vilka kompetensbehov som finns inom staden på kort och lång sikt, samt vilka typer av yrkeskategorier branschen är i behov av. Till följd av pandemin har en stor del av rapporten fokuserat på den extrema situation som många branscher och företag befinner sig i.

Även utbildningsförvaltningen har stora utmaningar när det gäller kompetensförsörjning av personal till de pedagogiska verksamheterna under kommande 10-årsperiod. Utmaningar gällande kompetensförsörjning belyses i förvaltningens kompetensförsörjningsplan.

Kommunfullmäktiges indikator	Utfall VB 2020	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2019	Årsmål 2020	KF:s årsmål 2020	Period
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	372 st			380	280 st	Tas fram av nämnd	VB 2020
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	90 st*			107	100 st	Tas fram av nämnd	VB 2020
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	3 311 platser			3 450	3 500 platser	Tas fram av nämnd	VB 2020
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	79 st	38 st	41 st	79 st	74 st	9 000 st	VB 2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden i samarbete med näringslivet, kommunstyrelsen och utbildningsnämnden ska kartlägga Stockholms kompetensförsörjningsbehov.	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Alla stadens ungdomar studerar eller arbetar

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla elever i gymnasieskolan fullföljer sin utbildning, fortsätter att studera i eftergymnasiala utbildningar eller börjar arbeta. Alla elever från grundskolan som inte sökt till gymnasiet identifieras, kontaktas, erbjuds och tackar ja till en utbildningsplats eller plats i en motivationsskapande verksamhet anpassad till ungdomens förutsättningar, behov och intressen. Efter den motivationsskapande verksamheten går ungdomen vidare till utbildning eller arbete.

Samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen

Kommunens aktivitetsansvar

Arbetsmarknadsförvaltningen samordnar kommunens aktivitetsansvar (KAA) inom Stockholms stad. Arbetet sker i samverkan med utbildningsförvaltningen. Totalt omfattades 8 452 ungdomar under januari-november 2020 av KAA, vilket är 272 färre än motsvarande period föregående år. Det kan bero på att målgruppen identifieras bättre i barn- och

elevregistret (BER) samt att elever som har planerat att studera utomlands inte har gjort det i år utan har valt att fortsätta sina pågående studier. Färre elever har skrivits ut från skolorna under året vilket skulle kunna kopplas till att undervisningen övergått till distansundervisning. Det kan ha inneburit att det har varit lättare för en grupp ungdomar att fortsätta delta i undervisningen. Dessutom har tydligare information gått ut till unga som avslutar gymnasieskolan med ofullständiga betyg om möjligheten att ansöka till komvux, vilket kan ha lett till att fler har påbörjat studier inom komvux direkt efter gymnasiet.

747 ungdomar skrevs ut efter stöd, varav 328 ungdomar (44 procent) till studier och 125 ungdomar (17 procent) till arbete. Sammanlagt går en lägre andel vidare till arbete och studier än under motsvarande period föregående år. För gruppen som omfattas av KAA spelar motivationsarbetet en nyckelroll när det gäller återgång till studier och erfarenheterna visar att detta har gett sämre resultat när det bedrivs på distans under pandemin.

Projekt

Förvaltningen har under 2020 drivit projekten Förstärkta vidaregångar, Studiesluss och Bron tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen. Projektet Studiesluss startade under höstterminen med att skapa ett mobilt studieteam med lärare och specialpedagog, som kan ge unga individuellt stöd som ett steg tillbaka till skolan.

Projektet Bron, som syftar till att skapa övergångar till arbetsmarknad för elever från gymnasiesärskolan och deltagare inom daglig verksamhet, har under höstterminen börjat samarbeta med samtliga gymnasiesärskolor i staden. Bron genomförs i samverkan mellan arbetsmarknads-, utbildnings- och socialförvaltningarna, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan inom ramen för ESF-projektet Rätt stöd för mig.

Projektet Förstärkta vidaregångar fokuserade på övergångar från gymnasieskolans introduktionsprogram till arbete och/eller studier. Projektet har under året övergått i implementeringsfas och avslutades den sista december 2020. Eleverna på introduktionsprogrammen på Enskede gårds gymnasium och ESS-gymnasiet har fått stöd i vidaregången från skolan. Samtliga sistaårselever erbjöds individuella samtal, för att vidga perspektivet på framtiden, arbetsmarknads- och utbildningsmöjligheter samt etablera kontakt mot arbete eller vidare studier. De elever som hade behov av fortsatt stöd när de hade slutat skolan fick stöd i kontakten med andra aktörer. Resultatet har följts upp läsårsvis i statistikverktyget Följupp.nu, där projektet har kategoriserat olika vägar ut från skolan. Projektet har haft kontakt med cirka 245 unika elever under projekttiden, varav cirka 85 elever tackade ja till ett fördjupat stöd.

En rutin har tagits fram för samarbetet kring elever som avbryter gymnasieskolan och elever som avslutar sitt tredje år. Rutinen förankras successivt med skolor i kommunal regi som har introduktionsprogram. I rutinen ingår bland annat samverkan med elevhälsoteam på respektive skola och lokala samordnare på Jobbtorgen inom KAA, som kommer att fördela skolorna emellan sig för att också kunna arbeta förebyggande genom att nå eleverna innan de

avbryter studierna. Projektets metoder kommer att fortsätta implementeras i ordinarie verksamhet.

SUSA sommar

Målgruppen för SUSA sommar har varit elever där det finns en oro kring övergången mellan grund- och gymnasieskola. Eleverna prioriterades till ett kommunalt sommarjobb, aktiviteter genomfördes i grupp och eleverna stöttades i samband med sommarjobb. Stödet fortsatte en bit in på terminen för att motivera och stötta ungdomens väg in i gymnasiet.

21 anmälningar inkom, varav 18 ungdomar deltog vid gemensamma aktiviteter under introduktionsveckan och tre ungdomar deltog via telefon för att få stöttning inför starten på sommarjobbet. Upplägget anpassades genom att ungdomarna delades upp i två mindre grupper, genom att de flesta aktiviteterna genomfördes utomhus och att kontakten med ungdomarna i större utsträckning har skett över telefon istället för personliga möten, för att minska risken för smittspridning. Studie- och yrkesvägledare på förvaltningen vägledde ungdomar i SUSA sommar fram till skolstart.

Studie- och yrkesvägledning

Under år 2020 har studie- och yrkesvägledningen på förvaltningen i hög utsträckning ställt om verksamheten till att möta unga och samarbetspartners digitalt. Unga utan studieplats som inte har haft möjlighet att delta i vägledningssamtal digitalt har efter samråd erbjudits möjlighet till fysiska träffar. Förvaltningen har en nära samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och har gemensamma uppdrag i insatserna Ungvux, Studiesluss samt slussplatser. Andra gemensamma aktiviteter har bestått av utskick till unga utan studieplats med information om ansökningsperioder till gymnasieskolorna och deltagande i informationsträffar med personal från grund- och gymnasieskolor som målgrupp.

Under år 2020 har 103 ungdomar beviljats dispens för studier på komvux (2019: 96 ungdomar). Sedan mars 2020 har vuxenutbildningen direktiv att endast erbjuda fjärr- och distansundervisning med anledning av pandemin. Det har lett till att flera ungdomar har valt att avvakta med studier för tillfället samt att 29 ungdomar som varit del av insatsen valt att avbryta eller inte påbörja studierna.

Under läsåret 2020/2021 erbjuds slussplatser på fem gymnasieskolor. Uppdraget för slussplatser har förtydligats under hösten 2020 och Skolslussen ansvarar fortsatt för att anmäla ungdomar till de 90 slussplatser som erbjuds på ovan nämnda enheter. Under hösten 2020 placerades 16 ungdomar på slussplatser (2019: 35 ungdomar). Antalet placerade ökar under läsåret, i takt med att kommunala aktivitetsansvaret får kontakt med ungdomar i det uppsökande arbetet. En anledning till att en tydlig minskning av placeringar av slussplats är att fler ungdomar tar del av insatsen Studiesluss som ett första steg inför återgång till studier.

Individuellt alternativ flexibelt lärande är ett program för stockholmare som är inskrivna på högskoleförberedande program och som har omfattande behov av individuella anpassningar.

Programmet finns på Thorildsplans gymnasium och Norra Reals gymnasium. Totalt erbjuds 45 platser, fördelat på 20 platser på Thorildsplans gymnasium och 25 på Norra Reals gymnasium. Under höstterminen 2020 har totalt 24 elev blivit antagna på Norra Reals gymnasium och 16 elever på Thorildsplans gymnasium. Under 2020 har nio ungdomar väglett till programmet.

Det operativa och strategiska arbetet kring utformning av rutiner och insatser för nyanlända ungdomar som omfattas av nya gymnasielagen del två har fortlöpt under året med fokus på vägledning till studier inom vuxenutbildningen.

De yrkesprofessionella nätverken för studie- och yrkesvägledare har under året utvecklats och formats om för att ge ytterligare utrymme för kollegialt lärande. Fokus ligger på att träffas i mindre sammanhang kring olika teman som årshjul, antagning och överlämning samt ett utvecklat samarbete med nyckelfunktioner inom förvaltningen. Samarbetet har förstärkts genom arbetet med nätverken. För andra året har informationsträffar genomförts med temat antagning och övergångar och representanter från skolor med elever folkbokförda i Stockholms stad har bjudits in. Deltagandet har varit fortsatt högt. Sedan april 2020 är samtliga nätverksträffar digitala. Det har gett positiv effekt vad gäller antal deltagare.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

 Uppfylls helt

Målet bedöms vara uppfyllt i förhållande till de uppdrag utbildningsnämnden har inom området. Att öka tryggheten och säkerheten i skolorna har hög prioritet. Ett brett arbete har bedrivits som omfattar krisledning, trygghet och studiero i undervisningen, frihet från kränkningar och våld inom skolan, ett aktivt arbete med säkerhetsfrågor och samverkan med andra aktörer som socialtjänst, polis och civilsamhälle. Antalet inbrott i skolor har ökat under året, och det förebyggande arbetet är prioriterat. Över 100 skolbesök med fokus på hot och våld, inbrott och stöld samt brandskydd, har genomförts.

En reviderad handlingsplan för det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism beslutades av utbildningsnämnden under våren. Arbetet för trygghet och säkerhet beskrivs även under mål 1.3.2 och 1.4.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska stödja stadsdelsnämnderna samt socialnämnden, utbildningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden och kulturnämnden i arbetet med att revidera handlingsplanerna mot våldsbejakande extremism som ska innehålla lokala lägesbilder och beslutade aktiviteter.	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Förebyggande arbete leder till en säker stad

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förebyggande arbete tillsammans med vårdnadshavare, socialtjänst och polis, liksom insatser för barn och elever i behov av stöd, minskar bakgrundsorsaker till brott och otrygghet. Organisationen av förebyggande säkerhetsarbete och krishantering är sådan att frågorna kan hanteras så nära berörda som möjligt och att effekterna av inträffade händelser minimeras. Säkerhetsarbetet ingår som en naturlig del i den ordinarie verksamheten med ständiga förbättringsåtgärder och leder till säkerhet och trygghet för elever och medarbetare.

Under 2020 fortsatte arbetet med att utveckla skolornas krisledning och säkerhetsarbete, mycket i samarbete med stadsledningskontoret. Råd, stöd, utbildningar samt övningar rörande trygghet och säkerhet har erbjudits skolorna. En övning mot Pågående Dödligt Våld (PDV) genomfördes under hösten med den centrala krisledningsorganisationen i samarbete med en stadsdelsförvaltning. En säkerhetsapp har upphandlats för att ytterligare förstärka tryggheten och att snabbt kunna kommunicera vid oönskade händelser i en skola. Ett trettioital skolor har anslutit sig till systemet.

Delar av säkerhetsarbetet har följts upp av S:t Eriks försäkring genom den så kallade S:t Eriks Blue, där risk- och sårbarhetsanalyser genomförts av 12 skolor under 2020.

Under 2020 har skolor erbjudits besök där identifierade utvecklingsområden framkommit. Över 100 skolbesök med fokus på främst hot och våld, inbrott och stöld samt brandskydd, har genomförts under 2020. Antalet inbrott har ökat under året, och det förebyggande arbetet är prioriterat. Utbildningsinsatser har gjorts kring förebyggande av inbrott, i samverkan med fastighetsägaren SISAB. Under 2020 genomfördes en digital distansutbildning i orosanmälan till socialtjänsten. Medverkande var 230 deltagare från stadens skolor samt socialtjänst.

Arbetet för att öka rapporteringsbenägenheten i händelsehanteringssystemet KIA fortsätter, även att öka rapporteringen av skadekonton, det vill säga skador under självrisk, och egendomsskador över självrisk. Genom detta arbete kan skolorna få de försäkringspengar de har rätt till och ett tillförlitligt underlag om inträffade händelser. Samtliga kommunala skolors öppna försäkringsärenden samverkas med S:t Erik försäkring.

Genom KIA och stadens risk- och sårbarhetsanalyser ges också en bild av säkerhetsläget inom förvaltningen som helhet. Uppföljningen ger ett viktigt underlag för att vidareutveckla säkerhetsfunktionens arbete. Varje tertiäl sammanställs rapporteringen i KIA, och uppföljningen ingår i förvaltningens system för uppföljning av skolor. Kunskapsnivån i skolorna har ökat inom såväl användandet av KIA som det systematiska brandskyddsarbetet. Även arbetet med lokala krisplaner har stärkts. Kunskapsnivån kring identifierade områden varierar lokalt, men skolorna har en hög ambitionsnivå gällande de olika förbättringsom-

rådena vilket är en viktig förutsättning och framgångsfaktor vid utvecklandet av arbetssätt. Förvaltningen har även kunnat identifiera en tydlig stigande trend gällande inbrott och stöld.

Utifrån den övergripande samverkansöverenskommelsen mellan Stockholms stad och polisregion Stockholm har lokala samverkansöverenskommelser mellan respektive stadsdelsförvaltning, lokalpolis och utbildningsförvaltningen tagits fram. De har arbetats fram utifrån en gemensam lägesbild i syfte att stärka det gemensamma brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Syftet är att stärka samverkan i det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet. Dessa ska uppdateras årligen utifrån en ny nulägesanalys.

Handlingsplan för arbetet mot våldsbejakande extremism

I samband med tertialrapport 1 2020 beslutade utbildningsnämnden om en ny handlingsplan som beskriver hur det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism ska bedrivas. Under våren genomförde förvaltningen en processutbildning under tre tillfällen riktad till lärare och personal på skolorna "Att lyfta kontroversiella frågor i klassrummet". Under våren fick alla skolledare inom gymnasieskolan samt medarbetare på central förvaltning ökade kunskaper kring handlingsplanen och det stöd som förvaltningen och staden erbjuder skolorna. Vårens planerade utbildningar om bland annat anmälningsplikt och skolans roll i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism fick flyttas fram till december och har genomförts digitalt i samverkan med socialförvaltningen. Förvaltningen bjöd i år in alla kommunala skolor samt även fristående grundskolor och gymnasieskolor till utbildningen och totalt var 266 personer anmällda.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Uppfylls delvis

Målet uppfylls delvis. Anledningen är att alla årsmål inte fullt ut uppnåtts när det gäller elevernas kunskapsutveckling, trygghet och studiero samt inflytande. I verksamhetsplanen angivna uppdrag och aktiviteter har genomförts som planerat liksom en mängd andra insatser som anknyter till nämndens prioriterade områden för skolverksamheten. Flera förbättrade resultat finns när det gäller elevernas kunskapsutveckling. Till måluppfyllelsen bidrar det stadsövergripande arbetet med tillsyn, ersättningar och samordning kring förskola.

Nämndmål:

1.3.0 Alla förskolor i staden ska erbjuda en utbildning och undervisning med god kvalitet som gynnar barnens lärande och utveckling

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Den långsiktiga effekten av förvaltningens arbete med samordning, uppföljning, tillsyn och utveckling av stadens förskolor är att barn i Stockholm ges en ökad likvärdighet i förskola och pedagogisk omsorg med god kvalitet i enlighet med nationella och kommunala styrdokument.

Förvaltningen bedömer att arbetet med tillsyn, ersättningar och samordning bidrar till de förväntade resultaten och därmed till en positiv utveckling mot nämndmålet.

Förvaltningen har under året anpassat sig till omständigheterna och har ställt om till digitala arbetssätt. Tillsynen av fristående förskolor och pedagogisk omsorg har skett genom tillsyn på distans. Omställningen i arbetssätt har gjort att förvaltningen har kunnat genomföra tillsyner på ett säkert sätt även under pandemin, se närmare nedan. De genomförda tillsynerna visar att den förändrade lagstiftningen som gäller ägarprövning ger utfall.

Förvaltningen har under året arbetat för att kontinuerligt samverka med och stödja stadsdelsförvaltningarna i frågor som är gemensamma för förskolan och fokuserat på att utveckla detta. Förskolerapporten har lyft fram viktiga utvecklingsområden så att alla barn i staden ska få en mer likvärdig förskola och nya arbetssätt för att ta fram underlag har implementerats. Förvaltningen har fått nya uppdrag som till exempel kommunikation och säkerställt likvärdig information över staden. Förvaltningen har även varit ett stöd i pandemin för de kommunala förskolorna. De samverkansforum som förvaltningen ansvarar för har genomförts kontinuerligt under året. Stöd till kommunala förskolor i form av utvärdering av kommunala förskolor har genomförts i digital form under hösten. Förvaltningen anser att de aktiviteter, insatser och uppdrag som har genomförts bidrar till huvudmännens kompetensförsörjning, kompetensutveckling och kvalitetsarbete.

Godkännande av fristående förskolor - rätt till bidrag för enskild pedagogisk omsorg

Totalt har staden genom nya ansökningar fått ett tillskott av 354 platser och genom permanenta utökningar ytterligare 90 platser. Under året har utbildningsnämnden emellertid återkallat ett godkännande om 22 platser. Tre förskolor med totalt 119 platser har upphört på egen begäran och 20 pedagogiska omsorger har också upphört med sin verksamhet vilket minskat antalet omsorgsplatser med 124. Detta innebär att staden försetts med netto 179 platser i fristående verksamheter.

Antal ansökningar (antal ärenden)

Nystart	Permanent utökningar	Lokalbyte	Bolagsbyten	Vilande/upphör
13 (9 fsk, 4 po)	10 (8 fsk, 1 fth, 1 po)	9	7	27 (3 fsk, 2 fth, 22 po)

Fsk = förskola, po = pedagogisk omsorg, fth = fritidshem

Arbetet har kunnat fullföljas med vidtagna försiktighetsåtgärder, till exempel vid lokalgranskningar och intervjuer.

Avgifter för nya ansökningar om att bedriva fristående förskola kommer att tas ut från och med den 1 januari 2021. Arbetet med rutiner för detta pågår.

Tillsyn

Nämnden har tillsynsansvar över cirka 450 fristående förskolor, 160 enskild pedagogisk omsorg samt 18 friliggande fristående fritidshem och annan fritidsverksamhet. Utgångspunkten för tillsynen är de nationella styrdokument (läroplan och skollag) liksom stadens egna riktlinjer

Tillsynen har under 2020 fokuserat på huvudmännens ansvar för utbildningen, i syfte att på ett effektivare sätt få till stånd positiva förändringar i verksamheterna. Förvaltningen har fortsatt att utveckla processen för en samlad tillsyn i de fall en huvudman driver flera förskolor. Förvaltningen har också utvecklat tillsynsprocessen utifrån skollagens skrivningar om demokrati och jämställdhet.

De olika tillsynsformerna:

- *Egenkontroll.* 426 av 454 förskolor svarade på egenkontrollen. Motsvarande siffra för pedagogisk omsorg var 113 av 137. En kortfattad redogörelse för resultatet ges i 2020 års förskolerapport.
- *Anmälningar mot fristående förskolor*
Förvaltningen har tagit emot 45 anmälningar fram till den 4 december 2020. Det är färre än 2019, då förvaltningen tog emot 76 anmälningar. En del av anmälningarna har handlat om bemanning och öppettider under de särskilda omständigheter som rått under pandemin. I fyra ärenden har anmälan avsett så omfattande misstankar om missförhållanden att förvaltningen beslutat om fullständig tillsyn av förskolan. I två ärenden har förvaltningen konstaterat brist och förelagt huvudmannen att åtgärda bristen. I 18 ärenden har förvaltningen beslutat att överlämna anmälan till förskolans huvudman för utredning och åtgärder, vilket kan jämföras med 40 ärenden 2019.
- *Tillsynsbesök och beslut*
Genomförs av två utredare och omfattar dokumentstudier, besök, intervjuer och analys av insamlat material i rapport och beslut. På grund av pandemin har dock inga besök genomförts i verksamheterna från mitten av mars. Från och med maj genomfördes tillsynen med digitala hjälpmedel.

Totalt antal påbörjade tillsyner (förskola)	Antal uppföljningsbeslut
107	94

Pandemin har påverkat arbetet under året, men trots detta har 107 tillsyner genomförts, av de planerade 120. Detta beror delvis på att arbetet stannade av i mars och april, men också på att förskolor har ställt in tillsyner på grund av sjukdom. Bedömningen är att det nya sättet att göra

tillsyn (digitalt) inte saktar ner tillsynstakten. Besluten har i så gott som samtliga fall fattats inom 12 veckor från tillsynsbesöket, och den del i processen som har tagit längst tid är den ekonomiska granskningen som i vissa fall har varit omfattande. Någon organiserad uppföljning av huvudmännens uppfattning om tillsynen har inte gjorts, men huvudmännen har uttryckt att tillsynen fungerat väl även om den har genomförts digitalt.

Tilläggsbelopp

Förvaltningen beslutar om tilläggsbelopp för barn i fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Ansökningarna handläggs löpande och ersättningen beslutas per läsår. Det totala antalet ansökningarna är något färre än föregående år, då det var 704 ansökningar totalt. Minskningen i antalet ansökningar kan sannolikt bero på att den stora barnkullen född 2014 nu har slutat i förskola samt effekter av pandemin.

Totalt antal ansökningar 1 januari – 11 december 2020	Beviljade	Avvisad	Avslag	Avskrivna	Under arbete
650	482	6	47	106	9

Utredningsuppdrag

Under året har förvaltningen i samverkan undersökt hur det socioekonomiska stödet används. Förvaltningen har även utrett stadens köhandläggning inom förskola i syfte att säkerställa likställighet samt sett över frågan om interkommunala ersättningar för förskolan kan hanteras på samma sätt som kommer att ske för elever i grundskolan har utretts. Uppdraget redovisas i Förskolerapport 2020.

Uppdrag i verksamhetsplan

Förskolerapport

Utbildningsnämnden ansvarar i samarbete med kommunstyrelsen för uppföljning av stadens förskola. Det innebär att förvaltningen på olika sätt följer upp utveckling och resultat i förskolan, genom bland annat en stadsövergripande förskolerapport för förskola som innehåller en analys av utvecklingen inom området. Under året har arbetssättet med underlagen till förskolerapporten utvecklats, bland annat genom att arbeta med anvisningar genom samverkan och dialog på beredningsforum för stadsdelsförvaltningarna. Stadsdelsförvaltningarna lämnar skriftligt underlag till utbildningsförvaltningen i början av januari. Det nya arbetssättet redovisas i förskolerapport 2020.

Insatser för att få fler barn att delta i förskola

Förvaltningen ska i sin samordnande roll samverka med stadsdelsförvaltningarna för att öka andelen inskrivna barn i förskolor där inskrivningsgraden är låg med fokus på områden med mindre socioekonomiskt gynnsamma förutsättningar. Utbildningsförvaltningen har samverkat med stadsdelsförvaltningarna för att få ökad kunskap om vilka barn som inte har förskoleplats i syfte att i ökad omfattning tillgodose de aktuella barnens och vårdnadshavarnas behov. Under hösten har en workshop genomförts med representanter från alla stadsdelsnämnds-

områden. Workshopen anknyter till stadsledningskontorets anvisningar om underlag till Förskolerapport 2020. Samverkansuppdraget redovisas i Förskolerapport 2020.

Språkutvecklande arbete

Att bidra till barns språkutveckling är ett av förskolans viktigaste uppdrag och det gäller inte minst för den stora andel barn i stadens förskolor, kommunala som fristående, som även har ett annat modersmål. Det ställer stora krav på personalens kompetens kring språkutveckling, flerspråkighet, andraspråsutveckling och modersmålsstöd. Förvaltningen bidrar till det arbetet genom att samla in behov och önskemål om sådan kompetensutveckling från olika forum och samarbetar internt kring de utbildningar de erbjuder utifrån det. Det språkutvecklande arbetet redovisas i förskolerapport 2020.

Rörelseprojekt i förskolan

Ett projekt ska undersöka om en strategi för fysisk aktivitet har inverkan på hur mycket förskolebarnen rör på sig. Syftet är att bidra till att alla barn ska få tillräcklig fysisk aktivitet och utevistelse, oberoende av faktorer som storlek på förskolgård, kön eller socioekonomiska förhållanden. Mätningar av barnens fysiska aktivitet började i slutet av september. Samarbetet med förskolorna har fungerat bra och intresset från vårdnadshavarna har varit större än förväntat. Totalt deltar 126 förskolor och cirka 3 500 barn. På grund av hög frånvaro bland pedagoger under senare delen av 2020 har första mätveckan senarelagts till januari 2021 på nio av förskolorna. Under 2021 fortsätter projektet med andra mätperioden mars – juni. När mätningarna är klara presenteras resultat för förskolorna och de enskilda vårdnadshavarna.

Utvärdering av kommunal förskola

Utvärderingen av kommunal förskola ska vara kvalitetsstödjande på stadsdels- och förskoleenhetsnivå och främst stödja rektor i det systematiska kvalitetsarbetet. Utvärderingens uppdrag för 2020 har varit att synliggöra vilka resultatunderlag som finns på olika nivåer i styrkedjan och att belysa den nationella målstyrningen via läroplan för förskolan.

Genomförandet bygger på datainsamling från dokument och intervjuer med förskollärare, biträdande rektor, rektor och avdelningschef. En nulägesanalys har genomförts av de kartlagda resultatunderlagen på arbetslags-, förskoleenhets- och stadsdelsförvaltningsnivå. Resultatet från nulägesanalysen har återkopplats till rektor och avdelningschef.

Under första kvartalet genomfördes tre utvärderingsuppdrag. Workshops genomfördes sedan under våren och hösten. En enkät har skickats ut till de stadsdelsförvaltningar där workshop har genomförts. Resultatet av de genomförda enkäterna visar på hög nöjdhet av genomförd utvärdering från skolchef samt rektor. Under hösten 2020 har tre stadsdelsförvaltningar utvärderats. Underlagen för utvärderingsuppdraget har prövats och omprövats kontinuerligt under verksamhetsåret. Särskild vikt har lagts på detta under våren i samband med att planerade utvärderingar blivit framskjutna. Delutvärdering av utvärderingsuppdraget kommer att redovisas i förskolerapport 2020.

Forskning och utveckling (FOU) för förskola

I enlighet med utbildningsnämndens FoU-plan för 2018 – 2022 genomförs vissa insatser utifrån de fyra strategiska områdena FoU-kultur, kompetens, kunskap och samverkan. Insatserna ska bidra till vetenskapligt förhållningssätt, gemensam kunskapsbas hos chefer och medarbetare samt utveckling av verksamheten. Utbildningsförvaltningen genomför även tillsammans med stadsdelsförvaltningarna kompetensutvecklingsinsatser riktade främst till chefer i stadens förskolor. Syftet är att bidra till likvärdighet, ökad kompetens och verksamhetsutveckling inom centrala utvecklingsområden för stadens förskolor.

Samverkan i frågan har påbörjats inom utbildningsförvaltningen och ett förslag har tagits fram på FoU-aktiviteter som skulle kunna genomföras inom befintlig organisation och ram. Förslaget bereds men har på grund av pandemin avstannat.

Samverkan och nätverk med lärosäten, myndigheter och organisationer

Förvaltningen eftersträvar att samverka på olika sätt med olika aktörer och lärosäten både regionalt och nationellt genom exempelvis nätverk med kommuner som Malmö och Göteborg, med organisationer som Sveriges kommuner och regioner (SKR) och med universitet som bedriver lärarutbildning och forskning om förskolan.

Stockholms stad medverkar i ett nationellt nätverk som leds av SKR. Nätverket har träffats fyra gånger under hösten samt ordnat en sammankomst med Folkhälsomyndigheten (FHM) med fokus på förskolans utmaningar i pandemin. SKR har för första gången presenterat öppna jämförelser för förskolan.

Förskolesummit

Styrgruppen för Förskolesummit beslutade att skjuta upp evenemanget ett år till juni 2022, med inriktningen att till dess ta fram en fungerande plattform och planera för ett delvis fysiskt evenemang utifrån att läget i pandemin då stabiliserats. Under hösten bildades en referensgrupp med representation från både kommunala och fristående förskolor, med huvudsakligt syfte att fungera som förankring av programmet och som bollplank åt arbetsgruppen. Styrgruppen har sammanträtt digitalt vid två tillfällen under hösten och arbetsgruppen har haft digitala möten vid fyra tillfällen.

Kompetensförsörjning

Förvaltningen verkar inom ramen för sitt samordningsansvar för förskolan för en god tillgång till barnskötare samt legitimerade förskollärare i stadens fristående och kommunala förskolor. Förvaltningen erbjuder utbildningar för anställda på fristående och kommunala förskolor att studera på arbetstid och vikarieersättning till förskolorna. Barnskötare i fristående och kommunala förskolor med tillsvidareanställning erbjuds möjlighet att genom den erfarenhetsbaserade utbildningen vidareutbilda sig till förskollärare på arbetstid. För närvarande är omkring 300 personer under utbildning till förskollärare. Förskollärare i fristående och kommunala förskolor ges möjlighet att studera förskoledidaktik på magister- eller mastersnivå inom ramen för sin tjänst. Cirka 60 förskollärare i staden har en magister- eller masterexamen.

Under hösten startade tre utbildningar för barnskötare som har en tillsvidareanställning i kommunal eller fristående verksamhet. Samtliga har haft lediga studieplatser och det kan bero på att förskolorna har haft svårt att prioritera kompetensutvecklingsinsatser under pandemin. Fördjupningsutbildningen i språkutvecklande arbetssätt har haft särskilt många lediga platser. Denna utbildning har inte erbjudits tidigare och en orsak till att det har funnits flera lediga platser där kan vara att denna kompetensutvecklingsinsats inte har nått ut till förskolorna i tillräckligt hög grad. Inför kommande utbildningar kommer information om utbildningen att gå ut mer intensivt och i fler kanaler för att på det sättet försöka bidra till att öka deltagandet.

Utbildning	Antal elever som slutförde 2020	Antal elever som påbörjade 2020
Grundutbildning för barnskötare (utbildning påbörjas ht och avslutas vt)	49 elever	38 elever
Fördjupning för barnskötare med inriktning mot skapande arbetssätt	16 elever	16 elever
Fördjupning för barnskötare med inriktning språkutvecklande arbetssätt	16 elever	16 elever

Vikarieersättning

Förvaltningen betalar ut vikarieersättning till de förskolor som har medarbetare som vidareutbildar sig. Medarbetarna har då möjlighet att på arbetstid studera en eller två dagar per vecka, beroende på utbildning. Ersättningen syftar till att betala en vikarie under de dagar som vidareutbildningen genomförs. Vikarieersättningen omfattar vidareutbildning från barnskötare till förskollärare, magisterutbildning, grundutbildning för barnskötare och även fördjupning. En fjärdedel av kostnaden för vikarieersättning erhåller förvaltningen efter ansökan från kompetensutvecklingsinsatsningen.

Ledarskapsprogram för blivande chefer i förskolan

Cirka 40 procent av stadens rektorer i förskola går i pension de kommande fem åren. För att möta rekryteringsbehovet av rektorer och biträdande rektorer genomförs ett ledarskapsprogram för blivande chefer som riktar sig till förskollärare med ledningsuppdrag. Förvaltningen har i samverkan med stadsdelsförvaltningarna tagit fram tydligare processer för urval av deltagare inför årets utbildning och för uppföljningen efter slutförd utbildning.

Arbetet med urvalet av deltagare har fortlöpt enligt plan och förvaltningen har tagit fram ett gemensamt dokument i ansökningsförandet, vilket har fungerat väl. På grund av pandemin kunde endast två av programmets totalt åtta inplanerade dagar genomföras under det första halvåret. Resterande del av ledarskapsprogrammet startade med 30 deltagare i september och slutfördes i oktober, som planerat.

Samtliga av de deltagare som påbörjade ledarskapsprogrammet i februari slutförde utbildningen i oktober. Programmet har anpassat upplägg efter rådande läge vilket har inneburit att digitala föreläsningar har förekommit i hög grad. Den utvärdering som gjordes i anslutning till sista dagen på utbildningen visar ett mycket gott omdöme för innehållet och upplägget av programmet. På en femgradig skala fick ledarskapsprogrammet 4,6 i omdöme för den totala upplevelsen av utbildningen. Samtliga deltagare har fått intyg på genomförd

utbildning. Hur utbildningen har kommit deltagarna till godo, genom till exempel nya arbetsuppgifter, kommer att följas upp cirka ett år efter avslutad utbildning.

Samverkan och kommunikation

Förvaltningen ska ha en nära samverkan med stadsdelsförvaltningarna samt en dialog med fristående förskolor i frågor som är gemensamma för stadens förskolor, detta sker genom bland annat samordning av kommunikation och genom regelbundna möten med chefer och handläggare från stadsdelsförvaltningarna och representanter från de fristående förskolorna. Därutöver samordnas stadens Branschråd för förskola under ledning av skolborgarrådet. Förvaltningens samtliga samverkansforum har sedan mars skett digitalt. Det har inneburit vissa utmaningar och innehållet har anpassats till formatet.

Fyra möten har genomförts med referensgruppen för fristående förskolor under året. Förvaltningen kan konstatera att referensgruppen under året främst blivit en möjlighet för några utvalda huvudmän att få information lite tidigare än andra. Under 2021 bör mötesformen för referensgruppen utvecklas till att bli mer dynamisk och också fungera som just en referensgrupp. Branschrådet har genomförts vid fyra tillfällen under året.

Beredningsforum med representanter från stadsdelsförvaltningarna har under hösten utvecklats för att fungera som workshop gällande stadsdelsförvaltningarnas underlag till förskolerapporten. Chefsforum har genomförts vid fem tillfällen under hösten, samtliga i digital form.

Under året har tio nyhetsbrev skickats till fristående förskolor och kommunala förskole-rektorer. Ett arbete har genomförts för att få fler kommunala rektorer att läsa nyhetsbrevet, för att de inte ska gå miste om information. Arbetet gav resultat och det är nu dubbelt så många som läser. Webbplatserna har uppdaterats kontinuerligt under året.

Pandemin har inneburit att kommunikation kring pandemin har prioriterats och arbetet med att samordna övrig information i förvaltningens befintliga kanaler har kommit igång sent, men kommer att fortgå under 2021

Systematiskt kvalitetsarbete

Förvaltningen har under året arbetat med att utveckla processerna för godkännande av fristående förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem samt processen för ansökan om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd. Syftet har varit att underlätta för de som ansöker att inkomma med kompletta ansökningar samt att i högre grad digitalisera ansökningarna. En digital hantering ökar rättssäkerheten och effektiviteten. Förvaltningen kommer att fortsätta utveckla dessa processer under 2021. Förvaltningen har även förändrat arbetssättet med beredningsforum och underlagen till förskolerapporten i syfte att synliggöra kvalitetsarbeten, samla in uppföljande underlag samt att organisera för gemensamt lärande och fördjupa utvecklingsfrågor.

Nämndmål:

1.3.1 Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Lärare har höga förväntningar på eleverna. Utbildning och undervisning utgår alltid från läroplanernas mål och kunskapskrav respektive examensmålen och ämnesplanernas kunskapskrav samt från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Alla lärare är engagerade och kompetenta, och planerar undervisningen gemensamt. Eleverna får i förväg veta vilka mål de arbetar mot, är delaktiga i planeringen av hur undervisningen ska genomföras och vilka olika former för redovisning och bedömning som kommer att användas. Återkopplingen till eleverna är en central del i undervisningen. Bedömning i formativt syfte, med avsikten att stärka elevens lärande, används både för att synliggöra och stödja elevernas kunskapsutveckling samt för att kontinuerligt bedöma, utveckla och förbättra undervisningen. Digitala verktyg är en naturlig del av undervisning, kommunikation och uppföljning. Kvalitativa analyser av resultat genomförs på alla nivåer för att utveckla verksamheten.

Ökad likvärdighet i stadens grundskolor

Ökad likvärdighet och att uppnå en jämlik skola är en fortsatt stor utmaning där statsbidraget för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling används strategiskt för att förstärka de insatser som genomförs. För ökad likvärdighet har förvaltningen i allt större utsträckning riktat stöd och samordnat resurser till de skolor som är i behov av detta. Det riktade stödet handlar övergripande om kompetensutveckling, förstärkning av skolledning och elevhälsa samt stärkt stöd för elever i behov av särskilt stöd bland annat gällande regionala särskilda undervisningsgrupper. I flera stadsdelsnämndsområden utvecklas samarbeten med socialtjänsten, bland annat kring elever med problematisk skolfrånvaro, olika initiativ tas som till exempel att bygga upp gemensamma team, så kallade skolsociala team, se vidare under mål 1.4. Som ett led i arbetet med att fokusera på kunskapsresultaten i särskilt utsatta områden har arbetet utifrån den förändrade områdesindelning av grundskoleområdena fortsatt under hösten. Att Järva nu utgör ett gemensamt grundskoleområde ger möjligheter att fokusera, prioritera vad gäller olika stödinsatser och förstärka samverkan med andra aktörer, inte minst med stadsdelsförvaltningarnas socialtjänster. Se även särskilt avsnitt om Järva.

För en likvärdig skola är en utgångspunkt att försöka skapa mer heterogena elevsammansättningar på skolorna. I detta syfte har förvaltningen fortsatt att erbjuda nyanlända elever i årskurs 7 - 9 skolplaceringar i innerstad och närförort.

Utvärdering av statsbidraget för likvärdig skola

Statsbidraget för likvärdig skola har sedan 2019 till en del (50 mnkr) används för riktade skolinsatser för att öka likvärdigheten mellan stadens grundskolor. De vanligaste insatserna är personalförstärkningar av elevhälsa och skolledning. Förvaltningen har utvärderat dessa riktade insatser på ett urval av skolor genom att intervjua skolornas rektorer, och den generella bilden är att insatserna haft positiva effekter för skolornas verksamhet och inneburit en ökad betoning på det långsiktiga strategiska och förebyggande arbetet på skolorna. De allra

flesta intervjuade rektorerna säger att det inom de ordinarie budgetramarna hade varit svårt att få till motsvarande satsningar, men om stödet skulle tas bort skulle de behålla tjänsterna.

Utvärdering av förstelärarnas skolutvecklingsuppdrag

En tematisk utvärdering av hur förstelärarnas uppdrag bidrar till skolutveckling har genomförts i dåvarande grundskoleområdena Spånga-Tensta och Kista-Rinkeby. Utvärderingen visar en stor variation mellan olika skolor när det gäller förstelärarnas funktion och i vilken utsträckning förstelärarnas uppdrag utgår från identifierade utvecklingsområden på skolan. Förstelärarnas uppdrag kan vidare behöva konkretiseras i högre grad för att tydliggöra förväntan och ansvarsfördelning.

Analysstöd till skolor

Central förvaltning har under året gett analysstöd till 10 grundskolor och 2 gymnasieskolor när det gäller resultat, det systematiska kvalitetsarbetet och uppföljningar av olika satsningar, med syfte att öka analyskapaciteten för att stärka det systematiska kvalitetsarbetet på skolorna. Under året har också 15 grundskolor deltagit i en fördjupad workshop om analys och systematiskt kvalitetsarbete. Arbetet kommer att fortsätta under första halvåret 2021.

Måluppfyllelse i den kommunala grund- och grundsärskolan

Betygsresultaten i årskurs 9 är i år på ungefär samma nivå som 2019. Andelen behöriga till yrkesprogram har ökat marginellt och andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen har minskat marginellt. Det genomsnittliga meritvärdet är på samma nivå som 2019. Samtidigt rör det sig om höga nivåer ur ett historiskt perspektiv.

Resultaten exklusive nyanlända elever är på ungefär samma nivå som 2019, men det finns en svagt negativ trend sedan 2016 med undantag av det genomsnittliga meritvärdet.

Resultatspridningen mellan skolor i årskurs 9 utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar är fortsatt stor, dock varierar mönstren beroende på olika indelningar av skolorna och olika betygsmått. Spridningen minskade rejält 2017 och 2018, vilket förmodligen berodde på att mottagandet av nyanlända elever fördelades till framförallt skolor med låga socioekonomiska index.

Efter några år av minskade könsskillnader i resultat mellan pojkar och flickor, har de ökat något i år. Det är flickornas resultat som i huvudsak har förbättrats. Framförallt är skillnaderna stora för det genomsnittliga meritvärdet.

Resultaten i årskurs 6 är lägre i år jämfört med 2019 och har en nedåtgående trend sedan 2016. Även för årskurs 6 har resultatspridningen utifrån socioekonomiska förutsättningar ökat i år. Dessutom har skillnaderna mellan flickor och pojkar ökat något jämfört med 2019, även här är flickornas resultat bättre.

Vårterminen 2020 var 72 stockholms elever i årskurs 9 mottagna i grundsärskolan, 45 pojkar och 27 flickor. Av dessa läste 36 elever enligt grundsärskolans ämnesområden, 24 pojkar och 12 flickor. Det innebär att lika många elever, 36 stycken, läste ämnen varav 21 var pojkar och 15 flickor. Totalt valde 35 elever att ta ut betyg och endast 1 elev valde att inte ta ut betyg från årskurs 9. Antalet betyg i de olika ämnena varierar mellan 24 och 35, förutom i ämnena modersmål där 6 elever fick betyg och svenska som andraspråk där 9 elever fick betyg. Att totalt antal satta betyg inte stämmer överens med antalet elever som valde att ta ut betyg (35) beror på att eleven inte har klarat kunskapskraven i ämnet eller har läst en kombination av ämnen och ämnesområden eller en kombination av grundsärskolans och grundskolans ämnen. Betygsfördelningen visar att det vanligaste betyget i årskurs 9 är betyg C, liksom förra året.

Förändrad statistik från Skolverket

Skolverket publicerar normalt sett den officiella betygsstatistiken i september men i år har inte några uppgifter redovisats för enskilda skolor och på kommunnivå. Anledningen är en dom i kammarrätten som säger att fristående skolors elevsammansättning och betyg är affärshemligheter och därför inte får publiceras. Eftersom det ska vara lika villkor för kommunala och fristående skolor gör Skolverket tolkningen att det inte är rättvist att redovisa dessa uppgifter för de kommunala skolorna. Betygssiffrorna gällande årets resultat är istället hämtade från Kolada, Sveriges kommuner och regioner, SKR:s, databas, som använder Statistiska centralbyråns, SCB:s, statistik. SKR gör en annan tolkning än Skolverket. Om inget annat anges är betygssiffrorna för årskurs 9 fram till 2019 hämtade från Skolverket.

Däremot finns det inga uppgifter om betyg exklusive nyanlända elever på enhetsnivå (bara på kommunnivå) i Kolada, så denna statistik är hämtad från Beslutsstöd skola och således inte från SCB. Det har dock tidigare år varit bra överensstämmelse med de officiella siffrorna.

Analys

Att betygsresultaten för årskurs 9 ligger i nivå med föregående års resultat är tillfredsställande, särskilt med tanke på att pandemin påverkat skolornas arbete under vårterminen. Dessutom har resultaten i årskurs 9 förbättrats årligen mellan 2016 och 2019 vilket innebär en positiv trend. Detta innebär att trots att pandemin har påverkat skolornas organisation och arbetssätt med frånvarande personal och elever i olika omfattning har skolorna varit flexibla, kunnat ställa om och lyckats väl i sitt uppdrag.

Samtidigt finns fortfarande en stor skillnad i resultat mellan olika grupperingar av skolorna utifrån socioekonomiska förutsättningar och denna segregering kvarstår. Förra året kunde förvaltningen konstatera att när det gäller behörighet till gymnasiet var Järva det område i staden som i störst utsträckning hade försämrat sina resultat. I år har istället Järva förbättrat sina resultat och ligger i paritet med resultaten för år 2018. Detta trots att Järva var ett av de områden där pandemin medförde högre frånvaro under längre tid än i de flesta andra områden. Skolorna i området genomförde med anledning av detta ett stort arbete med att förhindra smittspridning, kommunicera kring detta och om vikten av att vara i skolan, i syfte att få tillbaka friska elever till skolan.

Med detta sagt om pandemin har förmodligen vissa elever påverkats av frånvaro och en mindre förutsägbar skoltillvaro, vilket medför att skolorna även framöver kan behöva vidta åtgärder för att försöka kompensera för detta.

Det finns skillnader i pojkars och flickors betygsresultat där flickorna presterar bättre. Skillnaderna har minskat under några år men har i år ökat något, till flickornas fördel. Enligt resultatanalysen är ändå den socioekonomiska dimensionen avsevärt starkare i sin påverkan på resultatet jämfört med den könsmässiga. För även om det finns könsmässiga mönster inom samma kvartil - dock är det jämnt när det gäller behörighet till gymnasieskolan i kvartil 2 - så är skillnaden avsevärt större om man jämför flickor och pojkar i kvartil 1 med flickor och pojkar i kvartil 4. Vid en granskning av årets resultat gällande behörighet till gymnasiet är det en skillnad på 24 procentenheter mellan flickornas resultat i kvartil 1 jämfört med kvartil 4. För pojkarna är skillnaden 28 procentenheter. Liksom förra året finns motsvarande skillnader gällande meritvärdet mellan kvartil 1 och 4, med skillnader på mer än 60 meritpoäng för både flickor och pojkar.

Den nedåtgående trenden gällande resultaten i årskurs 6, både i Stockholm och nationellt, är något som kräver djupare analys. Det genomsnittliga meritvärdet har däremot ökat under flera år med något undantag, men ligger i år på ungefär samma nivå som förra året. Eftersom det i år saknas resultat från de nationella proven på aggregerad nivå är underlaget för analys mer bristfälligt. Vid närmare granskning av betygsfördelningen för årskurs 6, över de senaste fyra åren, kan noteras att hela betygsskalan från A till F nu används i större utsträckning. När ett nytt betygssystem införs är generellt tendensen att en mer restriktiv betygssättning tillämpas i början men att hela betygsskalan används i större utsträckning allteftersom man blir mer säker. Granskningen visar att det i årskurs 6 är fler betyg A och F och färre betyg i mitten av skalan, det vill säga betyg C och D. Andelen B och E ligger konstanta över perioden. Det är dock inte frågan om någon dramatisk förskjutning, men det kan i viss mån förklara att meritvärdet för årskurs 6 ligger konstant medan andelen godkända i alla ämnen minskar något. Detta skulle kunna tyda på att kunskapsspridningen mellan eleverna har ökat.

Det finns inga särskilda ämnen som sticker ut i resultatförsämringen i årskurs 6, möjligen med undantag av andelen som uppnått kunskapskraven i svenska som andraspråk som har minskat med 4 procentenheter i jämförelse mot föregående år. Detta skulle kunna härledas till att skolorna några år tillbaka tog emot en stor andel nyanlända elever, där eleverna i de yngre åldrarna ofta går direkt ut i ordinarie klass, och det tar tid att behärska språkkunskaperna i svenska i tillräcklig utsträckning för att nå kunskapskraven.

På nationell nivå har Skolverket 2019 konstaterat att antalet betygssatta ämnen i årskurs 6 har ökat till följd av att det från och med hösten 2018 finns kunskapskrav i moderna språk, både som elevens val och som språkval. Skillnaden i antalet betygssatta ämnen beror även på att andelen elever med blockbetyg, i naturorienterande respektive samhällsorienterande ämnen, har minskat. På nationell nivå minskade andelen elever som uppnått godkända betyg i

samtliga ämnen med drygt 3 procentenheter mellan 2018 och 2019 och omkring hälften av den minskningen kan förklaras med att statistiken nu omfattar betyg i moderna språk.

Förvaltningen har på motsvarande sätt undersökt om en ökning i antalet betygssatta ämnen i årskurs 6 i stadens skolor har påverkat betygsutvecklingen 2017 - 2020. Det har förvisso skett en ökning i antal betygssatta ämnen i årskurs 6 framför allt mellan 2018 och 2019 men utifrån Stockholmsmaterialet är det svårt att bedöma hur mycket, om något, som det har bidragit till minskningen gällande andelen godkända i alla ämnen. Detta bland annat eftersom ”kontrollgruppen” av skolor som *inte* ökat antal betygssatta ämnen över perioden blir för liten. Om den effekt som Skolverket uppmätt på nationell nivå gäller även i Stockholm så skulle det betyda att hela resultatnedgången för andelen elever med godkända betyg i alla ämnen mellan 2018 och 2019 förklaras av fler betygssatta ämnen. Men resultatförsämringarna i Stockholm skedde mellan 2017 och 2018 samt mellan 2019 och 2020. Mellan dessa läsår förändrades antalet betygssatta ämnen bara marginellt. Därmed verkar det inte som om ökningen i antalet betygssatta ämnen för Stockholms del kan anges som huvudförklaringen till resultatnedgången de senaste åren, även om det i någon mån kan bidra.

Bidragande orsaker till de stabila resultaten för årskurs 9 bedömer förvaltningen är arbetet med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet som har haft betydelse på skolnivå, men även på den centrala förvaltningsnivån. Att arbeta systematiskt för att utveckla verksamhetens kvalitet, att organisera för detta och med ett långsiktigt fokus är kärnan i förbättringsarbetet. Arbetet med att använda digitalisering som ett verktyg för att utveckla kommunikation, undervisning och lärande har ställts på sin spets under våren och har inneburit att många skolor tagit stora kliv framåt. En betydligt större andel av skolornas pedagoger har, delvis på grund av pandemin, i mycket högre grad börjat använda digitala verktyg i sitt arbete, både i undervisningen och vid olika former av samarbeten pedagoger emellan. Medarbetare har fått incitament till att nå en högre mognad kring informations- och kommunikationsteknik av både yttre omständigheter och tydligare nationella direktiv. Att fortsätta stärka elevhälsans arbete, utveckla undervisningen av nyanlända elever och fritidshemmets kvalitet är andra prioriteringar som är fortsatt viktiga. Detta inte minst för arbetet med ökad likvärdighet i utbildningen.

Förvaltningen har sedan tidigare identifierat att en utmaning för grundsärskolan är att på huvudmannanivå skapa systematik gällande kunskapsuppföljningen hos elever som läser enligt grundsärskolans ämnen och ämnesområden. Elevernas kognitiva förutsättningar skiljer sig mycket åt vilket gör att det är problematiskt att dra långtgående slutsatser utifrån resultaten och göra jämförelser över tid. Betyg kan endast ges till de elever som läser ämnen och som begär betyg. Betyg sätts i relation till individens funktionsnedsättning.

Arbete för att nå målen i den kommunala grundskolan

Förutsättningar

Elevantalet i januari uppgick till ungefär 78 000 elever i stadens 140 kommunala grundskolor, varav cirka 8 800 elever i förskoleklass, och i den kommunala grundsärskolan gick cirka 800 elever. I fritidshemmet (förskoleklass till och med årskurs 3) gick cirka 42 000 elever och i den öppna fritidsverksamheten för elever i årskurs 4 - 6 cirka 14 500 elever.

Systematiskt kvalitetsarbete

Uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet finns i bilaga 6, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2020.

Förskoleklass

Tre studiedagar med fokus på implementering av *Läsa Skriva Räkna – en garanti för tidiga stödinsatser* har genomförts under året. Dessa omfattade en allmän del, en genomgång av kartläggningsmaterialet *Hitta språket* respektive *Hitta matematiken* och en del om hur lärare kan planera undervisning och bedömning utifrån analys av elevresultaten. Föreläsningarna hölls inom ramen för nätverket *Lokala läs, skriv- och språkutvecklare*. Medarbetare från cirka 30 skolor har deltagit. Utvärderingarna har visat att samtliga deltagare tyckte att innehållet var relevant för deras yrkesutövning. En klar majoritet av deltagarna ansåg att utbildningen kommer att leda till att de kommer att förändra sitt arbetssätt i undervisningen. På studiedagarna har tid lagts på erfarenhetsutbyte kring hur man kan organisera de delar i genomförandet där läraren behöver sitta med elever i mindre grupper. Tid har också lagts på gruppdiskussioner. Utöver studiedagarna har fyra föreläsningar erbjudits digitalt under hösten. Vid varje tillfälle har det varit mellan 50 och 60 inloggningar men antalet deltagare har varit betydligt högre eftersom flera har suttit tillsammans.

Utvärderingarna visar ett fortsatt behov av kompetensutveckling kring *Läsa Skriva Räkna – en garanti för tidiga stödinsatser*. Detta beror huvudsakligen på att tjänstlediga lärare och nyanställda lärare behöver fortsatt kompetensutveckling inom området. Kompetensutvecklingen har bringat klarhet i frågor kring både genomförande, kartläggning, bedömning och analys av elevresultat och detta har belysts ur olika aspekter.

Fritidshem och fritidsklubbar

Arbetet med att starta lokala nätverk för fritidshemsverksamheten har påbörjats under hösten. De lokala nätverken leds lokalt ute i grundskoleområdena av skolledare och pedagoger, med stöd av förvaltningen. Syftet med dessa nätverk är att ge möjlighet till större likvärdighet i stadens fritidshemsverksamheter.

Under hösten har det genomförts en utvärdering av stadens fritidshemsverksamhet med deltagare från varje grundskoleområde. Utvärderingen genomfördes i form av intervjuer av både skolledare och pedagoger vid 14 skolor. I arbetet med att stärka en professionalisering av fritidshemsverksamheten framträder några framgångsfaktorer i skolornas redogörelser. Det handlar ytterst om att synliggöra att fritidshemmets uppdrag är en viktig del av skolans hela

verksamhet. Utvärderingen visar att det i det pedagogiska ledarskapet behöver finnas ett genuint engagemang för, och en tydlig ansvarsfördelning i, arbetet med att säkerställa att planering och utveckling av verksamheten utgår från en förtrogenhet med fritidshemmets uppdrag. Skolorna behöver också aktivt arbeta med att stärka en samsyn kring hur fritidshemspersonalens och lärarnas samverkan ska fungera, så att olika kompletterande kompetenser tas till vara i arbetet med elevernas lärande under hela skoldagen. Utvärderingen visar att andelen behöriga att undervisa inom fritidshemmen varierar stort mellan skolorna, därför behöver det finnas strukturerade former för stöd till personal som saknar relevant utbildning kring vad uppdraget inom fritidshemmet innebär. Utvärderingens resultat kommer att användas i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Under året har det pågått ett aktionsforskningsprojekt tillsammans med Stockholms universitet där två av stadens fritidshem deltagit, med syfte att utforska och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet på fritidshemmet genom att utgå från fritidshemmets uppdrag; att erbjuda en meningsfull fritid baserat på den aktuella elevgruppens behov och intressen. Aktionsforskning innebär en process där fritidshemspersonalen utforskar sin egen praktik, handledda av forskare. I denna process har projektet bidragit till att systematisera kvalitetsarbetet på fritidshemmet samtidigt som fritidshemspersonalens förmåga att se verksamheten från barnens perspektiv förstärks. Projektet avslutas efter vårterminen 2021 och de medverkande forskarna kommer att ta fram ett stödmaterial för fritidshemmets systematiska kvalitetsarbete som bygger på elevernas behov, intressen och erfarenheter.

Inom ramen för det fristående branschforskningsinstitutet Ifous deltar utbildningsförvaltningen, tillsammans med tre andra huvudmän, i FoU-programmet Fritidshemmets pedagogiska uppdrag. Sju av stadens grundskolor är involverade i detta projekt. Syftet är att med stöd av forskning utveckla kvalitet och likvärdighet för fritidshemmets pedagogiska uppdrag. Syftet är också att genom samarbete mellan lärare och forskare låta de verksammas kunskaper och erfarenheter utgöra grund för en gemensam kunskapsutveckling och ny forskning inom området fritidshemspedagogik.

Grundsärskola

Förvaltningen har arbetat vidare med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet gällande grundsärskolan. Information om Mira-modellen för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling och måluppfyllelse i grundsärskolan har uppdaterats på Pedagog Stockholm. Förvaltningen har påbörjat ett arbete för att stärka bedömningskompetensen i grundsärskolan. Detta fortsätter under 2021.

Kompetensnavet för grundsärskola har gett råd och stöd till skolor om Mira-modellen, om organisering av lärmiljön och kring läromedel specifikt för grundsärskolan. Skolor upplever att de får ett bra stöd från navet genom rådgivning per telefon eller studiebesök.

Förvaltningen har i samarbete med den specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, genomfört två tredjedelar av utbildningen ”Två kursplaner i ett klassrum” för personal som

har enstaka elever som läser enligt grundsärskolans kursplan i grundskoleklasser. Kursen har haft 41 deltagare och det sista kurstillfället äger rum i slutet av januari 2021. Kursdeltagarna har visat ett stort intresse för att bilda nätverk och att fördjupa sig i bedömningsfrågor gällande grundsärskolan.

Rutiner för att söka skola har ändrats för att underlätta skolbyten för elever som är mottagna i grundsärskolan. Separata informationstillfällen kring detta har ordnats för skolor som har elever mottagna i grundsärskolan.

Samarbete och utbyte med habiliteringscentra inom Region Stockholm har fortsatt där skolledare för grundsärskolan och representanter för stadsdelsförvaltningarnas förskoleavdelningar har deltagit. Samarbete pågår också med socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningar angående korttidstillsyn (fritidsverksamhet) för barn och ungdomar över 12 år.

Nätverket "Fritid för alla" i samarbete med idrotts-, kultur- och stadsdelsförvaltningar har fortsatt sitt arbete för att fler elever med funktionsnedsättning ska erbjudas en aktiv fritid för att få bättre förutsättningar att nå goda resultat i skolan. Förvaltningen har erbjudit skolor med grundsärskoleverksamhet handledning via nätverket "Spring i benen".

Elevhälsa och elever i behov av särskilt stöd

Förvaltningens arbete har fortlöpt med att säkerställa att det ska finnas särskilda undervisningsgrupper för de elever som har behov av en sådan lärmiljö. Detta kan tillgodoses genom endera en lokal grupp på skolan, lokalt samarbete skolor emellan i en *regional särskild undervisningsgrupp*, RSU, eller en *kommunövergripande särskild undervisningsgrupp*, CSI.

Våren 2020 gjordes en översyn av resursfördelning till elever med omfattande behov av särskilt stöd, inom ramen för tilläggsbelopp och verksamhetsstöd inom grundskolan. Uppdraget redovisades till utbildningsnämnden i juni, och innehöll förslag till åtgärder inom de kommunala skolorna. Under hösten har en översyn genomförts gällande resursfördelning inom de kommunala verksamheterna för särskilda undervisningsgrupper och verksamhetsstöd. Det finns därmed en framtagen resursfördelningsmodell och en inriktning mot att successivt utöka antalet RSU för att avlasta CSI. Syftet är att elever i större utsträckning ska få stöd nära hemmet, vilket också underlättar återgång till ordinarie verksamhet. Arbetet kommer att fortsätta med ett införandeprojekt för att skapa en ny organisationsmodell för de kommunala skolorna gällande RSU och CSI. Målet är att modellen ska vara fullt införd inför hösten 2023 med en total ökning från 250 till 350 platser i grupper utanför hemskolan.

Förvaltningen har fortsatt att arbeta utifrån strategin för utveckling av arbetet med elever i behov av särskilt stöd i grundskolan. Den tvärprofessionella utbildningen som stöttar grundskolorna i att utveckla sina utredningar av elevers eventuella behov av särskilt stöd i syfte att få bättre underlag för beslut kring enskilda elever - och för att arbeta förebyggande (och främjande) för alla elever - har genomförts med ett tiotal grundskolor. En ny grupp med grundskolor deltar i utbildningen till våren 2021. Målsättningen är att denna utbildning

fortsatt ska erbjudas under kommande terminer så att samtliga grundskolor kan delta. För närvarande hålls utbildningen digitalt.

Informationssatsningen till skolledare och elevhälsans professioner angående kompetensnavens uppdrag och stödmöjligheter har gett resultat och tillströmningen av ärenden till kompetensnaven har fördubblats under hösten. Kompetensnav finns för hörselnedsättning, rörelsehinder, språkstörning, grundsärskola, särskilt begåvade elever och för stöd runt elever som stör andra elevers trygghet och studiero. Att grundskolorna har behov av stöd gällande elever med diagnoser inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF, framgår av inkomna ärenden till kompetensnaven.

Förvaltningen har fortsatt att ta fram stöd och utvecklingsinsatser kring elever med NPF för att stödja grundskolorna att utveckla undervisningen och lärmiljöerna så att de bättre möter alla elevers behov.

Arbetet med att utveckla nätverken för elevhälsans professioner har fortsatt. Temat för läsåret har varit att främja närvaro och detta tema kommer även att fortsätta kommande läsår. Totalt har fyra nätverksträffar ägt rum under året, två per termin. Temat för de olika träffarna har under våren varit *Förebygga skolfrånvaro* och *Åtgärder vid problematisk skolfrånvaro*. Under hösten har båda träffarna haft temat *Utreda frånvaro för att sätta in rätt insatser*.

Arbetet med att revidera det förvaltningsövergripande kvalitetsprogrammet för elevhälsa har fortlöpt i syfte att göra det mer tillgängligt för verksamheten och uppdatera det utifrån gällande lagstiftning. Revideringen förväntas vara klar under kommande vår och implementeringen kommer att planeras och genomföras under kommande läsår.

I skollagen tydliggörs att elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Förvaltningen följer årligen, i samband med resultatdialogen, upp hur bemanning och kvaliteten ser ut på varje enskild skola. Elever i skolan kan utöver elevhälsans stödinsatser även behöva insatser från hälso- och sjukvården och socialtjänsten samtidigt för att få sina behov tillgodosedda. Mot bakgrund av detta bör idén om en elevhälsogaranti ses med utgångspunkt i berörda aktörers skilda uppdrag och elevers rätt att möta elevhälsopersonal i rimlig tid. Skolan ansvarar för att ha väl fungerande elevhälsa som kan ge stöd till både elever, lärare och rektorer och kännetecknas av att den är känd hos samtliga på skolan.

Förvaltningen har utrett möjligheten till ett införande av en indikator för antal elever per kurator. För skolframgång är det sannolikt av större betydelse att driva ett arbete för att stärka de professionella relationerna mellan skolan och eleverna på ett sätt som är anpassat för den specifika kontexten istället för att skapa en indikator för endast en av elevhälsans professioner. Att införa en indikator som är begränsad till en av yrkeskategorierna i elevhälsoteamet kan i vissa fall bli kontraproduktivt. Eftersom de lokala förutsättningarna är så olika finns en risk att fokus läggs på att leva upp mot indikatorn snarare än att se till

helheten och de faktiska behoven. Det utvecklingsarbete som idag pågår på skol- och förvaltningsnivå bör istället uppmuntras och förstärkas.

En utredning har gjorts om användningen av digitala verktyg och läromedel med kommunicens anpassade för elever som har behov av stöd. Resultatet av denna utredning visar att kännedomen delvis behöver öka om vilka kommunicenser som finns för digitala verktyg riktade till elever i behov av stöd. Det finns också behov av att öka pedagogers kompetens om hur man använder dessa digitala verktyg. En ny sammanställning över förvaltningens kommunicensierade digitala verktyg och läromedel kommer att tas fram för att kommuniceras till skolorna. Förvaltningen kommer även att erbjuda kurser för att öka kompetensen kring användningen av de digitala verktygen.

Att möta särskilt begåvade elever

Utbildningsnämnden antog i slutet av 2019 en handlingsplan för hur skolor bör möta särskilt begåvade elevers behov. Under året har Lugnets skola etablerats som ett kunskapsnav för spridning av kunskaper och erfarenheter om begåvade elever. Under våren arrangerades seminarium för specialpedagoger vid stadens gymnasieskolor med 16 deltagare och i november hölls två webbaserade seminarier om särskilt begåvade elever för lärare, skolledare och personal inom elevhälsa (260 deltagare). Ytterligare seminarier kommer att arrangeras under våren. Målet är att alla skolans personalgrupper ska tillgodogöra sig informationen. Det planerade samarbetet med stadens spetsutbildningar har skjutits upp på grund av pandemin.

Läromedel anpassade för elever med särskilda behov

Förvaltningen arbetar löpande för att sprida kunskap om alternativa och digitala verktyg för att skapa en tillgänglig lärmiljö. En kontinuerlig utvärdering görs för att säkerställa att rätt resurser finns tillgängliga i staden och att pedagoger erbjuds relevant information och kompetensutveckling.

Under hösten har en enkät genomförts för att undersöka användandet av de verktyg som förvaltningen erbjuder Stockholms skolor samt säkerställa att de digitala verktygen används. I de fall där användandet har varit lågt har ytterligare information samlats in för att undersöka orsaken till det låga användandet och se vilka behov som finns av stöd och eventuella åtgärder för att öka användandet. Visningar av läs- och skrivstödjande verktyg ges vanligtvis ute på skolorna men i och med omställningen till följd av pandemin har dessa visningar getts digitalt.

Förvaltningen erbjuder kursverksamhet med inriktning på elevers variation inom NPF och hur lärmiljön bättre kan möta elevernas variationer. Verksamheten har styrts om så att kursdeltagande är möjligt via fjärrundervisning. Viss kursverksamhet med praktiska inslag har krävt fysisk närvaro. Dessa kurser har kompletterats med demonstrationsfilmer och handledningar i digital form för att minimera den fysiska kontakten med anledning av pandemin. Under året är det endast 16 av samtliga grundskolor som inte tagit del av dessa kompetensutvecklingsinsatser i någon form.

Forskningsprojekt

På två av stadens skolor, en grundskola och en gymnasieskola, har en interaktiv forskningsinsats kring hållbart lärande genomförts. Studiens övergripande frågeställning har handlat om hur en skolkultur präglad av ett meningsfullt och hållbart lärande kan utvecklas och bli en del av en skolkultur där höga betyg är normen. Forskningsinsatsen har undersökt om och hur det går att kombinera hög måloppfyllelse med stressreducerande åtgärder. Syftet med insatsen har varit att teoretisk och praktiskt utveckla kunskaper om hur en undervisningskultur kan se ut där elever och personal tillåts nå sin fulla potential och höga resultat utan att hälsa, lust och lärande går förlorat på vägen. Forskningsinsatsen har kombinerat litteraturstudier och fokusgruppsintervjuer med forskningscirkclar. Studien avslutades i augusti, och under hösten har forskarna arbetat med resultatet av studien. Resultaten kommer att presenteras och spridas under 2021.

Extraår i grundskolan

Förvaltningen har utrett hur möjligheten till extraår i grundskolan kan användas för att öka kunskapsresultaten. Utredningen visar att möjligheten att låta en elev gå ett extra år finns under hela grundskolan men är påtagligt avhängig en noggrann individuell bedömning där hänsyn behöver tas till elevens behov, inställning och till hur eleven kan tänkas påverkas av att gå ett extra år.

Utökad fysisk aktivitet under skoldagen

Skolor har under hösten erbjudits elevledarutbildning. Cirka 600 elever vid 35 skolor har deltagit på utbildningstillfällena som genomförts ute på skolorna. Eleverna fick verktyg till att leda rörelsepauser i klassrummet och aktiviteter på rasten. Eleverna blir genom utbildningen en resurs och tillgång i arbetet med daglig fysisk aktivitet då det är eleverna som håller och driver arbetet med stöd från skolans pedagoger.

En utvärdering har visat att skolor som fått handledning för skolans pedagoger i större utsträckning har utvecklat arbetet med fysisk aktivitet på skolan i jämförelse med de skolor som inte har fått det. Samtliga skolor har under året erbjudits handledning för att kunna implementera nya arbetssätt för ökad fysisk aktivitet under skoldagen. Under året har 50 handledartillfällen genomförts. Ett digitalt kursformat har utvecklats, som komplement till traditionell kursverksamhet och handledning.

Utifrån Skolverkets riktlinjer för systematiskt kvalitetsarbete för ökad fysisk aktivitet har 600 skolbesök hittills genomförts som stöd för en hälsofrämjande skolutveckling och fler är inplanerade för 2021. För ökad självkännedom och bättre förutsättningar att själv påverka och stärka sin hälsa har *Må-bra-kurs* för flickor i årskurs 7–9 i kombination med ett träningskort i samverkan med stadens sim- och idrottshallar införts under året.

Under året har *Spring i benen* granskat skolornas verksamhetsplaner utifrån utbildningsnämndens mål att alla skolor ska beskriva fysiska aktiviteter. Granskningen indikerar en lägre redovisad aktivitet i innerstadsskolor. En analys av resultatet visar att innerstadsskolor ofta

har mindre skolgårdar och begränsad tillgång till grönområden i närområde. Skolor i innerstaden kommer fortsättningsvis att få stöd till organiserade och aktiva raster genom stadens rastnätverk och inspiration på aktiviteter för ökad fysisk aktivitet under skoldagen.

Skolutveckling på Järvaområdet

Förvaltningen har under året fortsatt arbetet med att i högre utsträckning rikta de stödresurser som finns inom central förvaltning till skolor i socioekonomiskt utsatta områden; det gäller till exempel lärarcoacher, processtöd och insatser inriktade på språkutveckling. Ett annat stöd när det gäller att utveckla och behålla medarbetare är att rektorer vid grundskolor som ingår i kvartil fyra får utge ett individuellt lönetillägg om 3 000 kronor per månad för medarbetare inom vissa yrkeskategorier.

Statsbidraget för likvärdighet har under året i Järvaområdet riktas mot att stärka skolornas styrning och ledning samt elevhälsans kompetenser genom att fler skolledare, kuratorer och psykologer har anställts. Även skolbibliotekens och fritidshemmens kompetenser har stärkts.

Fyra grundskolor i Järvaområdet har under året deltagit i Skolverkets satsning *Samverkan för bästa skola*. De har alla genomfört en nulägesanalys utifrån sina resultat och tagit fram prioriterade områden på sin skola i syfte att öka måluppfyllelsen. I fyra av skolorna har insatser inom språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, pedagogiskt ledarskap på alla nivåer och systematiskt kvalitetsarbete pågått.

Övriga insatser som genomförts under året med fokus på att stärka elevernas kunskapsutveckling är:

- Samtliga skolor i Järva har skrivit fram en strategi för sitt språk- och kunskapsutvecklande arbete samt fått stöd av central förvaltning med olika insatser utifrån skolornas behov. Resultatet hittills visar att medvetenheten hos personalen av att arbeta språk- och kunskapsutvecklande i samtliga ämnen och årskurser har ökat.
- Lektorer har anställts på tre av skolorna vilket har bidragit till att det kollegiala lärandet med fokus på elevers måluppfyllelse har utvecklats.
- Utbildningsinsatsen *Nytorpsmodellen* som syftar till att stärka elevhälsoarbetet, har genomförts med sex skolor i området. I denna utbildning har skolsocionomer från stadsdelsförvaltningen medverkat inom ramen för de skolsociala teamen. Den utvärdering som gjorts visar att deltagarna i stor utsträckning anser att utbildningen bidrar till att utveckla en systematik i elevhälsoarbetet.

Arbetet med att förbättra elevernas närvaro under året har varit ett prioriterat område och förvaltningen har kontinuerligt följt upp skolornas rapporteringsgrad samt elevers totala frånvaro och återkopplat resultatet till skolorna. Uppföljning visar att detta gett resultat och att frånvaron har minskat på skolorna. Av områdets 13 skolor ligger 11 under stadens medelvärde för den totala frånvaron, som läsåret 2019/2020 var 7,1 procent enligt Swecos skolblad.

När det gäller trygghetsskapande samverkansinsatser i området har högstadieskolorna i Rinkeby/Kista ett pågående arbete genom det våldspreventiva programmet MVP (Mentorer i våldsprevention) tillsammans med fältassistenter och polis. Resultaten i grundskoleundersökningen visar att tryggheten har ökat jämfört med tidigare år. Arbetet kommer att fortsätta inom ramen för samverkansöverenskommelsen på Järva. Intentionen är att samtliga skolor även i Tensta ska genomföra detta program.

Årets resultatinsamling visar att det genomsnittliga meritvärdet och behörigheten till gymnasiets yrkesprogram har ökat i Järvaområdet när det gäller årskurs 9 och är nu i paritet med resultaten för 2018. Det genomsnittliga meritvärdet i området för årskurs 9 i år är 208 poäng jämfört med 196 poäng 2019. När det gäller behörighet till ett yrkesprogram har andelen elever ökat från 62,8 procent 2019 till 72,1 procent i år. Däremot har behörigheten sjunkit något för årskurs 6.

Samtliga insatser som har påbörjats och nu genomförs på skolorna i Järva är av långsiktig karaktär, vilket innebär att effekten av dessa först kommer att visa sig längre fram. Därför är det viktigt att både skolornas och förvaltningens arbete följs upp kontinuerligt för att säkerställa att arbetet leder i rätt riktning och fånga upp om någonting behöver förändras.

Rutiner för övergångar, studie- och yrkesvägledning

Pandemin har medfört att skolornas studie- och yrkesvägledning till viss del försvårats under året. Gymnasieskolornas *öppna hus* ställdes in vilket medförde att studie- och yrkesvägledarna fick en viktigare roll i att vägleda eleverna i årskurs 9 och informera om gymnasieskolornas utbud. Höstens gymnasiemässa genomfördes digitalt. Eleverna fick där möjlighet att besöka länets skolor digitalt och även chatta med representanter från skolorna. Skolorna var nöjda med att det trots pandemin gick att genomföra en mässa.

Det gemensamma arbetet inom förvaltningen för att förbättra övergångarna mellan grund- och gymnasieskola har under året fortsatt.

Lovskola och läxhjälp

Samverkan med Blackebergs gymnasium har inte kunnat genomföras som en följd av pandemin och är en orsak till det ökade antalet arrangerande grundskolor för sommarlovsskola. Tidigare har ett flertal skolor skickat elever som avslutat åk 9 till Blackebergs gymnasiums sommarlovsskola. Det låga antalet deltagande elever och arrangerande skolor för påsklovet kan härledas till pandemin då ett flertal skolor valde bort lovskolan på grund av att smittspridningen var stor i staden den aktuella perioden, liksom till arbetsbelastningen för undervisande lärare. Sommarsimskola har arrangerats i samverkan med idrottsförvaltningen.

Alla elever som har bedömts vara i behov av lovskola har under året erbjudits detta. Förvaltningen bedömer att lovskolan har stöttat de enskilda elevernas kunskapsinhämtning genom extra undervisningstid.

Lov	Antal deltagande elever	Antal deltagande elever simskola	Antal arrangerande skolor
Sportlov	799	230	31
Påsklov	271	Ingen verksamhet	14
Sommarlov	2 064	256	72
Höstlov	720	307	23

Fördelning antal deltagande elever per årskurs och lov:

Årskurs	Sportlov	Påsklov	Sommarlov	Höstlov
3	-	-	18	-
4	1	13	156	-
5	10	2	203	14
6	151	14	438	250
7	151	37	360	100
8	177	68	587	165
9	309	137	302	191

Matematik, svenska och svenska som andra språk samt engelska är de ämnen som har flest deltagare, i men samtliga ämnen finns representerade i lovskolorna.

Ämne	Antal deltagande elever 2020
Matematik	2 082
Svenska och svenska som andra språk	1 626
Engelska	987
Simskola	793

Stockholms stad tilldelades inte statsbidrag för läxhjälp 2020. Läxhjälpverksamhet är dock en etablerad del i skolornas arbete med att stödja eleverna i att nå kunskapskraven. Ett antal av stadens skolor samarbetar även med ideella föreningar.

Kultur i skolan

Från Statens kulturråd har förvaltningen beviljats 9,5 mnkr för *Skapande skola* som kan användas av Stockholms kommunala grundskolor läsåret 2020/2021. Webbplatsen *Kulan* har kvalitetssäkrat utbudet av professionella kulturaktörer för skolorna. Kulturutbudet har löpande under året anpassats utifrån Folkhälsomyndighetens riktlinjer i samråd med Kulturrådet, allt från kultur utomhus till digitalt utbud har erbjudits, så att eleverna har kunnat fortsätta ta del av kultur som en del i processen för högre måluppfyllelse.

Webbplatsen *Kulan* har under året uppdaterats med ny design och flera funktioner som ska underlätta för pedagoger att hitta kulturaktiviteter och goda exempel på hur kultur kan användas i undervisningen. Information om hur skolor kan ta del av *Kulan* premien (en rabatt för att öka barn och elevers tillgång till utvalda kulturaktiviteter) och hur skolor kan arbeta med *Skapande Skola* i undervisningen har förtydligats. Den uppdaterade webbplatsen har underlättat för pedagogerna inom Stockholms stad att få tillgång till ett uppdaterat kultur-

erbjudande anpassat efter Folkhälsomyndighetens riktlinjer för att minska smittspridning av pandemin. Kulturbesök har bokats för drygt 55 000 barn (ej unika barn) i Stockholms förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Antalet kulturbesök under motsvarande period 2019 var knappt 30 000. En del av besöken har dock behövts bokats av på grund av hårdare restriktioner under senhösten, men mycket har kunnat genomföras.

Genom den nya webbplatsen har det varit möjligt för förskolor och skolor att på ett effektivt och lättillgängligt sätt boka kulturaktiviteter i staden. Ett exempel på detta är paketeringen av den kultursatsning (Kulanfonden) som har gjorts under hösten för barn och elever i staden. Vidare har den nya webbplatsen kunnat erbjuda digitala workshops och i samband med övergången till distansundervisning har den nya webbplatsen varit ett viktigt verktyg för att snabbt ställa om utbudet och nå ut med information till stadens skolor och förskolor.

Även i år har *Barn och böcker* för årskurs F-6 genomfört tävlingen *En bok i världen* som syftar till att tidigt främja skolornas läs- och språkutvecklande arbete och ge elever läslust och läsförståelse samt möjlighet att läsa litteratur från olika delar av världen. Från Cirkulationsbiblioteket kunde deltagande grupper låna böcker till tävlingen och utlån och omlån ökar ständigt. Eleverna läste och lånade för läsåret 2019/2020 utifrån temat *Tillsammans* 6 569 böcker och talböcker. För läsåret 2020/2021 har tävlingen startat med temat *Framtid* och med ett särskilt fokus att lyfta grundsärskolorna i tävlingen. Särskilda digitala *Bok afterwork* har anordnats där presentation av litteratur, workshops och seminarier genomförts för pedagoger och dessa tillfällen var fullsatta och mycket uppskattade.

Utvärderingen visade att skolorna var mycket nöjda med *Barn och böcker* och att det blev en viktig didaktisk och metodisk del i skolors ordinarie undervisning för att nå alla elever i sitt läs- och språkutvecklande arbete inom olika ämnen, oavsett förutsättningar. Många skolor kompletterade detta uppdrag med *Skapande skola*, där professionella författare kan tas in under arbetet med eleverna och på så sätt ge ytterligare en dimension och fördjupning till det läs- och språkutvecklande arbetet. Uppdraget var ett samarbete med Stadsbiblioteket, Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne (ALMA) och stiftelsen Skansen.

Arbete för att nå målen i den kommunala gymnasieskolan

Resultat

Gymnasieskolans resultat var sammantaget endast marginellt förändrat jämfört med föregående läsår. Från läsåret 2019/2020 erhöll totalt 87 procent av stadens gymnasieelever ett examensbevis, en marginell försämring med 1 procentenhet. Andelen elever som har godkänt på samtliga kurser (minst betyget E) i sina examensbevis har ökat till 80 procent, en förbättring om med 1 procentenhet medan den genomsnittliga betygspoängen uppgick till 15,9, jämfört med 16,0 år 2019.

Av de elever som påbörjade sina studier i Stockholms stads gymnasieskolor 2017 har 66 procent ett examensbevis efter tre år, ett något försämrat resultat jämfört med de som

startade sin utbildning 2016. Sett över tid har detta resultat uppvisat förbättringar men försämras med en procentenhet i år. Det är till de högskoleförberedande programmen som resultatförsämringen kan kopplas. Yrkesprogrammets förbättrades medan introduktionsprogrammen förblev oförändrad. Det var sju skolor som ökade sin examensandel medan nio skolor minskade sin andel något. Bland de skolor som ökade återfanns skolor som redan har en hög eller relativt hög examensandel. För skolor med en minskad examensandel jämfört med i fjol fanns både skolor med höga och relativt låga examensandelar. Den relativa försämringen var dock något större för skolor med lägre måluppfyllelse.

Då gymnasieskolan är kursutformad är en majoritet av avgångselevers kurser betygssatta i årskurs 1 samt 2 och distansundervisningen har påverkat en begränsad del av kurserna i gymnasieexamen.

Stockholms examensandel på 66 procent är densamma som för riket trots att måluppfyllelsen med erhållna examensbevis totalt sett är lägre från yrkesprogram och introduktionsprogram jämfört med motsvarande program i riket. Då Stockholms stad har en väsentligt högre andel elever på högskoleförberedande program jämfört med yrkesprogram och introduktionsprogram kan denna effekt uppstå.

I årets utfall, som redovisades i tertialrapport 2, ökade differensen mellan pojkar och flickor för andel elever med examensbevis. Pojkarnas andel minskade något medan flickornas omfattning hölls oförändrad totalt sett. En minskad skillnad uppvisas för genomsnittlig betygspoäng där pojkarnas betyg var oförändrade men där flickorna backade något. För andel elever med godkända kursbetyg förbättrade pojkarna sin andel och flickornas minskade något.

Ytterligare uppföljning av gymnasieskolans resultat samt det systematiska kvalitetsarbetet finns i bilaga 7, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala gymnasie- och gymnasiesärskolan 2020. Även tertialrapport 2 2020 innehåller analys kring resultat.

Förutsättningar

I de 27 kommunala gymnasieskolorna och gymnasiesärskolorna går cirka 17 900 respektive cirka 330 elever.

Systematiskt kvalitetsarbete

Sedan läsåret 2018/2019 har fokus legat på de tre utvecklingsområdena systematiskt kvalitetsarbete, ökad närvaro/minskade avhopp/psykisk hälsa samt digitalisering. Digitalisering tog under året, i och med pandemin och den distansundervisning som har bedrivits, ett skutt i utvecklingen avseende användandet av digitala verktyg i undervisningen. Erfarenheter kring pedagogiska perspektiv, som elevernas behov av stöd samt hur underlag för betyg och bedömning planeras och genomförs, behöver utvärderas och utvecklas.

Flera utvecklingsinsatser har genomförts i det systematiska kvalitetsarbetet i arbetet mellan gymnasiechef och rektor. Det gäller utveckling av underlag samt de processer där dessa underlag används. Ett nytt verktyg, SKA-matris, introducerades som underlag i höstens

resultatdialoger. Verktøyets syfte är att få en bild av skolans systematiska kvalitetsarbete. Dessutom användes för första gången en ny form av resultatredovisning, resultatpaletter, på samtliga skolor. Detta prövades 2019 på några utvalda skolor. Syftet är att synliggöra skolornas måluppfyllelse tydligare med visualiserad statistik som också ger ett bättre kommunikationsunderlag i resultatdialogerna. Övergripande på huvudmannanivå kan samverkan och processutveckling inom det systematiska kvalitetsarbetet utvecklas ytterligare. Det kan handla om framtagande av riktade/generella stödinsatser på enhets- eller verksamhetsnivå eller där skolplattformen och annat IT-stöd kan utvecklas med syfte att stärka det systematiska kvalitetsarbetet.

För utvecklingsområdet som berör avhopp/ökad närvaro har en ny struktur för uppföljning tagits fram. Uppföljningen ska prövas under 2021. Den nya strukturen ska fånga skolornas elevrörelser med in- och utskrivna elever för att få ett djupare underlag för analys och möjliggöra en kvalitativ diskussion om varför elevernas lämnar skolan.

Arbete med gymnasieskolans utbud och utbyggnad

Under året stärktes samverkan kring gymnasieskolans utbud. När antalet elever i gymnasieålder ökar är det angeläget att utveckla de analyser som ligger bakom det årliga beslutet om antal studieplatser per program och inriktning. Flera perspektiv ska täckas in i en samlad analys för att uppnå ett ekonomiskt hållbart utbildningsutbud. Exempelvis ska hemkommunens ansvar att erbjuda utbildning beaktas. Dessutom måste hänsyn tas till elevernas valmönster, andra huvudmäns utbud, ekonomisk ersättning, kommande relevantutveckling och de egna skolornas kapacitetsutnyttjande samt kommande kapacitetsutveckling. Detta arbete kräver samverkan mellan olika kompetenser.

Vid antagning prövas fattat beslut om utbud i förhållande till elevernas studieval, elevernas uppnådda behörigheter, erhållna meritpoäng och andra huvudmäns utbud. Samtliga delar ingår i en årlig utbudsprocess som utvärderas och följs upp.

Under 2020 fortsatte PA Fogelströms gymnasium och Anna Whitlocks gymnasium att växa i sina lokaler och kunde bereda plats för ytterligare elever. De är nu i princip fullt utbyggda. Tillsammans med en utökning av gymnasieplatser på övriga skolor beräknas därmed behovet det närmsta året att täckas.

Till hösten 2020 fick Midsommarkransens gymnasium en filial i byggnaden Skärholmens gymnasium.

Plan för utbildning på introduktionsprogrammen

Huvudmannens plan för utbildningen för introduktionsprogrammen, den så kallade IM-planen, har reviderats. I planen beskrivs huvudmannens utbildning på de olika introduktionsprogrammen och rutiner för elevadministration med mera. Planen används främst som ett internt styrdokument. Mot bakgrund av ny lagstiftning och uppkomna frågor som behövde förtydligas har planen reviderats under våren 2020.

Elevhälsa

Utvecklingen av det hälsofrämjande och förebyggande elevhälsoarbetet har varit ett prioriterat område inom förvaltningen. Elevhälsoarbetet utgår från kvalitetsprogrammet för elevhälsoarbetet. En revidering av programmet startade under året och kommer att fullföljas och implementeras under nästa år.

För en kontinuerlig utveckling av elevhälsans professioner finns professionsnätverk för gymnasieskolornas personal. Under året har dessutom ett nätverk för gymnasieskolornas skolkuratorer skapats för gemensamt erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling, vilket inte funnits tidigare.

Gymnasieskolorna följer upp elever som riskerar att inte uppnå de sista kurskraven för sin examen. Olika stödinsatser har satts in för att säkra elevernas måluppfyllelse i de kurser som har bedömts vara särskilt svåra, både i ett individ- och grupperspektiv. Elevhälsan har haft en central funktion i detta arbete och har fokuserat på att ge stöd till de elever som har haft behov av stöd under året då distansundervisning har varit aktuellt. Elever i stort behov av närundervisning har prioriterats och fått komma till skolan för stöd och undervisning.

Gymnasieskolans pedagogiska hörsel- och synnav

Gymnasieskolans pedagogiska hörsel- och synnav har under 2020 växlat upp sin verksamhet och haft fokus på övergångar mellan grundskola och gymnasium och en ökad valkompetens hos elever inför gymnasievalet. Samverkan har ökat både med grundskolornas nystartade kompetensnav för hörsel och med förvaltningens enhet för antagning till gymnasieskolan. Till detta hör också en ökad kommunikationsinsats både internt och externt med syftet att öka kännedomen om möjligheten till stöd och särskilt anpassade utbildningar för elever med hörselnedsättning.

Under året har det också skett en ökad satsning på hörteknik genom en investering i ett ljudutjämningsystem i de hörselanpassade klassrummen på Thorildsplans gymnasium och Kungsholmens västra gymnasium, de två gymnasieskolor som erbjuder hörselanpassade klasser till länets samtliga ungdomar med hörselnedsättning. Förutom detta har fokus legat på uppföljning av hur eleverna uppfattar det stöd och de möjligheter som hörselanpassade klasser och kompetensnavet kan erbjuda. Vid intervjuer med elever i årkurs 3 har det framkommit att en god relation med mentor samt fungerande och korrekt användande av hörteknik är viktiga faktorer för att studierna ska fungera bra. Elever har även lyft att stöd från navet har varit till hjälp under studietiden.

Uppföljning av utbildningen vid International School of the Stockholm Region (ISSR)

International Baccalaureate (IB-Programmet) är en särskild utbildningsform utanför de svenska läroplanerna, med engelska som undervisningsspråk. Stockholms stad erbjuder programmet på en kommunal gymnasieskola, International School of the Stockholm Region (ISSR). Den ansvariga organisationen IB International Baccalaureate genomför regelbundna uppföljningar för att kontrollera att verksamheten bedrivs på korrekt sätt. Uppföljningen sker

dels genom årliga uppföljningar baserat på kvantitativt registerdata och betyg samt dels med utvärdering på plats, så kallad evaluation visit. Evaluation visits genomförs vart femte år och är en genomlysning av den pedagogiska verksamheten. Granskningen avslutas med en rapport som identifierar skolans styrkor samt förbättringsområden.

Under 2020 genomfördes en evaluation visit som för ISSR:s del föll mycket väl ut. Skolan fick positiv återkoppling för fokus på forskningsbaserat förhållningssätt för att utveckla undervisning och lärande, den öppna och transparenta kommunikationen mellan skolans samtliga intressenter samt skolans arbete kring trygghet och elevernas psykosociala miljö. De förbättringsområde IB identifierade var en tydligare röd tråd i de lokala kursplanerna från förskoleklass till gymnasieskola. Verksamheten ser positivt på återkopplingen och tar med resultatet i det systematiska kvalitetsarbetet.

Utveckling av undervisning/utbildning

Utbildningsförvaltningens samordning av olika typer av insatser till skolor fortsätter att stärkas och kopplas tydligare till det systematiska kvalitetsarbetet. Insatserna riktas i allt större utsträckning till skolor med stora behov. Planerna på en vidareutveckling av den nationella satsningen Samverkan för bästa skola, är ett exempel på detta. Insatserna beskrivs närmare i förvaltningens FoU-plan. Det är bland annat FoU-projekt inom ramen för Stockholm Teaching & Learning studies, STLS, och stöd till magister- och masteruppsatser. Andra delar handlar om systematisk undervisningsutveckling med stöd av förvaltningens lektorer som arbetar långsiktigt tillsammans med undervisande personal på ett antal skolor i Järva.

Ifous programmering

Ifous¹ FoU-projekt ”Programmering i ämnesundervisningen” har avslutats och slutrapporten färdigställs. På grund av pandemin genomfördes det sista utvecklingsseminariet lokalt på respektive skola. Spridningskonferensen, då erfarenheter och forskningsresultat skulle presenteras, genomfördes digitalt i november. I FoU-projektet har åtta skolor från fem grundskoleområden deltagit. Deltagande lärare och rektorer menar att deras kunskap om programmering som företeelse har ökat, det vill säga vad programmering är och vad det kan användas till samt om programmeringens betydelse i samhället. Kunskapen om undervisning och programmering har förändrats, samtliga lyfter att de under projektet har haft möjlighet att diskutera och utveckla undervisningsaktiviteter.

Kvantitativa kartläggningar gällande omfattningen i stadens grundskolor genomfördes 2017 och 2020. De skolor som deltagit i Ifous-projektet avvek från stadens genomsnitt i positiv bemärkelse, mellan 2017 och 2020 har omfattningen av programmering i den ordinarie undervisningen ökat i högre grad i dessa skolor. Denna skillnad är statistiskt signifikant.

¹ Ifous är en oberoende stiftelse som bland annat genomför program med forskare och huvudmän som tillsammans utforskar ett område.

Förvaltningen har skrivit en överenskommelse om ideellt offentligt partnerskap (IOP) med Tekniska museet om *Maker Tour*, som syftar till att stödja skolor i utanförskapsområden med programmering.

Diagnostiskt prov i matematik

Resultaten vid stadens diagnostiska prov i matematik, som ges till alla elever som börjar på gymnasiet i stadens skolor (cirka 6 000 elever), har analyserats och seminarier för lärare och skolledare på grund- och gymnasieskola har hållits i mars med cirka 50 deltagare. Analysen är inte färdigställd, preliminära slutsatser är att resultatet är i nivå med förra året och i ett längre tidsperspektiv finns en tydlig positiv trend. Pojkar presterar något bättre än flickor på provet.

Verktyg för digitala prov

Under 2020 har utbildningar genomförts för förvaltningens verksamheter, till stor del digitalt på grund av pandemin. En nära dialog med leverantören har hållits för att säkerställa att alla prov har kunnat genomföras på bästa sätt utan tekniska problem.

Nyanländas lärande

Arbetet med att sprida stödmaterialet för ämnet svenska som andraspråk och att stödja skolorna i frågor om organisation och bedömning av vilka elever som ska läsa ämnet har fortgått. Stödmaterialet är publicerat på Pedagog Stockholm och hänvisningar finns till ansvariga inom förvaltningen dit skolor kan vända sig för att få stöd i att utveckla ämnet. Inom nätverket för lärare som arbetar med nyanlända och flerspråkiga elever diskuteras ämnet svenska som andraspråk utifrån materialet. Syftet är att undervisningen ska vara mer likvärdig över staden och utformad för att kunna möta elevers olika behov.

Förvaltningen har genomfört en utvärdering kring de kartläggningar av nyanlända elever inom såväl grund- som gymnasieskolan som görs av Start Stockholm. Utvärderingen visar att dessa kartläggningar i hög grad är användbara, både för skolornas organisering av undervisningen och för lärarnas pedagogiska planering. Ju tidigare kartläggningarna genomförs efter att eleven skrivits in på skolan, desto mer användbara är de. Användningen påverkas även av huruvida det finns fungerande former för hur kartläggningarna sprids och används på skolan. För att utreda om det finns ytterligare områden som behöver kartläggas för att på ett ännu bättre sätt stödja skolorna i mottagandet av nyanlända elever kommer det att genomföras en fördjupad intervjustudie på ett antal skolor.

Över 50 högstadieskolor är anslutna till det digitala läromedlet *Studi*. Läromedlet används också av gymnasieskolor som har språkintröduktion. Syftet med att ge skolorna tillgång till *Studi* är att ge nyanlända och flerspråkiga elever en mer likvärdig möjlighet att nå skolans mål då eleverna har möjlighet att arbeta med ämnesinnehållet parallellt med språkinläringen. Materialet kan med fördel användas av samtliga elever i ämnesundervisningen. *Studi* kan även användas som ett komplement till ordinarie studiehandledning. I december höll förvaltningen två webinarium om detta då åtta skolor deltog. Digitala kurser om hur verktyget fungerar kommer att erbjudas lärare i januari.

Under hösten återupptogs kurserna i bedömningsstödet *Bygga svenska*. Kurserna fick ställas om till att bli digitala vilket medförde en del avhopp, och kursen för lärare i årskurs 1 - 6 avslutades digitalt medan kursen för lärare i årskurs 7 - 9 och gymnasieskolan ställdes in. 29 lärare deltog i det första tillfället för årskurs 1 - 6, under hösten deltog 18 lärare vid olika tillfällen. Deltagarna har upplevt att kursen är relevant och att de behöver kompetens i att bedöma flerspråkiga elevers språkutveckling. 18 lärare i årskurs 7 - 9 och gymnasiet anmälde sig och ett tiotal gick första tillfället innan kursen ställdes in av kursledarna. Till våren planeras att genomföra kurserna helt och hållet digitalt.

I nätverket för lärare som arbetar med nyanlända elever har två fysiska nätverksmöten och ett digitalt ägt rum. Nätverket fyller en viktig funktion för erfarenhetsutbyte, inhämtning av information såväl som didaktisk utveckling för deltagande lärare. Nätverket omfattar idag cirka 120 lärare.

Digitalisering

Pandemin har ytterligare ökat skolornas användning av digitala verktyg och många har tagit stora steg i sin digitala mognad. Förvaltningen har justerat sin organisation för att få ett större fokus på verksamhetens digitaliseringsbehov. En förvaltningsövergripande grupp har bildats för att ta ett helhetsgrepp för att tillgodose skolornas behov av utbildning kring system och digitala processer. Förvaltningen har också formerat sig för att på ett bättre sätt kunna stödja skolorna i att förverkliga den nationella digitaliseringsstrategins mål med fokus på undervisningsutveckling.

ESF-projektet BLIVA

Europeiska socialfonden har tilldelat utbildningsförvaltningen medel för ett treårigt projekt kring kompetensutveckling i digitalisering och kollegialt lärande för att utveckla undervisningen. Efter en analys- och planeringsfas startade projektet i augusti på 32 skolor. Två skolor avbröt arbetet under hösten på grund av de påfrestningar som pandemin innebar. Under hösten fick skolorna ytterligare processtöd, delvis på distans. För skolledare och utvecklingsgrupper genomfördes tre nätverksträffar (varav två digitalt) och två föreläsningar/workshops (en digitalt) kring förändringsledning. Formerna för kompetensutvecklingen har således bidragit till den digitala kompetensen hos såväl projektgrupp som skolor.

Sex moduler har tagits fram under hösten utifrån identifierade behov i skolornas utvecklingsplaner och genom samtal med utvecklingsgrupper. Modulerna bygger på ett beprövat koncept för kollegialt lärande och finns tillgängliga för samtliga stockholmslärare på Utbildningsplattformen. De sex färdiga modulerna är Systematisk undervisningsutveckling, Multimodal språkutveckling, Responsiv undervisning med digitala verktyg, Vårt digitala klassrum, Samförstånd kring digitalisering och Lärarlagets digitala kommunikation. Skolorna uppfattar projektet med dess insatser som relevant, då projektet utgår från egenformulerade behov.

Etablering av förvaltningsstyrningsmodell för GSIT 2.0

Förvaltningsorganisation och samverkansforum har etablerats och startats under 2020 och projektet för GSIT har avslutats. Under 2021 fortsätter arbetet med att utveckla och befästa organisationen, processer och samverkansformer, tillsammans och parallellt med etableringen av förvaltningsstyrmodellen PM3 på utbildningsförvaltningen.

Skolplattformen

Den första januari 2020 tog utbildningsförvaltningen över hela avtals- och förvaltningsansvaret för samtliga delar av Skolplattformen. Förslag på och godkännande av införandeprojekt för en ny förvaltningsstyrningsmodell PM3 inleddes. I detta projekt ingår också en ny objektsindelning i samband med organisationsförändring 2020.

En rad releaser, i snitt över en i veckan (nio planerade, tolv extra och ett 50-tal akuta) har genomförts under 2020 inklusive ny funktionalitet som Uppföljning Långvarig Frånvaro, ersättningshantering för arbetsmarknadsförvaltningens verksamheter, Barn- och elevregistret (BER) Statistikverktyg med flera.

Alla tidigare identifierade allvarliga säkerhetsbrister inom skolplattformen är åtgärdade. Kontinuerliga säkerhetstester genomförs för att identifiera potentiella nya risker. Rutinerna kring informationssäkerhetsklassningar och riskbedömningar har också förbättrats under året. Varje införande av ny modul eller system genomförs först efter en konsekvensbedömning. Under året har en förstudie för automatisering av integrationstester påbörjats, vilket är ett första steg mot effektivare testning och säkrare hantering av integrationsflöden. En karta över existerande integrationer har också tagits fram, för att synliggöra komplexitet samt möjliggöra framtagande av lösningsförslag som är förenliga med regelverk och arkitekturella principer. För att säkerställa att personuppgifter hanteras enligt stadens riktlinjer har en säkrare hantering av grupper i systemet för planering och bedömning tagits fram.

Prestandahöjande insatser har genomförts för att öka användarvänligheten och enhetligheten. Det innebär bland annat att vårdnadshavare, som har åtkomst till skolplattformen genom en e-tjänst, snabbare kommer åt information på startsidan. De kan också med färre klick visa scheman. Denna förbättring ger också en säkrare hantering av personuppgifter då den innebär en begränsning av vilka scheman en individ kan söka fram. Förbättringar i startsidans funktioner för samtalsbokning och kontakter har också genomförts. För vårdnadshavare inom förskolan har införande av Startsidan och modulen Planering och Bedömning ökat möjligheterna till insyn samt gett verksamheten digitalt stöd för bokning och genomförande av samtal inom förskolan.

För att kunna erbjuda en heltäckande, enhetlig, och kvalitetssäkrad schemautbildning till alla användare har en stockholmsanpassad e-utbildning av schemamodulen köpts in. Förvaltningen säkerställer därigenom att schemaläggare har den kompetens som behövs för schemaläggning i skolplattformen och minskar riskerna för felaktig hantering och handhavandefel.

Förvaltningen har kunnat dra nytta av den snabba produktutveckling som Microsoft genomfört för Teams under det senaste året. Det har i mycket handlat om funktioner för att underlätta undervisningssituationer och administration, som varit särskilt efterfrågad vid distansarbete, exempelvis flera inställningar för ökad säkerhet.

Tillgänglighet i Skolplattformen

Arbetet med att identifiera eventuella brister i tillgängligheten i Skolplattformen och digitala läresurser i undervisningen för elever, skolpersonal och vårdnadshavare med nedsatt funktionsförmåga avseende rörelse och orientering (syn, hörsel, kognition) har under året genomförts genom en rad olika aktiviteter, som exempelvis enkäter till och samtal med olika stödfunktioner inom staden och specialpedagoger i verksamheten. Syftet har varit att på olika sätt fånga användargruppernas erfarenheter och synpunkter kring upplevelsen av tillgängligheten. Detta är en del i det fortsatta arbetet. Utifrån tillgänglighetsdirektivet har granskning av de olika delar som omfattas av detta i Skolplattformen gjorts.

Sammanslagning av stadsdelsnämnderna Älvsjö och Hägersten/ Liljeholmen

1 juli 2020 skedde en sammanslagning av stadsdelsnämnderna Älvsjö och Hägersten/Liljeholmen. Denna organisationsförändring innebar stora förändringar i främst BER men även i andra system som Elevdokumentation och Planering och Bedömning.

eDok

Förberedelsearbetet kring eDok försköts stora delar av 2020 med anledning av förseningar i införandet av kluster 3. Införandeprojektet (kluster 4) för utbildningsförvaltningen startade formellt i juni men själva arbetet intensifierades i november genom att projektarbetet drog igång fullt ut enligt den tidsplan som finns. En styrgrupp för kluster 4 har formerats och beslut kring projekt- och tidsplan har tagits. Under året har arbetet med att avsluta ärenden i det gamla diariet bedrivits löpande, liksom framtagande av en gemensam klassificeringsstruktur, gemensamma hanteringsanvisningar och registreringsplan som är ett förberedelsearbete inför införandet av eDok.

Personuppgiftsincidenter

Under 2020 har utbildningsnämnden anmält 9 personuppgiftsincidenter till tillsynsmyndigheten.

Integritetsskyddsmyndigheten (tidigare Datainspektionen) fattade i november 2020 beslut om sanktionsavgift i den tillsyn som myndigheten inledde mot utbildningsnämnden 2019. Myndigheten konstaterade att nämnden behandlat personuppgifter i strid med dataskyddsförordningen som ställer krav på en lämplig säkerhet för personuppgifterna. Det innebär skydd mot obehörig eller otillåten behandling samt att den personuppgiftsansvarige vidtar tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa en säkerhetsnivå som är lämplig i förhållande till risken för fysiska personers rättigheter och friheter. Förvaltningen har åtgärdat de brister som tillsynen avsåg och arbetat kontinuerligt med åtgärder och förbättringar utifrån tillsynen och dataskyddsförordningen.

Under höstterminen har förvaltningen även påbörjat arbetet med att säkerställa att digitala system och tjänster uppfyller kraven efter EU-domstolens dom gällande överföring av personuppgifter till USA.

Beslutsstöd skola

Under det gångna året har IT-systemet *Beslutsstöd skola* fortsatt haft vissa problem med bristande datakvalitet, som bottnar i brister i integration mellan olika system och den manuella hantering som i dagsläget krävs för att ladda data från källsystemen. Därför har ett arbete påbörjats under hösten som syftar till att kunna stänga ner den nuvarande versionen för att istället införa en automatiserad lösning. Arbetet kommer att pågå hela 2021. Förvaltning av Beslutsstöd utvecklas inom utbildningsförvaltningens kommande objektsförvaltning enligt PM3. Även detta är ett viktigt led i att förbättra förutsättningarna för Beslutsstöd att svara mot förvaltningens behov.

Skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2021 - 2024

Arbetet med att utvärdera Skolbiblioteksplan för Stockholms skolor och förskolor 2017 - 2020 och ta fram en ny skolbiblioteksplan för 2021 - 2024 har genomförts under året. Arbetet har genomförts med bred förankring där utvalda referenspersoner (skolpersonal, elever samt representanter från utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna) har deltagit i utvärderingen och lämnat synpunkter och förslag kring hur biblioteksverksamhet bör utformas inom de olika skolformerna. Även Stockholms stadsbibliotek har medverkat i arbetet. Utbildningsnämnden fastställde i oktober den nya skolbiblioteksplanen 2021 - 2024. Implementering kommer att genomföras under 2021 efter att kommunfullmäktige fattat beslut om den nya planen.

Vidareutbildning till speciallärare på delvis betald arbetstid

Utbildningsnämnden har fått i uppdrag att utreda möjligheterna för att lärare ska kunna vidareutbilda sig till speciallärare på delvis betald arbetstid. Lärare anställda vid utbildningsförvaltningen har redan idag möjlighet att under arbetstid studera för en speciallärar- eller specialpedagogexamen. Studier sker dels inom ramen för Statsbidrag för högskolestudier i specialpedagogik, dels till speciallärare inom ramen för Lärarlyftet. Under vårterminen studerade 32 lärare inom ramen för högskolestudier för specialpedagogik och under höstterminen 49 lärare. Det är endast under hösten som det har varit möjligt att studera inom ramen för lärarlyftet då inga kurser erbjöds av lärosätena under vårterminen. Skolor med lärare som studerar specialpedagogik inom ramen för någon av dessa satsningar ges ett stimulansbidrag från förvaltningen.

Stockholmsrektor och stöd till rektorer

Förvaltningen har genomfört en inventering av befintliga stödinsatser och arbetat med att förtydliga vad som är unikt med att vara rektor i Stockholms stad. Förvaltningen har tillsammans med en referensgrupp av rektorer från grund- och gymnasieskolan konkretiserat det som uppfattas som särskilt värdefullt för rektorsuppdraget. Rektorerna lyfter fram gemenskap och trygghet och att man som rektor i Stockholms stad ingår i ett större samman-

hang med närhet till stöd samt utbyte tillsammans med kollegor. Grunden är det stabila fundamentet där staden erbjuder en välfungerande organisation med tydlighet i uppdrag samt väl utvecklade stödfunktioner samt professionell utveckling med stora möjligheter till individuell och gemensam utveckling. Resultatet och konceptet 'Stockholmsrektor' ligger till grund för fortsatt arbete med att stärka såväl kompetensförsörjningen som stadens arbetsgivarvarumärke.

Kartläggningen visar också att stödet från central förvaltning är välutvecklat, både utifrån kvantitativt och kvalitativt perspektiv. Stödinsatserna är skapade för att såväl avlasta rektor som att öka rektors handlingsförmåga. Några exempel som särskilt lyfts fram av rektorerna är ledningsgruppsutveckling samt egna kontaktpersoner för frågor rörande ekonomi, HR och juridik. Inventeringen har tillsammans med material från en referensgrupp med rektorer bearbetats och ligger till grund för det fortsatta arbetet med att samordna och utveckla stödet från central förvaltning under 2021.

Öka lärarnas tid för det pedagogiska uppdraget

Utbildningsnämnden har i uppdrag att arbeta för att öka lärarnas tid för det pedagogiska uppdraget, så som förberedelse och efterbearbetning kopplad till undervisning. Uppdraget löper under 2020 och 2021 och avrapporteras i nämndens verksamhetsberättelse år 2021. Förvaltningen har under året inventerat projekt, aktiviteter och insatser som sker inom förvaltningen som syftar till att förenkla, avlasta eller effektivisera det pedagogiska arbetet. Bland annat kan nämnas stödmaterial för införande av kompletterande kompetenser, till exempel lärarassistenter som kan avlasta lärare i det pedagogiska uppdraget. En mängd insatser har genomförts eller pågår inom ramen för HÖK18-samarbetet och området arbetsmiljö, arbetsbelastning och arbetsorganisation. Exempelvis har följande tagits fram: arbetstidsmodeller för lärare i förskoleklass och fritidshem för att säkerställa planeringstid, en samverkansprocess för arbetet med tjänstefördelning samt förslag på principer för tjänstefördelning och schemaläggning. Tidigare beslut på åtgärder har setts över, exempelvis de skriftliga omdömena. Diskussion har förts i rektorsgrupper om vilka av lärarnas arbetsuppgifter som måste göras och vilka som kan tas bort. Arbetet kommer att fortgå under 2021.

Kommunikation med och insyn i fristående skolor

Förvaltningen har under året fortsatt arbetet med att se över hur kommunens rätt till insyn i de fristående skolorna ska utövas och har utvecklat rutinerna för detta. Under året har insynsmöten hållits utifrån den reviderade modellen med 19 fristående skolor, varav 15 grundskolor, en grundsärskola samt tre gymnasieskolor. Under året har även tre samråd genomförts inför utbildningsstart av nya skolor inom kommunen respektive övertagande av ny huvudman vid befintlig skolenhet. Till följd av pandemin har dessa möten huvudsakligen genomförts i digital form, något som överlag har varit välfungerande.

Skolplacering i grundskola

Under 2020 inkom drygt 19 000 ansökningar till förskoleklass, grundskola och grundsärskola. Stadens e-tjänst för ansökan till skolorna användes av 91 procent av vårdnadshavarna i

samband med ansökan, vilket var en liten minskning jämfört med föregående år. Av dem som aktivt sökte till förskoleklass antogs hela 93 procent på någon av sina tre sökta skolor.

Genom ökad centralisering och automatisering av ansökningsprocessen har förvaltningen under året minskat skolornas administrativa arbete och samtidigt ytterligare stärkt rättssäkerheten. Förvaltningen strävar efter att fler fristående grundskolor ska ansluta sig till stadens samordnade ansöknings- och antagningsprocess. Totalt fanns 60 fristående grundskolor anslutna till e-tjänsten för ansökan 2020, vilket är oförändrat antal jämfört med 2019.

Under hösten 2020 har ett projekt påbörjats i syfte att utveckla ett nytt systemstöd för processen kring placering och antagning.

Tilläggsbelopp och verksamhetsstöd i grundskolan

Under år 2020 har sammanlagt 2 091 ansökningar om tilläggsbelopp för fristående grundskolor och verksamhetsstöd från kommunala grundskolor inkommit. Av dessa har 1 977 ansökningar handlagts före årsskiftet. Det är totalt sett något färre ansökningar än år 2019 (då var det 2 685). Av årets hittills handlagda ansökningar gäller 1 106 kommunala skolor och 871 avser fristående skolor. Det är fortsatt stora skillnader generellt när det gäller kön, cirka 72 procent av ansökningarna gäller pojkar.

År 2020 beviljades 1 050 ansökningar, vilket är färre än föregående år, då det var 1 499. Detta beror främst på att antalet ansökningar totalt är färre. Förvaltningen ser ingen tydlig förklaring till minskningen, orsaken kan vara pandemin. Andelen beviljade ansökningar från kommunala skolor är 56 procent och från fristående skolor 51 procent. Flera beslut från resursskolor har överklagats till förvaltningsrätten, och flera av dessa ärenden har inte avgjorts ännu, vilket kan komma att ändra andelen beviljade.

Under årets två ansökningsomgångar till centrala grupper med särskild inriktning (CSI) har 375 ansökningar bedömts. Det är cirka 100 fler ansökningar än föregående år. Vårdnadshavarna till 127 elever har fått erbjudande om plats i CSI-grupp. De elever som fått erbjudande om en sådan plats har bedömts ha störst behov av platsen. För de elever som inte erbjuds plats ges fortsatt eller utökat stöd på den egna skolan. Av de som erbjudits plats har 31 procent av vårdnadshavarna tackat nej till CSI-plats och dessa elever får också fortsatt stöd eller utökat stöd på den egna skolan.

Utredning av tilläggsbelopp och verksamhetsstöd i grundskolan

Förvaltningen har under 2020 genomfört en utredning av fördelning av medel till elever i grundskolan med omfattande behov av särskilt stöd, inom ramen för verksamhetsstöd och tilläggsbelopp. Uppdraget redovisades i ett eget ärende till utbildningsnämnden i juni med förslag till en rad åtgärder, såväl i fristående resursskolor som i kommunala skolor. Nämnden beslutade i juni att, som en del av grundbeloppet, införa ett särskilt strukturbidrag till fristående resursskolor som begränsar sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd. Bidraget träder i kraft från och med den 1 januari 2021.

Under 2020 lämnades en extra ersättning omfattande 30 mnkr till fristående grundskolor som begränsar sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd. Beslutet fattades av utbildningsnämnden utifrån den problematik som uppmärksammades kring ersättning och i avvaktan på utredningen.

Tilläggsbelopp till fristående gymnasieskolor och verksamhetsstöd till kommunala gymnasieskolor i andra kommuner i Stockholms län

Förvaltningen beslutar om tilläggsbelopp till fristående skolor för elever på nationella program och introduktionsprogrammet programinriktat val. För elever som går i andra kommuners gymnasieskolor har samma system för interkommunalt verksamhetsstöd tillämpats. Under 2020 inkom totalt 139 ansökningar om tilläggsbelopp och verksamhetsstöd varav samtliga är handlagda före årsskiftet. Det är nästan hälften så många som 2019 vilket beror på att flera gymnasieskolor i år har fått en programpeng för studievägsvarianten specialpedagogisk verksamhet. Förvaltningen har fattat beslut om 124 ansökningar gällande tilläggsbelopp varav 47 beviljades. Förvaltningen har fattat beslut om 15 ansökningar gällande verksamhetsstöd varav 6 beviljades.

Jämförelse av resultat med mera mellan fristående och kommunala grundskolor i Stockholm 2018 – 2020

Elevantalet i grundskolor i Stockholms stad (Skolverket läsåret 2019/2020) var totalt 97 060 elever. Kommunala grundskolor hade 67 375 elever och fristående grundskolor hade 27 123 elever. Därutöver gick 2 562 elever i internationella grundskolor, vilken av merparten har en fristående huvudman. Därutöver är det totalt 11 018 elever i förskoleklass, varav 8 832 går på kommunala skolor, 2 090 i fristående skolor och 96 på internationella skolor.

Eftersom Skolverket för 2020 inte redovisar betygsresultat på kommunnivå har betygsstatistiken hämtats ifrån databasen Kolada. Det är fortsatt möjligt att jämföra med tidigare år eftersom statistiken kommer från SCB, precis som de siffror som vanligtvis publiceras av Skolverket. I tabellen nedan finns dock ingen redovisning utifrån bakgrundsfaktorer såsom migrationsbakgrund och vårdnadshavarnas utbildningsnivå, eftersom de inte publiceras i Kolada. Med anledning av pandemin genomfördes endast vissa nationella prov och inga uppgifter har inrapporterats till SCB. Därför finns det inte några resultat för de nationella proven.

De fristående grundskolorna i Stockholms stad har genomgående bättre resultat i årskurs 9 än de kommunala grundskolorna för de tre redovisade resultatmått (tabell nedan). När det gäller resultaten för nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund (Skolverkets definition för officiell statistik) är skillnaderna relativt små mellan fristående och kommunala grundskolor.

I både de kommunala och de fristående grundskolorna har flickorna högre betygsresultat än pojkarna. Skillnaderna mellan könen är något högre i de fristående grundskolorna jämfört med de kommunala.

Tabell: Kunskapsresultat i årskurs 9 2018 – 2020 – grundskolor i Stockholms stad (Källa: Skolverket, Kolada 2020)

	Fristående grundskolor			Kommunala grundskolor		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Andel elever (%) som uppnått målen i alla ämnen, totalt	83,1	83,4	83,9	79,2	80,5	79,7
Andel elever (%) som uppnått målen i alla ämnen, exklusive nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund	83,8	84,2	84,4	84,2	84,5	83,4
Andel som uppnått målen i alla ämnen utifrån kön						
Flickor	85,2	84,9	86,9	81,2	81,5	81,3
Pojkar	82,3	83,4	81,7	77,3	79,6	78,1
Andel som uppnått målen i alla ämnen utifrån migrationsbakgrund						
Svensk bakgrund	87	88	*	89	89	*
Utländsk bakgrund, födda i Sverige	80	77	*	72	75	*
Utländsk bakgrund, födda utomlands	73	70	*	53	50	*
Andel som uppnått målen i alla ämnen utifrån vårdnadshavarnas utbildningsnivå						
Vårdnadshavare med förgymnasial eller gymnasial utbildning	72	72	*	67	67	*
Vårdnadshavare med eftergymnasial utbildning	90	95	*	89	95	*
Genomsnittligt meritvärde						
Genomsnittligt meritvärde, 17 ämnen, totalt	260	261	261	246	250	250
Genomsnittligt meritvärde, 17 ämnen, flickor-pojkar	271 - 248	273 - 250	274 - 249	257 - 236	260 - 241	262 - 238
Genomsnittligt meritvärde, 17 ämnen, exkl. nyinvandrade och elever med okänd bakgrund	261	263	262	255	257	257
Andel behöriga till yrkesprogram						
Andel elever (%) i åk 9 behöriga till yrkesprogram	92,0	91,9	92,4	86,9	87,4	87,8
Andel elever (%) i åk 9 behöriga till yrkesprogram, flickor - pojkar	93 - 91	93 - 91	94 - 91	88 - 86	88 - 87	89 - 87
Andel elever (%) i åk 9 behöriga till yrkesprogram, exkl. nyinvandrade och elever med okänd bakgrund	92,6	92,5	92,8	92,1	91,4	91,7

*Inga uppgifter redovisade 2020.

Lärartätheten är något högre på kommunala grundskolor jämfört med fristående, och andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen och andel lärare med lärarlegitimation är klart högre på kommunala grundskolor (se tabell nedan).

Tabell: Förutsättningar grundskola Stockholms stad, 2018 – 2020 (Källa: Skolverket, Kolada 2020)

	Fristående grundskolor			Kommunala grundskolor		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Elever per lärare	13,3	13,6	13,1	13,2	12,8	12,8
Andel lärare (%) med pedagogisk högskoleexamen	63	62	63	85	86	86
Andel lärare (%) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, heltidstjänster	60	62	64	77	77	76

Kunskapsresultat - elever bosatta i Stockholms stad

De flesta elever som är folkbokförda i Stockholms stad går också i en grundskola (fristående eller kommunal) som är belägen i Stockholm. Runt 15 procent av eleverna som går i en skola i Stockholms stad är inte folkbokförda i Stockholm. Även om man får en god uppskattning av kunskapsresultaten för elever som är folkbokförda i Stockholm genom att se på kunskapsresultaten för grundskolorna som är belägna i Stockholm kan det vara intressant att redogöra för kunskapsresultaten för eleverna som är folkbokförda i Stockholms stad (se tabell nedan).

De tre senaste åren har kunskapsresultaten för de tre betygsmåtten legat på samma nivå. Flickorna har genomgående högre betygsresultat jämfört med pojkarna. Flickornas resultat har ökat något 2020 jämfört med året innan.

Tabell: Kunskapsresultat årskurs 9 2018 - 2020, elever folkbokförda i Stockholms stad (Källa: Kolada)

	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Andel elever (%) som uppnått målen i alla ämnen	81,2	81,6	81,3
Andel elever (%) i åk 9 behöriga till yrkesprogram	89,2	89,1	89,5
Genomsnittligt meritvärde, 17 ämnen	251	253	253
<i>Andel elever (%) som uppnått målen i alla ämnen</i>			
Flickor	82,7	82,0	83,0
Pojkar	79,7	81,2	79,6
<i>Andel elever (%) i åk 9 behöriga till yrkesprogram</i>			
Flickor	90,0	89,2	90,4
Pojkar	88,4	88,9	88,6
<i>Genomsnittligt meritvärde, 17 ämnen</i>			
Flickor	261	263	265
Pojkar	241	243	243

Jämförelse av resultat m.m. mellan fristående och kommunala gymnasieskolor i Stockholm 2018 till 2020

Elevantalet i gymnasieskolor belägna i Stockholms stad (Skolverket läsåret 2019/2020) var totalt 39 117 elever, varav 17 353 elever i kommunala skolor och 21 764 elever i fristående skolor.

Nedan redovisas kunskapsresultaten i gymnasieskolan uppdelat på fristående och kommunala gymnasieskolor. Med tanke på att Skolverket i år inte redovisar betygsresultat på kommun-nivå har betygsstatistiken hämtats ifrån databasen Kolada. Statistiken kommer från SCB, precis som den som brukar publiceras av Skolverket. Dock är resultatmåttan något annorlunda än de som Skolverket brukar redovisa.

Resultaten redovisas utifrån kommunala och fristående gymnasieskolor belägna i Stockholms stad. Dessutom redovisas resultaten för elever som är folkbokförda i Stockholms stad. Anledningen är att en knapp fjärdedel av eleverna folkbokförda i Stockholms stad inte går på en skola belägen i Stockholms stad. Dessutom kommer runt 45 procent av eleverna på gymnasieskolor belägna i Stockholms stad från andra kommuner än Stockholm. Det innebär att resultaten för gymnasieskolorna som är belägna i Stockholm ger enbart en begränsad bild av vad eleverna folkbokförda i Stockholm har för kunskapsresultat.

I tabellen nedan visas totalmåttan för de olika kategorierna. Den genomsnittliga betygs-poängen är högre för de kommunala gymnasieskolorna jämfört med de fristående. När det gäller andel elever med examen inom tre år har de fristående gymnasieskolorna ett högre resultat jämfört med de kommunala. Elever folkbokförda i Stockholm har ett något lägre resultat i jämförelse med alla elever i de kommunala gymnasieskolorna.

För de kommunala gymnasieskolorna har resultaten minskat något jämfört med 2019, men är samtidigt högre jämfört med 2018. Resultaten för de fristående gymnasieskolorna har ökat jämfört med 2019 bortsett från den genomsnittliga betygs-poängen. Även betygsresultaten för elever folkbokförda i Stockholms stad har ökat, och har en positiv trend.

Tabell: Kunskapsresultat 2018 – 2020 för fristående och kommunala gymnasieskolor (Källa: Kolada)

Resultatmått	Huvudman/bostadsort	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Genomsnittlig betygs-poäng, elever med examen eller betygs-poäng över 2 500	Fristående	14,4	14,7	14,7
	Kommunala	15,4	15,5	15,4
	Elever folkbokförda i Stockholms stad	14,7	14,9	15,0
Andel (%) elever med examen inom 3 år, Inklusive introduktionsprogram	Fristående	64,4	68,3	71,3
	Kommunala	65,1	67,2	66,3
	Elever folkbokförda i Stockholms stad	62,3	64,7	65,8

I tabellen nedan är resultaten uppdelade på programtyp, högskoleförberedande program och yrkesprogram. För de högskoleförberedande programmen har de kommunala gymnasie-

skolorna ett högre resultat jämfört med de fristående, medan det omvända råder för yrkesprogrammen. Eleverna som är folkbokförda i Stockholm har på högskoleförberedande program en genomsnittlig betygspoäng som ligger mellan de kommunala och fristående gymnasieskolorna. På yrkesprogram har dock elever folkbokförda i Stockholms stad lägre resultat jämfört med de kommunala och fristående gymnasieskolorna.

Tabell: Kunskapsresultat 2018 – 2020 för fristående och kommunala gymnasieskolor per programtyp (Källa: Kolada)

Resultatmått	Huvudman/bostadsort	Programtyp	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Genomsnittlig betygspoäng, elever med examen eller betygspoäng över 2 500	Fristående	Högskoleförberedande	14,6	14,9	15,0
		Yrkes	13,7	13,6	13,7
	Kommunala	Högskoleförberedande	15,7	15,8	15,6
		Yrkes	13,3	13,4	13,5
	Elever folkbokförda i Stockholms stad	Högskoleförberedande	15,0	15,2	15,3
		Yrkes	13,0	12,9	13,2
Andel (%) elever med examen inom 3 år	Fristående	Högskoleförberedande	69,1	73,3	75,7
		Yrkes	64,2	65,1	69,6
	Kommunala	Högskoleförberedande	79,3	81,1	80,0
		Yrkes	60,5	60,6	65,7
	Elever folkbokförda i Stockholms stad	Högskoleförberedande	73,5	76,0	77,6
		Yrkes	60,5	57,9	62,4

I tabellen nedan är betygsmåtten uppdelade på kön. Flickorna har klart högre betygresultat jämfört med pojkarna i samtliga kategorier.

Tabell: Kunskapsresultat 2018 – 2020 för fristående och kommunala gymnasieskolor, per kön (Källa: Kolada)

Resultatmått	Huvudman/bostadsort	Kön	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Genomsnittlig betygspoäng, elever med examen eller betygspoäng över 2 500	Fristående	Flickor	14,9	15,1	15,3
		Pojkar	13,9	14,2	14,1
	Kommunala	Flickor	15,8	16,0	15,7
		Pojkar	15,0	15,0	14,9
	Elever folkbokförda i Stockholms stad	Flickor	15,1	15,4	15,4
		Pojkar	14,3	14,9	15,0
Andel (%) elever med examen inom 3 år, Inklusivt introduktionsprogram	Fristående	Flickor	67,0	70,5	74,5
		Pojkar	61,5	62,5	i.u.
	Kommunala	Flickor	68,8	71,4	70,9
		Pojkar	61,0	62,5	61,7
	Elever folkbokförda i Stockholms stad	Flickor	65,3	68,8	70,1
		Pojkar	59,4	60,9	61,8

De kommunala gymnasieskolorna i Stockholms har en högre andel lärare med pedagogisk högskoleexamen och behöriga lärare jämfört med de fristående gymnasieskolorna. Andelarna har ökat för de fristående gymnasieskolorna 2020 jämfört med 2019. De fristående och

kommunala har lika hög lärartäthet. Den har ökat för de fristående gymnasieskolorna jämfört med 2019, men minskat för de kommunala gymnasieskolorna.

Tabell: Förutsättningar, gymnasieskolor belägna i Stockholms stad 2018–2020 (Källa: Skolverket)

	Fristående huvudmän			Kommunal huvudman		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Elever per lärare	15,8	16,6	15,7	14,8	15,2	15,7
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen (%)	72	74	76	88	90	91
Andel lärare (%) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, heltidstjänster	72	75	77	86	88	88

Omsorg på obekväm arbetstid

Sedan den 1 juli 2020 har utbildningsförvaltningen ansvaret för utförandet av all omsorg på obekväm arbetstid i staden för barn från förskoleåldern till vårterminen då de fyller tretton år. Ansvaret omfattar omsorg på kvällar, nätter och helger. Även barn som går i fristående förskolor och skolor har möjlighet till sådan omsorg i förvaltningens kommunala regi. Verksamheten har kapacitet att ta emot samtliga barn och elever som uppfyller kriterierna för omsorg på obekväm arbetstid. Verksamheten har två lokaler till förfogande, en i Enskede Gård och en vid Fridhemsplan.

Efter ansökan från vårdnadshavare fattar förvaltningen beslut om tilldelning av timmar av omsorg på obekväm arbetstid. Under 2020 har det kommit in 380 ansökningar varav 301 är godkända och 35 i skrivande stund är under komplettering. På grund av pandemin har behovet av omsorg på obekväm arbetstid minskat och även upphört för vårdnadshavare i vissa yrkesgrupper, medan andra yrkesgrupper har haft ett utökat. Minskningen av ansökningar har varit på ungefär samma nivå under hösten som under våren. Ovanstående har lett till att nyttjandegraden under våren har legat lägre än tidigare år, i snitt på cirka 50 procent, med lägst nyttjandegrad i april med 34 procent. Statistik för hösten är inte klar.

Nämndmål:

1.3.2 Alla elever har en trygg och god lärmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Alla elever känner sig trygga i skolan. Skolan erbjuder en god lärmiljö där bemötande och stöd ger eleverna förutsättningar att fokusera på utbildning och arbetsuppgifter. Det finns tydliga och kända rutiner på skolan för hur man ska hantera olika situationer, exempelvis frånvaro och olika former av kränkningar. Medvetenheten om den fysiska miljöns betydelse för en trygg och kunskapsstödjande arbetsmiljö är hög. Skolan har god samverkan med vårdnadshavare samt socialtjänst, polis och andra relevanta aktörer.

Årlig rapport om trygghet och studiero

Förvaltningen har tagit fram en första årlig rapport om trygghet och studiero i stadens skolor. Rapporten är en del i att följa upp det arbete som bedrivs på skolorna och på huvudmannanivå på området. Rapporten ger en nulägesbeskrivning med avseende på trygghet och studiero i stadens skolor, samt det systematiska arbete som bedrivs för att skapa en trygg och god lärmiljö för alla elever. Ett antal övergripande utmaningar för det fortsatta arbetet med att stärka tryggheten och studieron i stadens skolor har identifierats. Några av dessa är att integrera studiero som en aspekt av undervisningskvalitet, förstärkt stöd och samverkan med socialtjänst och psykiatri vad gäller de mest utmanande eleverna samt att utveckla den centrala styrningen för att stödja skolorna. Rapporten behandlades på utbildningsnämndens sammanträde i januari 2021.

Stödmaterial till stadens riktlinjer för trygghet och studiero har färdigställts och publicerats på intranätet.

Trygghet och studiero

Stockholms stads skolor ska präglas av förtroende och respekt mellan elever och personal. Skolorna ska arbeta aktivt med att främja trygghet, studiero och arbeta mot alla sorters kränkande behandling. Varje skola ska ha tydliga riktlinjer och rutiner för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Varje skola ska också dokumentera detta arbete och ta fram en plan mot kränkande behandling. För att stödja skolorna i arbetet när det gäller kränkande behandling har central förvaltning tagit fram en mall för plan mot kränkande behandling för att stötta stadens grundskolor och gymnasieskolor. Denna mall säkerställer att skolan uppfyller samtliga krav i lagstiftningen och underlättar arbetet med att ta fram den årliga planen.

Det har också tagits fram en mall för kartläggning av skolans anmälningar av kränkande behandling. Denna ska användas som underlag när skolan upprättar en ny plan.

Skolornas planer mot kränkande behandling har samlats in kontinuerligt genom att biläggas skolornas verksamhetsplaner eller verksamhetsberättelser och förvaltningen ger återkoppling på planerna till respektive skola.

Grundskola

Den årliga grundskoleundersökningen genomfördes i januari-februari 2020 som en totalundersökning i årskurserna 2, 5 och 8 och den besvaras även av vårdnadshavare till elever i förskoleklass och årskurs 2.

Ett av utbildningsnämndens mål är att alla elever har en god lärmiljö. I grundskoleundersökningen mäts uppfyllelsen av detta mål med hjälp av indexet trygghet och trivsel. Utifrån grundskoleundersökningen går det att utläsa vissa mönster. Ett mönster är att eleverna i årskurs 2 är mest positiva medan eleverna i årskurs 8 är minst positiva. Generellt sett är skillnaderna små jämfört med föregående års resultat.

En klar majoritet av eleverna i alla årskurser svarar positivt när det gäller att trivas och känna sig trygga i sin skola. Andelen elever som instämmer i påståendena om att kunna arbeta i lugn och ro och att det är en god arbetsmiljö sjunker i takt med ökad ålder.

Området god lärmiljö utifrån grundskoleundersökningen kommenteras ytterligare i bilaga 6, Kvalitetsarbete och vissa resultat i den kommunala grundskolan 2020.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Årets brukarenkät för elever som går andra året på gymnasieskolans nationella program visar på en förbättring av resultatet för området trygghet och trivsel. 70 procent av eleverna besvarade frågorna positivt vilket är en förbättring med 4 procentenheter jämfört med förgående år. Något fler elever är nöjda med skolans arbete mot mobbning och något fler kan också arbeta i lugn och ro. De flesta elever känner sig trygga i stadens gymnasieskolor.

Våldspreventivt arbete

Våldpreventionsprogrammen *Mentorer i våldsprevention*, MVP, och *Agera tillsammans*, AT, bedrivs nu på 26 skolor, varav en gymnasieskola och en gymnasiesärskola. Under läsåret 2020/2021 beräknas cirka 140 klasser omfattas av MVP och/eller AT. En del skolor har fått göra paus i arbetet på grund av frånvaro med anledning av pandemin. Under året har förvaltningen i samverkan med ett par stadsdelsförvaltningar genomfört fem kunskapshalvdagar för de skolor som vill påbörja arbetet med våldsprevention samt tio grundutbildningar för personal som ska leda MVP och AT lektioner på skolorna. Totalt har 450 personer deltagit på olika utbildningar under året.

I juni genomfördes sju fokusgrupper med elever och personal från fyra olika skolor med fokus på deras upplevelser och lärdomar av att delta i arbetet med MVP och AT. Eleverna uppger att de har lärt sig mer om exempelvis sexualiserat våld, att tjejer och killar drabbas av olika typer av våld och att de har fått en bättre förståelse för hur ord kan göra någon illa. De har lärt sig att det är viktigt att agera när något händer, vad det innebär att vara en aktiv åskådare och olika strategier för att stoppa våld. Personalen lyfter i fokusgrupperna att arbetet med MVP och AT har bidragit till ett gemensamt språk och förhållningssätt för att prata om våld och kränkningar tillsammans med eleverna och varandra. Utmaningarna att arbeta med våldsprevention är för en del skolor att hitta tid till gemensam planering, schemaläggning av lektionerna samt att arbeta med ett manualbaserat program.

Undervisning om Förintelsen

Varje år samordnar utbildningsförvaltningen en resa kopplad till Förintelsen för elever i årskurs nio. Under året har denna resa inte kunnat genomföras på grund av pandemin. De elever som hade valts ut att åka kommer istället att erbjudas att genomföra en sådan resa under 2021 om en sådan resa blir möjlig att genomföra. En särskild Skolbiokampanj på tema *Förintelsen, nazism och motstånd*, togs fram med anledning av att det är 75 år sedan befrielsen från förintelselägren. Skolbio har endast delvis kunnat genomföras som planerat under 2020 mot bakgrund av pandemin. På Pedagog Stockholm uppmärksammades detta

genom vägledning till stadens lärresurser för undervisning om Förintelsen, exempelvis inom film och litteratur. (<https://pedagog.stockholm/undervisning-och-larande/larresurser-for-undervisning-om-forintelsen/>). Ett nytt tema inklusive lektionsförslag - *Spår av Förintelsen i Stockholm 1933 - 1945* - är framtaget på Stockholmskällans webbplats.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck har under året utgått från den planering som finns i *Utbildningsnämndens handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2019 - 2020*. Under året har förvaltningen haft riktade föreläsningar till personal på skolor och medarbetare på central förvaltning som ett led i att implementera handlingsplanen.

Inför jullovet har förvaltningen spridit en nationell informationskampanj till skolor för att åter uppmärksamma arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck inför kommande skollov. Den nationella kampanjen syntes under samma period i kollektivtrafiken och andra offentliga platser i Stockholm och på sociala medier.

Under hösten har en halvdags kompetenshöjande utbildning genomförts kring hedersrelaterat våld och förtryck och våld i nära relationer riktad till medarbetare på grund- och gymnasiesärskolan. Totalt deltog 64 medarbetare, varav 49 kom från 18 grund- och grundsärskolor och 15 från fem gymnasie- och gymnasiesärskolor. Utbildningen fokuserade på grundläggande kunskaper kring hedersrelaterat våld och förtryck med fokus på barn och unga som har intellektuell funktionsnedsättning. En viktig del i utbildningen var rutiner vid oro för en elev och det stöd som skolorna kan få. Under hösten genomfördes även en digital utbildning kring orosanmälningar, där arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck ingick som en del. Drygt 200 personer deltog på utbildningen med representation från 64 grund- och grundsärskolor och 21 gymnasie- och gymnasiesärskolor.

Medarbetare från skolor och central förvaltning har deltagit i utbildningen "Våld i nära relation" som omfattar tre högskolepoäng, en utbildning som socialförvaltningen ansvarat för i samarbete med Karolinska Institutet. Utbildningen har under detta år erbjudits digitalt.

HBTQ och normkritik

Förvaltningen har erbjudit stadens skolor stöd i form av medel och råd för att utveckla det normkritiska värdegrundsarbetet. Under året har 40 grundskolor, en gymnasieskola och en gymnasiesärskola tilldelats medel och stöd, vilket är en ökning på knappt 20 procent jämfört med föregående år. Medel har gått bland annat till att bekosta HBTQ-arbete, utveckla arbetet med våldsprevention och mot hedersrelaterat våld och förtryck samt driva utvecklingsarbete om sex, samtycke och relationer. Uppföljning av arbetet har gjorts som ett led i förvaltningens systematiska kvalitetsarbete kring normer, värden och allas lika rätt.

Stockholms skolors ungdomsmottagning

Ungdomsmottagningarna i Stockholms stad kommer från och med den 1 januari 2021 att bedrivas av stadsdelsnämnderna tillsammans med Region Stockholm, där stadsdelsnämnderna ansvarar för psykosociala insatser och Region Stockholm för medicinska insatser. Stockholms skolors ungdomsmottagning (SKUM) vid utbildningsförvaltningen har avvecklats vid årsskiftet 2020/2021 samtidigt som närliggande ungdomsmottagning har förstärkts för att ta emot fler besökare.

Nämndmål:

1.3.3 Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar

■ Uppfylls inte

Förväntat resultat

Med ökad ålder ökar elevers delaktighet i planering och uppföljning. Eleverna får genom detta en god kännedom om sin prestationsförmåga i förhållande till målen, vilket leder till att eleverna utvecklar en positiv attityd till lärande och ser sin egen ansträngning som betydelsefull. Arbetet för att eleverna ska förstå progressionen i lärandet synliggörs i lärandemiljön genom exempelvis kontinuerlig feedback från lärarna och andra bedömningsunderlag.

Ett av utbildningsnämndens mål är att alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar. I grundskoleundersökningen mäts uppfyllelsen av detta mål med hjälp av indexet *kunskap* och indexet *inflytande*.

Indexet *inflytande* för årskurs 2 skapas av tre påståenden och för årskurs 5 och 8 av fyra påståenden. Majoriteten av eleverna i årskurs 2 instämmer med påståendena, men eleverna blir mindre positiva ju äldre de är. I både årskurs 2 och årskurs 5 är skillnaderna mellan andelen positiva svar i år och förra året små, medan det i årskurs 8 i år är en högre grad positiva svar jämfört med föregående år.

Området elevinflytande utifrån grundskoleundersökningen kommenteras ytterligare i bilaga 6, Kvalitetsarbete och vissa resultat i den kommunala grundskolan 2020.

Kommunfullmäktiges och utbildningsnämndens indikatorer och aktiviteter kopplade till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.3

Kommunfullmäktiges indikator	Utfall VB 2020	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2019	Årsmål 2020	KF:s årsmål 2020	Period
  Andel elever i grundsärskolan som känner sig trygga i skolan	81 %	84 %	80 %	--	78 %	Tas fram av nämnd	2020
  Andel elever i årskurs 2 som känner sig trygga i skolan	84 %	85 %	84 %	84 %	90 %	Tas fram av nämnd	2020
1) Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i matematik i årskurs 3	Inte genomförs			91 %	95 %	93 %	2020
1) Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i svenska/ svenska som andraspråk i årskurs 3	Inte genomförs			92 %	93 %	93 %	2020
  Andel elever i årskurs 5 som känner sig trygga i skolan	76 %	80 %	72 %	78 %	90 %	Tas fram av nämnd	2020
  Andel elever i årskurs 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	76,1 %	73,4 %	79,3 %	77,6 %	84 %	Tas fram av nämnd	2020
  Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	78 %	84 %	74 %	75 %	87 %	87 %	2020
  Andel elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	79,8 %	78,1 %	81,3 %	80,5 %	82 %	Tas fram av nämnd	2020
  Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund	91,7 %	91,4 %	92,0 %	91,4 %	94 %	94 %	2020
  Andel gymnasieelever som känner sig trygga i skolan	89 %	89 %	89 %	86 %	90 %	Tas fram av nämnd	2020
2) Andel gymnasieelever som slutfört utbildningen inom tre år med examen				78,7 %	78 %	77 %	2020
  Andel elever i gymnasiesärskolan som känner sig trygga i skolan	78 %			--	84 %	Tas fram av nämnd	2020

- Skolverket beslutade med anledning av pandemin att ställa in samtliga nationella prov i grund- och gymnasieskolan 2020. Skolor och skolhuvudmän har inte rapporterat in resultat till SCB.
- Skolverket redovisar 2020 inte resultat totalt för nationella program, som efterfrågat i indikatorn.

Kommunfullmäktiges aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden ska arbeta för att öka lärarnas tid för det pedagogiska uppdraget, så som förberedelse och efterbearbetning kopplad till undervisning	2020-01-01	2021-12-31	Fortsätter 2021
  Utbildningsnämnden ska bistå skolorna med kompetens och kompetensutveckling gällande undervisning för elever med NPF-diagnoser	2020-01-01	2020-12-31	
  Utbildningsnämnden ska fokusera på kunskapsresultaten i särskilt utsatta områden	2020-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska genomföra en utbildning i ledarskap och i konflikt-hantering för lärare	2020-01-01	2020-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda ersättningsmodellen för skolskjuts och föreslå en ersättningsmodell som täcker kostnaderna där de faktiskt uppstår	2020-01-01	2020-03-31	

	Kommunfullmäktiges aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en översyn av stadens köhandläggning inom verksamhetsområde förskola med syfte att säkerställa likställighet	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda efterfrågan av förskoleverksamhet för förvaltningsområdet meänkieli och samiska i samråd med berörda nationella minoriteter	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Utbildningsnämnden ska införa ett program för att certifiera rektorer som "Stockholmsrektor"	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Utbildningsnämnden ska inrätta central funktion för att aktivt stödja skolors arbete med elever med långvarig frånvaro och deras återgång till grundskolan	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Utbildningsnämnden ska med anledning av att det är 75 år sedan befrielsen uppmärksamma Förintelsen i skolorna	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Utbildningsnämnden ska ta över hela stadens ansvar för att tillhandahålla omsorg på kvällar, nätter och helger för barn fram till vårterminen då de fyller tretton år	2020-01-01	2020-06-30	
✓	Utbildningsnämnden ska utreda hur möjligheten till extraår i grundskolan kan användas vid behov för att öka kunskapsresultaten, utifrån de skolor som redan arbetar på detta sätt	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Utbildningsnämnden ska utreda införandet en indikator för antalet elever per kurator dels inom grundskolan dels inom gymnasieskolan	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Utbildningsnämnden ska utreda möjligheterna för att lärare ska kunna vidareutbilda sig till speciallärare på delvis betald arbetstid	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Utbildningsnämnden ska utvärdera skolbiblioteksplanen för 2017 - 2020 och ta fram ett nytt förslag till skolbiblioteksplan för perioden 2021 - 2024	2020-01-01	2020-12-31	
▶	Utbildningsnämnden ska öka stödet till skollädares för att frigöra tid för det pedagogiska ledarskapet	2020-01-01	2021-12-31	Fortsätter 2021

Nämndmål: 1.3.1 Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning

	Utbildningsnämndens indikator	Utfall VB 2020	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2019	Årsmål 2020	KF:s årsmål 2020	Period
1)	Andel elever som dagligen deltar i en styrd rörelseaktivitet	1)				80 %		2020
2)	♀ Andel elever som vid hösttermins slut i åk 1 kan läsa bekanta meningar i korta, elevnära texter genom att använda ljudningsstrategi och helordsläsning på ett delvis fungerande sätt	2)				90 %		2020
3)	♀ Andel elever som vid höstterminsslut i åk 1 har uppnått grundläggande taluppfattning inom matematik	3)				90 %		2020
♦	♀ Andel elever i åk 5 nöjda med - Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författarbesök, teater, konserter och museibesök).	65 %	65 %	66 %	63 %	76 %		2020
4)	♀ Andel elever som uppnått krav-nivån på det nationella provet i matematik i åk 6	4)				92 %	96 %	2020
4)	♀ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i åk 6	4)				95 %	97 %	2020

	Utbildningsnämndens indikator	Utfall VB 2020	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2019	Årsmål 2020	KF:s årsmål 2020	Period
◆ ♀	Andel elever i åk 8 nöjda med - Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författarbesök, teater, konserter och museibesök).	46 %	48 %	45 %	37 %	55 %		2020
4) ♀	Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 9	4)			87 %	95 %		2020
4) ♀	Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i åk 9	4)			95 %	99 %		2020
◆ ♀	Andel elever, av samtliga elever i åk 9, som är behöriga till nationella program	88 %	87 %	89 %	87,4 %	89 %		2020
◆ ♀	Meritvärde i årskurs 9	249 Poäng	237 Poäng	261 Poäng	250 Poäng	251 Poäng		2020
◆	Andel legitimerade lärare i grundskolan	76,1 %			76,5 %	80 %		2020
◆ ♀	Andel gymnasieelever med examensbevis, oavsett studielängd	87 %	85 %	89 %	88 %	90 %		2020
● ♀	Andel gymnasieelever med minst betyg E i samtliga kurser i examensbevisen	80 %	78 %	81 %	79 %	80 %		2020
◆ ♀	Andel gymnasieelever nöjda med -Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författarbesök, teater, konserter och museibesök).	46 %	45 %	46 %	44 %	55 %		2020
◆	Andel legitimerade lärare i gymnasieskolan	87,7 %			87,7 %	92 %		2020

- 1) Över 75 procent av eleverna deltar dagligen i en rörelsestyrd aktivitet i 76 procent av skolorna.
- 2) Över 75 procent av eleverna har uppnått kraven för läsning enligt bedömningsstödet i 90 procent av skolorna.
- 3) Över 80 procent av eleverna har grundläggande taluppfattning i matematik enligt bedömningsstödet i 90 procent av skolorna.
- 4) Skolverket beslutade med anledning av pandemin att ställa in samtliga nationella prov i grund- och gymnasieskolan 2020. Skolor och skolhuvudmän har inte rapporterat in resultat till SCB.

	Utbildningsnämndens aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Fortsätta arbetet med att identifiera brister i tillgängligheten i skolplattformen och digitala läromedel i undervisningen för elever, skolpersonal och vårdnadshavare med nedsatt funktionsförmåga avseende rörelse och orientering (syn, hörsel, kognition), bland annat vid upphandlingar.	2019-01-01	2020-12-31	
✓	Säkerställa att läromedel är anpassade för elever med särskilda behov och att lämplig teknik finns att tillgå för elever som är i behov av detta	2019-01-01	2020-12-31	

Nämndmål: 1.3.2 Alla elever har en trygg och god lärmiljö

	Utbildningsnämndens indikator	Utfall VB 2020	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2019	Årsmål 2020	KF:s årsmål 2020	Period
◆ ♀	Andel vårdnadshavare F-klass nöjda med - Mitt barn känner sig tryggt i skolan	84 %	83 %	86 %	84 %	90 %		2020
◆ ♀	Andel elever åk 2 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna.	70 %	69 %	72 %	67 %	75 %		2020
■ ♀	Andel elever åk 5 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	53 %	55 %	52 %	57 %	85 %		2020

	Utbildningsnämndens indikator	Utfall VB 2020	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2019	Årsmål 2020	KF:s årsmål 2020	Period
◆ ♀	Andel elever åk 8 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	46 %	50 %	42 %	44 %	56 %		2020
■ ♀	Total frånvaro i grundskolan	7,1 %	7,2 %	7,1 %	7,3 %	5 %		2020
◆ ♀	Andel gymnasieelever nöjda med - Det är arbetsro på mina lektioner	53 %	55 %	53 %	53 %	62 %		2020
● ♀	Total frånvaro i gymnasieskolan	11 %				13 %		2020

Nämndmål: 1.3.3 Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar

	Utbildningsnämndens indikator	Utfall VB 2020	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2019	Årsmål 2020	KF:s årsmål 2020	Period
* ♀	Andel elever åk 2 nöjda med - Jag är nöjd med det inflytande jag har över fritidshemmets aktiviteter					80 %		2020
◆ ♀	Andel elever åk 5 nöjda med - Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen/ kunskapskraven i alla olika ämnen	68 %	70 %	66 %	66 %	85 %		2020
■ ♀	Andel elever åk 8 nöjda med - Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen/ kunskapskraven i alla olika ämnen	47 %	52 %	42 %	43 %	70 %		2020
■ ♀	Andel gymnasieelever nöjda med - Hur deras lärare informerar om vad som krävs för att uppnå de olika betygen	51 %	56 %	47 %	51 %	65 %		2020
■ ♀	Andel gymnasieelever nöjda med - Hur deras lärare under kursens gång informerar om hur man ligger till	46 %	52 %	41 %	43 %	60 %		2020
■ ♀	Andel gymnasieelever nöjda med - Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna	34 %	37 %	31 %	29 %	50 %		2020
◆ ♀	Andel vårdnadshavare F-klass nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	76 %	75 %	77 %	74 %	80 %		2020
◆ ♀	Andel vårdnadshavare åk 2 nöjda med - Jag vet vad mitt barn behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	71 %	71 %	70 %	63 %	83 %		2020

* Annan formulering på frågan 2020, därför inte jämförbar med tidigare år: "Jag får vara med och bestämma om de aktiviteter vi har på mitt fritidshem". Andel positiva: 60 procent, pojkar 58 procent, flickor 62 procent.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

● Uppfylls helt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en gemensam modell för arbetet med skolsociala team i staden som också kan omfatta hur arbetet kan utvecklas genom att myndighetsutövande socialtjänst kan arbeta mer på plats i skolan/placerar på skolor	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna säkerställa skolgången för barn som bor på skyddat boende och tillgången till förskola eller pedagogisk verksamhet för barn i förskoleålder samt utveckla stödet till placerade barn och vuxna under och efter placeringarna.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden utreda förutsättningarna för att införa en arbetsmetod för att särskilt stödja skolgången för barn och ungdomar som bor på institution med inspiration från den framgångsrika skolfam-modellen	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska samordna arbetet med att implementera strategin för att minska risken att barn, ungdomar och unga vuxna dras in i kriminalitet, och stötta utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna i deras arbete.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Socialnämnden ska fortsätta stärka och bygga ut arbetet med Skolfam och stärka samarbetet med utbildningsnämnden	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden säkerställa att socialtjänst, skola och polis arbetar med lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska i samarbetet med socialnämnden och utbildningsnämnden implementera SAMS-modellen för att verka för en obruten skolgång för placerade barn.	2020-01-01	2020-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska, i samarbete med socialnämnden utreda förutsättningarna för att flytta Skolfam från socialnämnden till utbildningsnämnden för att samla psykologerna i en elevhälsoorganisation.	2020-01-01	2020-06-30	

Nämndmål:

Samverkan sker utifrån det hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbetet i syfte att fler elever når målen för utbildningen

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Samarbete med stadsdelsförvaltningarna och andra samhällsaktörer bidrar till elevernas lärande, utveckling och framtidstro.

Fördjupad samverkan mellan socialtjänsten och skolan för barnets bästa

I Stockholms stads budget för 2020 finns ett flertal uppdrag där utbildningsnämnden tillsammans med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska verka för att barn och unga får det stöd och den hjälp de behöver samt möjliggöra för skolan att ägna sig åt kunskapsuppdraget och i samarbete med hemmen främja elevers utveckling. Under året har samverkan på flera nivåer genomförts för att arbeta med dessa uppdrag och uppnå målsättningen med dessa.

För att ta ett strategiskt och långsiktigt helhetsgrepp över de gemensamma uppdragen har representanter från utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna regelbundet träffats. Mötena har ägt rum för att skapa en helhetsbild över de gemensamma uppdragen och tillsammans hitta de bästa förutsättningar för att arbeta i samverkan. Uppdragen syftar till att säkerställa att barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst får detta. Målsättningen har varit att stärka de lokala samverkansforum som redan finns etablerade.

Dialoger har genomförts mellan utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen gällande gemensamma utmaningar och framkomliga vägar för att nå en samsyn och uppnå välfungerande samverkansstrukturer inom ramen för BUS-samverkan. Bland annat har diskussioner förts i ledningsgrupper och chefsnätverk.

En reviderad mall för de lokala samverkansöverenskommelserna om samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst inklusive prevention och fritid har tagits fram och används i samtliga stadsdelsnämndsområden. Färdiga överenskommelser enligt den nya mallen kommer att vara klara under våren 2021. Syftet med denna samverkansöverenskommelse är att tydliggöra det gemensamma åtagande som parterna har för att skapa de bästa förutsättningarna för barns och ungas utveckling.

Socialförvaltningen har tillsammans med utbildningsförvaltningen tagit fram rapporten *Samhandling och samverkan kring barn och unga i Stockholms stad*. Rapporten redovisar vilka aktiviteter som genomförts under året för att stärka arbetet inom samverkan kring barn i behov av särskilt stöd, BUS. Socialförvaltningen har under hösten också haft en dialog med verksamhetschefer inom Barn- och ungdomspsykiatri, BUP, för att adressera de utmaningar och önskemål som identifierats inom staden kring utvecklingen av BUS. Det råder samstämmighet mellan staden och BUP att det är eftersträvänsvärt med rutiner kring samordnad individuell plan, SIP, som är lika över hela staden och länet.

SAMS-modellen

Ett projekt med fokus på samverkan för obruten skolgång har genomförts under året av utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen. Det övergripande syftet har varit att säkerställa en obruten skolgång för placerade barn och unga, när placeringen medför skolbyte. Den så kallade SAMS-modellen ger riktlinjer för hur berörda aktörer ska samverka kring en elev som blir placerad av socialtjänsten och som behöver en skolgång under placeringen samt tydliggör vilken aktör som har huvudansvaret för respektive steg i modellen. Under 2020 har

en pilot för införandet av SAMS-modellen genomförts i de tre stadsdelsnämndsområdena Rinkeby-Kista, Södermalm och Enskede-Årsta-Vantör. Under hösten utökades piloten med ytterligare två stadsdelsnämndsområden: Farsta och Skärholmen. Totalt har 40 ärenden inkommit och handlagts under året. Arbetet med att implementera SAMS-modellen i staden har påbörjats. Införandet beräknas vara klart i juni 2021.

Elever med upprepad eller längre frånvaro

Förvaltningens linje i arbetet med elevfrånvaro är att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet, ha fokus på att förebygga frånvaro och främja närvaro på skolorna, att skolornas elevhälsa får stöd i komplicerade elevärenden samt att det finns ett nära samarbete med barn- och ungdomspsykiatri och socialtjänsten i stadsdelsförvaltningarna. Förvaltningen har under året gjort en genomlysning av arbetet på central nivå för att stödja skolorna i deras arbete kring upprepad och längre frånvaro utifrån uppdraget att inrätta en central funktion för detta. För att möta detta sker förstärkningar utifrån redan befintligt stöd. För den kommunala grundskolan utökas under hösten det centrala stödet kring anmälan och uppföljning av upprepad frånvaro med 50 procent. Utbildning till skolorna för att stärka den lokala utredningskompetensen kommer att genomföras.

För att öka kvaliteten och effektiviteten i handläggningen av ärenden gällande upprepad eller längre frånvaro för elever hos både den egna huvudmannen och andra huvudmän har förvaltningen utvecklat ett ärendehanteringssystem som en del av Barn- och elevregistret, BER. Under våren genomfördes en pilotstudie med ett fåtal utvalda skolor med gott resultat. Det planerade breddinförandet av detta under hösten har skjutits upp till våren 2021. Detta digitala ärendehanteringssystem förväntas leda till en effektivare administrativ process, en ökad likvärdighet samt kvalitets- och rättssäkerhet i förvaltningens hantering av elevärenden även om mängden elevärenden ökar.

Samverkan med socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarnas socialtjänst för ökad skolnärvaro i de kommunala grundskolorna, skolsociala team, SST, har under året ytterligare förstärkts genom ESF-projektet *Ökad skolnärvaro* med särskilt fokus på elever i årskurs 8-9 i berörda stadsdelsnämndsområden. I december pågick insatser inom ramen för ESF-projektet för totalt 28 elever i fem av de sju stadsdelsområdena. Några elever har avslutats och nya elever har aktualiserats.

Det tidigare ramverket för det gemensamma arbetet med skolsociala team har ersatts av ett nytt material *Gemensam arbetsmodell för skolsociala team i Stockholms stad*. Det är framtaget i samverkan mellan utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen.

Ett stödmaterial har tagits fram för att stödja skolorna att på ett bättre sätt kunna kartlägga orsakerna till elevers frånvaro och därigenom kunna sätta in mer adekvata åtgärder.

Med dessa åtgärder anser förvaltningen att behovet av en central funktion är tillgodosett både för den kommunala huvudmannen och utifrån hemkommunens ansvar.

Under 2019 inkom cirka 800 anmälningar om att rektor hade inlett utredningar om elevers längre eller upprepade frånvaro inom den kommunala grundskolan. Under 2020 har det inkommit drygt 3 000 anmälningar. Orsakerna till ökningen av ärenden bedöms vara att skolorna blir bättre på att anmäla att de startat en utredning. Pandemin beräknas också påverka ökningen av anmälningar. Skolornas utredningar visar att orsakerna till elevernas frånvaro är oönskad ledighet, oanmäld frånvaro eller psykisk ohälsa. Framgångsfaktorer i arbetet visar sig vara samverkan med socialtjänst, tidiga insatser och bra frånvaroregistrering.

Skolpliktiga elever hos annan huvudman

Stockholms stad har som hemkommun ett ansvar att bevaka att stockholmselever som går i skolor hos andra huvudmän får sin rätt till utbildning tillgodosedd samt att skolplikten fullgörs. Om en elev har upprepade eller längre frånvaro är huvudmannen skyldig att inleda en utredning och kontakta hemkommunen.

Under 2020 har det inkommit 657 anmälningar från andra huvudmän, vilket är en ökning med 126 ärenden jämfört med 2019. Antalet inkomna ärenden minskade under hösten jämfört med våren.

Elevärendena utreds i syfte att bevaka att eleven får sin rätt till utbildning tillgodosedd och fullgör sin skolplikt samt för att klargöra om hemkommunen behöver vidta några åtgärder. Elevärendena avslutas när eleverna återgår till att delta i utbildningen, flyttar ut från Stockholm och folkbokförs i en annan kommun eller går ut årskurs 9 då skolplikten upphör. Under året har 504 elevärenden gällande upprepade eller längre frånvaro avslutats. Dessa ärenden kan ha inkommit till förvaltningen även tidigare än under 2020. I dagsläget är antalet pågående elevärenden 353 stycken.

Implementeringen av det ärendehanteringssystem som är en del av BER har påbörjats under hösten 2020 för alla fristående skolor efter genomförd pilotstudie under våren 2020 med fyra deltagande fristående skolor. Hittills har 61 skolor anslutit sig till systemet.

Elever i skyddat boende

Utbildningsförvaltningen har ett väl fungerande samarbete med socialförvaltningen för att säkerställa att elever på skyddade boenden får sin skolgång tillgodosedd utifrån de förutsättningar som finns. Vikten av att de gemensamt framtagna rutinerna/processerna efterlevs måste ständigt beaktas av alla inblandade. I första hand ska eleven gå kvar i ordinarie skola, i andra hand gå i en skola i närheten av det skyddade boendet och i tredje hand, om detta inte är möjligt, ska eleven få undervisning på det skyddade boendet via *Lärteamet*. Förvaltningens bedömning är att i dagsläget får eleverna den undervisning de har möjlighet att tillgodogöra sig utifrån de förutsättningar som finns.

Skolsatsning inom familjehemsvård, Skolfam

Utbildningsförvaltningen har tillsammans med socialförvaltningen under året sett över organisationen och ansvarsfördelningen kring Skolfam. Genom en samverkansöverens-

kommelse tydliggörs att Skolfam är en samverkansorganisation med delat ansvar mellan förvaltningarna, där psykologerna kvarstår organiserade under socialförvaltningen men med samverkan med utbildningsförvaltningen. Samverkansöverenskommelsen antogs av nämnderna i januari och gäller från och med 2021. Överenskommelsen kommer att ses över minst vart tredje år.

Central skolpliktsbevakning av placerade elever

De kommunala skolorna har ansvaret att bevaka att alla skolpliktiga barn som är folkbokförda i Stockholms stad har en skolplacering. För att kontinuerligt åstadkomma en minskning av antalet placerade elever ger förvaltningen stöd och vägledning till skolorna. För att underlätta skolornas hantering av elevärendena i BER har ett antal systemutvecklingar genomförts.

En central skolpliktsbevakning genomförs regelbundet över verksamhetsåret för att redogöra för hur många elever som står utan en registrerad skolplacering. Resultatet utgör ett stöd i det systematiska kvalitetsarbetet och för att följa upp att alla elever får sin rätt till utbildning tillgodosedd och fullgör skolplikten. Central skolpliktsbevakning har regelbundet genomförts varje månad under 2020, med undantag för juli och augusti. Antalet placerade elever fortsätter att minska. I december 2020 var det 1 185 elever som stod utan registrerad skolplacering, antalet är jämförbart med tidigare år. Med största sannolikhet befinner sig dessa elever utomlands.

Uppskjuten skolplikt

Förvaltningen har under året handlagt och beslutat i 73 ärenden om uppskjuten skolplikt, varav 64 bifölls. Förvaltningen genomför löpande informationsinsatser till skolor och vårdnadshavare i syfte att få in ansökningar om uppskjuten skolplikt i god tid.

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Utbildningsförvaltningen bedömer att målet sammantaget är delvis uppnått.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

● Uppfylls helt

Utbildningsförvaltningen bedömer att målet är uppnått. En hög kvalitet i utbildningen i stadens förskolor och skolor, liksom ett rikt och varierat utbud av förskolor, skolor och inriktningar, ska bidra till att öka attraktiviteten för arbetskraft att söka sig till staden och för företag att kunna etablera sin verksamhet här. Utvecklingen av den verksamhetsförlagda utbildningen fortsätter liksom omfattande samverkan med lärosäten, myndigheter och andra externa aktörer såväl regionalt som nationellt. Näringslivspolicy för Stockholms stad 2020 - 2024 anger riktlinjer och mål för utveckling av innovation och tillväxt. Förvaltningen gör årligen inköp av varor och tjänster för stora belopp, och arbetar löpande för att vara en attraktiv affärspartner och har fortsatt utveckla upphandlingsunderlag i syfte att underlätta för fler leverantörer att delta i nämndens upphandlingar.

Nämndmål:

En bra förskola och skola ger förutsättningar för ett gott företags- och näringslivsklimat

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stockholms skolor har tillräckligt med platser och god kvalitet för att ge förutsättningar för ett gott företags- och näringslivsklimat. Alla elever har under sin skolgång kontakt med högskolor, branscher, näringsliv och andra aktörer. Eleverna ska därigenom ges möjlighet till kunskap, inspiration och underlag inför framtida studier och yrkesval.

Utbildningsförvaltningen bidrar till att stärka Stockholm som en världsledande kunskapsregion genom att utveckla samverkan med lärosäten, myndigheter och andra externa aktörer såväl regionalt som nationellt och ge både elever och lärare möjlighet till olika former av samarbeten.

Prao och arbetslivsorienterade insatser är en viktig del för att stärka arbetslivets närvaro i stadens skolor. På grund av pandemin avbröts prao för elever vecka 12, och har inte heller kunnat genomföras på arbetsplatser under hösten. Eleverna har genomfört ersättningsupplägg som Skolverket publicerat. Förvaltningen vidareutvecklar i övrigt samverkan mellan grundskola och arbetsliv bland annat inriktat på anskaffning och kvalitetssäkring av prao-platser i syfte att eleverna ska få kunskaper om arbetslivet inför studie- och yrkesval.

Gymnasieskolorna har en bred extern samverkan med syfte att bidra till elevernas undervisning. Det är samarbeten kring allt från yrkesprogrammets arbetsplatsförlagda lärande till

samarbeten med högskola, näringsliv och ideella organisationer inom de högskoleförberedande programmen. Många gymnasieskolor jobbar kontinuerligt med Ung företagsamhet.

Näringslivspolicy för Stockholms stad 2020 - 2024 anger riktlinjer och mål för utveckling av innovation och tillväxt. Förvaltningen gör årligen inköp av varor och tjänster för stora belopp, och arbetar löpande för att vara en attraktiv affärspartner. Under 2020 har förvaltningen fortsatt utveckla upphandlingsunderlagen så att ramarna för villkor och krav ska vara konkreta, tydliga och lätta att följa upp i syfte att underlätta för fler leverantörer att delta i nämndens upphandlingar.

Marknadsdialog har under året genomförts i samverkan med leverantörer och branschorganisationer inför nämndens upphandlingar.

Samverkan med lärosäten, myndigheter och externa aktörer

Den nationella försöksverksamheten kring samverkan mellan praktikhäna forskning och skolor fortsätter. Försöksverksamheten kallas Utveckling – Lärande – Forskning (ULF). Stockholms universitet och utbildningsförvaltningen deltar med samverkansplattformen STLS, Stockholm Teaching & Learning studies. Det övergripande syftet är att utveckla former för att sammankoppla praktikhäna forskningsprojekt med huvudmännens systematiska kvalitetsarbete så att forskare och lärare gemensamt utifrån sina respektive perspektiv och kompetenser kan utveckla undervisningen, exempelvis i projektform.

Utbildningsförvaltningen har tillsammans med andra huvudmän och Stockholms universitet deltagit i flera lokala och nationella sammanhang för att skapa former för praktikhäna forskning i samverkan mellan huvudmän och lärosäte. Ett ULF-finansierat forskningsprojekt inom samhällsvetenskapliga ämnen har startat under året och projektet har inledningsvis samlat data för att utvärdera hur STLS fungerar som samverkansmiljö för praktikhäna forskning. Tre ULF-finansierade forskningsansökningar har skrivits under året, besked ges i början av 2021. Vidare har ett antal workshops genomförts, för lärare, skolledare, chefer på central förvaltningen samt forskare, med syfte att undersöka hur forskning kan knytas närmare till huvudmännens systematiska kvalitetsarbete och till undervisningsutveckling. Dessa workshops utgjorde underlag till ett pilotprojekt där erfarenheter och modeller ska testas.

Det ULF-finansierade forskningsprojektet *Kompensatorisk undervisning för lärande och forskning* har startat med två medverkande gymnasieskolor. Projektet är ett samarbete med Kungliga Tekniska Högskolan, KTH, Lidingö stad och Haninge kommun. Målet med projektet är att utveckla, testa och utvärdera en samverkansmodell kopplad till lärarstudenternas examensarbeten och verksamhetsförlagda utbildning på lärarutbildningen inom Civilingenjör- och lärarprogrammet på KTH.

STLS årliga forskningskonferens för lärare genomfördes digitalt med överlag positiva omdömen. Det var 559 anmälda, varav 79 var presentatörer eller tillhörde STLS. 79 seminarier genomfördes och det totala antalet deltagartillfällen var 1 251.

Inom ramen för STLS har 61 lärare från 28 skolor deltagit i FoU-och ramprojekt (ett ramprojekt är ett slags paraplyprojekt där flera skolors lärargrupper arbetar med i förväg definierade frågeställningar). Under året har sju FoU-projekt avslutats och slutrapporterats, två artiklar har publicerats i vetenskapliga tidskrifter, en artikel i en ämnestidskrift och åtta konferensbidrag har producerats.

Under året har deltagande huvudmän arbetat med att ta fram finansieringsmodeller för STLS. Diskussionerna har avancerat och en lösning finns inom räckhåll.

Verksamhetsförlagd utbildning

Utvecklingen av den verksamhetsförlagda utbildningen fortsätter i samarbete med främst Stockholms universitet och Södertörns högskola. Detta beskrivs under mål 3.2.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Uppfylls helt

Förvaltningen bedömer att målet har uppnåtts helt genom de insatser om bedrivs när det gäller såväl att utnyttja befintliga lokaler effektivt som långsiktig skollokalplanering. Tillsammans med SISAB har en ny projektprocess arbetats fram, med målet att stärka ekonomistyrningen under skolbyggnadsprojekt, från tidigt skede till färdigställande. Grund- och gymnasieskolans elevantalsprognoser är det enskilt viktigaste motivet i underbyggandet av lokalbehov och de har setts över. Förvaltningens beställningar av tillgänglighetsåtgärder i skolornas publika lokaler har återupptagits under året, bland annat färdigställdes arbetet med nya hissar i tre skolor och ombyggnation pågår på ytterligare tio skolor.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  SISAB ska i samarbete med kommunstyrelsen och utbildningsnämnden utreda hur det är möjligt att sänka kostnaderna för beslutsprocesserna i projekten	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

2.2.1 Hållbar planering för skolutbyggnad säkerställs genom välutvecklade behovsanalyser och samverkan inom staden kring skolplanering

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen kommer in tidigt i stadens planeringsprocesser, gör tydliga behovsanalyser och föreslår kostnadseffektiva lokallösningar.

Planering och skolutbyggnad

Planeringen för skolutbyggnad redovisades i utbildningsnämndens lokalförsörjningsplan som behandlats av nämnden i april i samband med underlag för budget 2021 - 2023. Godkännande av lokalförsörjningsplanen innebär att utbildningsnämnden ställt sig bakom inriktningen i planeringen. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra behovsanalyser och tydliggöra motiv inför kommande skolbehov. Uppdaterad metodbeskrivning finns med i nämndens lokalförsörjningsplan.

En viktig del av utvecklingsarbetet kring planering för skolutbyggnad är att utveckla stadens elevantalsprognoser. Prognoserna är det enskilt viktigaste motivet i underbyggandet av lokalbehov. Grund- och gymnasieskolans elevantalsprognoser har setts över under 2020 med små justeringar och arbetet fortsätter 2021 i syfte att få prognoser som bättre motsvarar dagens antagningsmönster samt tar bättre hänsyn till elevers olika behov. Arbetet är beroende av stadsledningskontoret som är beställare av stadens befolknings- och elevantalsprognoser. Stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen har även genomfört en översyn av innehållet i de behovsanalyser som ligger till grund för ärenden som går vidare till kommunstyrelsens ekonomiutskott. Resultatet av översynen implementeras i pågående översyn av projektprocessen avseende tidiga skeden av skolbyggnadsprojekt.

Nämndmål:

2.2.2 Utbildningsnämndens verksamheter bedrivs i ändamålsenliga och effektiva lokaler som bidrar till hög kvalitet för elever och medarbetare

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Lokalerna byggs och underhålls utifrån utbildningsnämndens funktionsprogram samt utifrån ett klimat- och miljöperspektiv. Lokalerna ska vara flexibla samt kostnads- och areaeffektiva.

Varje enskilt byggprojekt beslutas separat av utbildningsnämnden genom utrednings-, inriktnings- och genomförandebeslut beroende av projektets storlek. Under år 2020 har nämnden tagit sex nya utredningsbeslut då detaljplane- eller utredningskostnaden överstiger 5 mnkr, fyra inriktningsbeslut och 13 genomförandebeslut. Därutöver har hela eller delar av fyra projekt återkallats och fyra beslut tagits om reviderade kostnader.

Ökade projektkostnader i skolbyggnadsprojekt

I enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning krävs förnyade beslut i kommunstyrelsens ekonomiutskott vid avvikelse mot investeringsbeslut överstigande 30 mnkr i de fall SISAB är fastighetsägare. Nämnden har under året förelagts reviderade genomförandebeslut för Rödabergsskolan och Vasa Real. Ökade kostnader för ombyggnation av Västertorpsskolan har redovisats i nämndens tertiärrapport 1. Under senhösten har kostnadsökningar uppmärksamats i projektet avseende Midsommarkransens grundskola, till stor del orsakat av indexuppräkningsmetoden med anledning av senarelagd färdigställande. Reviderat genomförandebeslut

har ännu inte förelagts nämnden. Därutöver har nämnden under år 2020 erhållit redovisning i nämndens tertiärrapporter om avvikelserna är 15 procent, dock minst 20 mnkr av investeringen.

Tillsammans med SISAB har en ny projektprocess arbetats fram under 2020 och förväntas införas fullt ut under första delen av 2021. Ett tydligt mål med detta arbete har varit att stärka ekonomistyrningen under skolbyggnadsprojekt, från tidigt skede till färdigställande.

Enkelt avhjälpta hinder och tillgänglighet i publika lokaler

Projektet att tillgängliggöra skolornas publika lokaler, HIN-projektet, återupptogs under 2020 efter att SISAB upphandlat entreprenörer. Bland annat färdigställdes arbetet med nya hissar i tre skolor under hösten 2020. Ombyggnation pågår under 2020 - 2021 på ytterligare tio skolor i HIN-projektets etapp tre. Nämnden har under året tagit beslut om etapp fyra (15 skolor), som planeras att genomföras under 2021 - 2022.

Under hösten har ett förslag till process med tillhörande checklistor för tillgänglighetsanpassningar för enskilda elever tagits fram. Förslaget ska fastställas av förvaltningen och SISAB under våren 2021. Avsikten är att tidigt få in tillräcklig information för att projektet ska möta den enskildes behov, att korta ner genomförandetiden och komma tillrätta med oklarheter i gränsdragningen mellan förvaltningen och SISAB.

Skolgårdar

Under sommaren 2020 genomfördes och färdigställdes fem skolgårdsprojekt på grundskolor utifrån nämndens beslut 2019. Därutöver har förvaltningen beställt en utökning av skolgården vid Sjöstadsskolans annex. Skolgårdsåtgärder har även genomförts inom ett antal ny-, om- och tillbyggnadsprojekt för skolbyggnader.

Funktionsprogram för skollokaler

I samband med lokalförsörjningsplanen för år 2021 – 2023 beslutade utbildningsnämnden om en uppdatering av Funktionsprogram för skollokaler. Uppdateringen är främst en revidering av programmets krav kring köks- och matsalslokaler, men innehåller även revideringar utifrån erfarenheter i pågående och färdigställda projekt. Planering av utvärderingsinsatser avseende nybyggda skolor som beställts enligt utbildningsnämndens funktionsprogram pågår. Ett arbete för att komplettera funktionsprogrammets delar för grundsärskola har startat.

Lokaleffektivitet

Förvaltningen har verkat för att gymnasieskolornas lokaleffektivitet ska öka under 2020. Det har skett genom pedagogiskt nytänkande, ökat användande av schemaramen och en översyn av vilka ytterligare åtgärder som är möjliga utifrån kapacitetsutredningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Beställa åtgärder för att tillgängliggöra skolornas publika lokaler.	2019-01-01	2020-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Säkerställ skolornas inklusive skolgårdarnas tillgänglighet och användbarhet för elever, skolpersonal, vårdnadshavare och andra besökare med olika funktionsnedsättningar, i samband med ny-, om- och tillbyggnad.	2019-01-01	2020-12-31	
✓ Tillgängliggöra information om vilka skolor i egen regi som är tillgänglighetsanpassade.	2018-12-31	2020-12-31	
✓ Uppmärksamma tillgänglighetsaspekter när verksamheten genomför förändringar i lokaler eller omorganiserar	2019-01-01	2020-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

● Uppfylls helt

Förvaltningen bedömer att målet har uppnåtts. Pandemin har inneburit en stor förändring för förvaltningens arbete med möten och utbildningar. Antalet distansmöten och distansutbildningar har ökat kraftigt, vilket har fått effekter genom minskat resande.

Nya grundskolor planeras utifrån att elever ska ha tillgång till en skola nära hemmet. Det innebär att det är gång- eller cykelavstånd för grundskolans elever. Vid evakueringar eftersöks i första hand lösningar som gör att onödiga resor och transporter undviks. Vad gäller gymnasieskolor så ingår staden i en region med omfattande elevpendling. Etablering i kollektivtrafiknära lägen är då ett sätt att underlätta resandet.

Förvaltningen har i uppdrag att i ny- och ombyggnadsprojekt av kök undersöka möjligheten att bygga tillagningskök. Tillagningskök kan bidra till att minska behovet av transporter.

I nämndens lokala upphandlingar ställs miljökrav i enlighet med stadens mål om en fossilbränslefri organisation 2030.

Under 2019/2020 har ett nytt förslag till mötes- och resepolicy för Stockholms stad arbetats förvaltningens fram. Förslaget har ännu inte beslutats i kommunfullmäktige. Aktiviteten att uppdatera resepolicyn har mot bakgrund av detta ännu inte genomförts. Efter kommunfullmäktiges beslut avser förvaltningen att uppdatera resepolicyn.

Nämndmål:

Utbildningsnämnden bidrar till effektiva och hållbara transporter

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Utbildningsnämndens verksamheter planeras och placeras så att behovet av resor och transporter minskar. Resor genomförs på det minst miljöpåverkande sättet. Nämndens tjänstefordon drivs av förnybara bränslen som gas eller el. I upphandlingar ställs miljökrav i enlighet med stadens miljöprogram och stadens mål om fossilbränslefri organisation 2030.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningens resepolicy ska förnyas i enlighet med stadens miljöprogram och stadens mål om fossilbränslefri organisation 2030	2019-01-01	2021-12-31	Inte genomfört, framflyttat

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Uppfylls delvis

Förvaltningen bedömer att målet uppnås delvis. Kulturförvaltningen och utbildningsförvaltningen har tagit fram ett ramverk för att underlätta för kulturskolan att nyttja fler lokaler i skolor. Rinkebyskolan och Södra Latins gymnasium har inlett ett lokalsamarbete med Kulturskolan. Idrottsnämnden och utbildningsnämnden har tagit fram en ny modell för utbyggnad och ett effektivt nyttjande av skolidrottslokaler och fullstora idrottshallar under skoltid.

Antal bokade timmar i skolidrottslokaler utanför skoltid har minskat kraftigt under 2020. Detta beror sannolikt helt och hållet på pandemin, då rekommendationerna till föreningar under stora delar av året var att avstå från inomhusaktiviteter. Utbildningsförvaltningen kan inte påverka bokningssituationen och indikatorn bör inte påverka bedömningen av måluppfyllelse.

Tillgängliggörande av skollokaler sker genom lokalers utformning och sektionering av larm i samband med andra ny-, om- och tillbyggnadsprojekt. Möjligheten att tillgängliggöra skollokaler för föreningslivet och fysisk aktivitet är beroende av bland annat angöring, tillgänglighet, passage och larmsystem för att upplåtelsen ska fungera för både föreningsliv och skolverksamhet. Frågan om kostnadsansvaret för idrottsförvaltningens passersystem i andra lokaler än idrottssalar är fortfarande olöst.

Enskedefältets skola färdigställdes i juni 2020 och är förberedd för uthyrning vad gäller idrottssal och matsal. Andra idrottslokaler som tillkommer i idrottsförvaltningens bokningssystem är Sjöviksskolan, Nälstaskolan och Johan Skytteskolan. Sjöviksskolan är även förberedd för uthyrning av andra lokaler än idrottslokaler.

Förvaltningen har arbetat vidare med lösningar för att säkerställa tillgång av idrottssalar för skolornas idrottsundervisning. Inför 2020 fördes budgeten för timbokningen av idrottslokaler över från lokalenheten till verksamhetsavdelningarna. Verksamhetsavdelningarna har i samverkan med idrottsförvaltningen arbetat med att minska antalet bokningar som inte är nödvändiga. Detta har lett till att fler skolor har fått tider för idrottsundervisning.

Idrottsnämnden och utbildningsnämnden har under 2020 tagit fram en ny modell för utbyggnad och ett effektivt nyttjande av skolidrottslokaler och fullstora idrottshallar under skoltid. Förslaget innebär en förändring från tidigare beslutad blockförhyrning. Istället

innebär förslaget timbokning med bibehållande av förtur i de fall byggande av idrottshall och skola samplaneras eller tidigare har samplanerats. Dialog pågår med stadsledningskontoret och berörda nämnder föreläggs förslag till beslut i anslutning till att lokalförsörjningsplanen behandlas april 2021.

Idrottsnämnden och utbildningsnämnden har inte kunnat införa ett system som medger en faktisk uppföljning av nyttjandet av idrottslokaler under skoltid. Sedan tidigare genomför idrottsnämnden stickprovskontroller av nyttjandet i fullstora hallar. Utbildningsnämnden saknar möjlighet att följa upp faktiskt nyttjande i egna salar. Förvaltningen har däremot startat ett arbete för att utifrån läroplanen få en tydligare bild över grundskolors behov av idrottslokaler.

Kulturskolan

Kulturskolan vill öka sin verksamhet i stadens skollokaler i syfte att göra kulturskolans verksamhet mer tillgänglig för barn och unga. Utifrån detta har kulturförvaltningen och utbildningsförvaltningen tagit fram ett ramverk för att underlätta samverkan. Under 2020 har det arbetats fram möjlighet för kulturskolan att nyttja lokaler i Rinkebysskolan med detta ramverk som grund. Även Södra Latins gymnasium har inlett ett lokalsamarbete med Kulturskolan. Kulturskolan planeras få tillgång till ytterligare lokaler, bland annat i Högalidsskolan.

Kommunfullmäktiges indikator	Utfall VB 2020	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2019	Årsmål 2020	KF:s årsmål 2020	Period
  Antal bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid	71 076			92 500	93 000	93 000	2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Idrottsnämnden och utbildningsnämnden ska införa ett system som medger en faktisk uppföljning av nyttjandet av idrottslokaler under skoltid.	2020-01-01	2020-12-31	Inte genomfört
  Idrottsnämnden och utbildningsnämnden ska utreda förutsättningarna och föreslå en modell för utbyggnad och ett effektivt nyttjande av skolidrottslokaler och fullstora idrottshallar.	2020-01-01	2020-12-31	
  Kulturnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och utbildningsnämnden se över lokalbeståndet och möjligheten till inhyrning i utbildningsnämndens lokaler eller andra praktiska samverkanslösningar, förutsatt att det inte finns platsspecifika värden som riskerar att gå förlorade.	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Fler stockholmare har tillgång till fler ytor för föreningsliv, kultur, rörelse och motion

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Antalet skolgårdsytor och skol- och idrottslokaler som är tillgängliga för föreningsliv och fysisk aktivitet ökar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

◆ Uppfylls delvis

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden sammantaget delvis har uppnått målet. Förvaltningen har påbörjat sitt uppdrag för samordningsfunktionen i enlighet med *Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat*. Förvaltningen har haft fortsatt fokus på att på olika sätt minska måltidernas negativa effekter på klimatet. Årsmålen för andel ekologiska livsmedel (krontal) eller för andel CO₂/kg livsmedel uppnås inte. *Kvantiteten* ekologiska livsmedel uppgår dock till 50,8 procent. I samband med den internationella matsvinnsdagen deltog cirka 80 skolor som mätte sitt tallrikssvinn och sammanställde sina resultat.

I nämndens lokala upphandlingar ställs miljökrav i enlighet med stadens miljöprogram, och i relevanta delar också krav enligt stadens mål om en fossilbränslefri organisation 2030.

En ny mobil naturskola med fast lokal på Hökarängens skola invigdes. Fältlabets kapacitet att boka in klasser har därmed fördubblats. Mediatekets film- och biblioteksuppdrag har skapat tematiska innehåll för pedagoger inom området Hållbar Utveckling.

Kommunfullmäktiges indikator	Utfall VB 2020	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2019	Årsmål 2020	KF:s årsmål 2020	Period
◆ Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	65 %			50,2 %	70 %	70 %	2020
■ Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	42 %			41,8	55 %	55 %	2020
■ Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	2,3 kg CO ₂ / kg livsmedel				1,9	1,9 kg CO ₂ / kg livsmedel	2020
■ Återbruk inom stadens egen verksamhet (Stocket)	574 st				3 000 st	4 500 st	2020

Nämndmål:

Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

FN:s globala hållbarhetsmål "Agenda 2030" och lärande för hållbar utveckling är en självklar del av verksamheten. Det finns övergripande strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

Förvaltningen arbetar för att främja hållbar utveckling ur ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv med utgångspunkt bland annat i Agenda 2030 och Stockholms stads

miljöprogram. Arbetet för att utveckla lärande för hållbar utveckling genom samarbeten med stadens andra förvaltningar och myndigheter, det civila samhället och näringslivet har fortsatt under året.

Lärande för hållbar utveckling

En ny mobil naturskola med tillgång till fast lokal på Hökarängens skola etablerades och invigdes i och med höstterminsstarten. Det innebär att Fälthlabets kapacitet att boka in klasser har fördubblats från och med höstterminen 2020 och att det inom ramen för verksamheten är möjligt att boka in sig i den fasta lokalen. Fälthlabet har trots pandemin under 2020 haft ett ökat antal bokningar, 123 bokade klassbesök jämfört med 106 bokningar under 2019. Mediatekets film- och biblioteksuppdrag har skapat tematiska innehåll för pedagoger inom området Hållbar Utveckling. Under hösten har även en organisatorisk flytt av Eggeby Gårds Naturskola utretts, vilket innebär att även denna skola kommer att ligga inom Mediatekets organisation från och med 2021.

Fälthlabets mobila verksamhet har skapat möjligheter för skolor att få fortsatt tillgång till naturskolor trots pandemin. Eftersom verksamheten är uppsökande och bedriver utomhusundervisning så har verksamheten kunnat fortgå opåverkad, trots de begränsade möjligheterna att använda kommunala transportmedel. Fälthlabet har under 2020 haft ett ökat antal bokningar, 123 bokade klassbesök jämfört med 106 bokningar under 2019. Det är en ökning med 16 procent.

Inom NTA-verksamheten (Naturvetenskap och Teknik för Alla) har under året genomförts flera kompetensutvecklingsinsatser för stadens grundskollärare. En halvdagsutbildning i form av en klimatvandring genomfördes i samarbete med Miljöförvaltningen och Vetenskapens hus. En annan halvdagsutbildning med fokus på återvinning genomfördes i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall, Förpacknings- och tidsningsinsamlingen samt Naturskyddsföreningen. Totalt omfattade utbildningarna cirka 850 pedagoger. Pandemin har inte påverkat bokningsläget för NTA verksamheten och behovet av stöd för en laborativ undervisning i Naturvetenskap har varit oförändrat.

Skolmåltider och klimatpåverkan

Skolmåltiderna står för en betydande del av nämndens samlade klimatpåverkan. Under 2020 har förvaltningen haft fortsatt fokus på att på olika sätt minska måltidernas negativa effekter på klimatet. Årsmålen för andel ekologiska livsmedel (krontal) eller för andel CO₂/kg livsmedel uppnås inte. Kvantiteten ekologiska livsmedel uppgår dock till 50,8 procent.

Förvaltningen har medverkat i en stadsövergripande miljögrupp för att utreda mått- och mätmetoder på livsmedels påverkan på klimatet. I samband med den internationella matsvinnsdagen uppmuntrades samtliga skolor att mäta sitt tallrikssvinn. Cirka 80 skolor medverkade och sammanställde sina resultat. Förvaltningen har även påbörjat uppdrag inom ramen för samordningsfunktionen i enlighet med *Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat*.

Verksamheterna har ett fortsatt behov av kompetensutveckling och kunskapsspridning. Kompetensutveckling har genomförts inom livsmedelssäkerhet och klimat- och miljöarbete med fokus på att minska matens klimatpåverkan och öka andelen ekologiska livsmedel. Förvaltningen har reviderat skolornas gemensamma system för egenkontroll i livsmedelssäkerhet. Projektet verksamhetsnära stöd för skolmåltider avslutades och en rapport sammanställdes över projektets genomförande och resultat. Målet med projektet var att fler skolenheter skulle följa stadens riktlinjer och uppfylla lagkraven för måltidsverksamhet samt bidra till att verksamheterna erbjuder en likvärdig kvalitet. Utvärderingen visar att projektet bidragit till en högre uppfyllelse av lagkrav och andra mål för verksamheten, men också att det finns återstående behov av stöd till skolorna. En tydligare styrning och uppföljning av skolkökens verksamhet tillsammans med utbildning och informationsspridning behövs för att ytterligare öka måluppfyllelsen.

Under 2021 planerar förvaltningen att genomföra utbildningsinsatser med temat ”att bygga klimatsmarta menyer”. Målgruppen för dessa utbildningar är kökschefer och köksansvariga. Utbildning och information särskilt riktad till kökens chefer kommer även att genomföras där klimat- och miljömålen är en del av utbildningen. Förvaltningen medverkar i en stadsövergripande upphandling, initierad av Enskede-Årsta Vantörs stadsdelsförvaltning, av ett kostdatasystem som syftar till att underlätta planering och beräkning av klimatsmarta och näringsriktiga måltider.

En uppföljning av skollagens krav på näringsriktiga måltider har genomförts samt uppföljning av miljömål och avtalstrohet och uppföljning av klimatmålen mätt i kilo koldioxid av upphandlade livsmedel.

Producentmöten har genomförts i samarbete med serviceförvaltningen, för att uppdatera livsmedelsutbudet som ett led i att uppnå målen i *Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat*. Vidare har förvaltningen genomfört ett miljö- och klimatprojekt, *Planetens mat*, där de medverkande skolorna bland annat skulle uppfylla kriterierna på lunchmåltider med särskilt låg klimatpåverkan utifrån Världsnaturfondens (WWF) kriterier.

Förvaltningen har deltagit i stadens arbete med kategoristyrningsarbetet inom måltider och livsmedel samt vitvaror och storkök.

Miljökrav i upphandlingar

I nämndens lokala upphandlingar ställs miljökrav i enlighet med stadens miljöprogram, och i relevanta delar också krav enligt stadens mål om en fossilbränslefri organisation 2030.

Förvaltningen har deltagit i arbetet med handlingsplan för minskad plastanvändning samt i kategoristyrningsarbetet kring inredning där miljöpåverkan och möjligheterna för ett ökat återbruk är en delar i arbetet.

Återbruk och avfall

Förvaltningens verksamheter har ökat återbruket av möbler och inventarier genom att använda Stocket som bidrar till bättre klimat, men årsmålet för antal annonser uppnås inte. Verksamhetsavdelningarna kommer att fortsätta att utveckla arbetet och samordningen av återbruket av möbler och inventarier för att öka volymerna. Under 2020 har lämpliga lokaler tagits över för att tillfälligt lagra möbler och inventarier samt för att magasinera vid längre skolevakueringar.

För att återbruka i så stor utsträckning som möjligt har utbildningsförvaltningens verksamheter som stått inför nyanskaffning av möbler, inventarier och utrustning kontrollerat aktuellt utbud på Stocket samt förvaltningens lager innan nyanskaffning.

Kemisäkerhet och ett giftfritt Stockholm

Förvaltningen har under 2020 arbetat med kemisäkerhet på skolorna, bland annat genom skolbesök. På grund av pandemin genomfördes inga skolbesök under en stor del av året. I februari genomfördes en kemiträff tillsammans med miljöförvaltningen och Kemilärarnas resurscentrum (KRC). Förvaltningen har även arbetat med löpande information om kemisäkerhet till skolornas institutionsföreståndare för Kemi och NO samt skolläddning, bland annat via intranätet. Förvaltningen har i dialog med skolorna ökat fokus på arbetet med att minska antalet så kallade utfasningsämnen som används i undervisningen. Arbetet fortsätter kommande år.

Under våren genomfördes fem informations- och utbildningsträffar kring verktyget Chemsoft, och under hösten en digital utbildningsträff.

Lokalvården på skolorna är en viktig del av arbetet med att minska andelen skadliga kemikalier. De rengöringsmedel som används ska vara miljömärkta och städning ska ske med partikelfritt vatten.

Utbildningsnämndens indikator	Utfall VB 2020	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2019	Årsmål 2020	KF:s årsmål 2020	Period
 Antal skolor som har genomfört checklista för skolmåltider och som uppfyller utbildningsförvaltningens grundläggande krav på måltidsverksamheten*	129 följt upp			139 följt upp	160 följer upp		2020
 Enheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	120 sorterat			109 sorterat	85 sorterar		2020

* Samtliga skolor har ännu inte rapporterat om genomförande i tertialrapport eller verksamhetsberättelse. Hittills har 129 skolor angivit att de genomfört checklistan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förebygga uppkomsten av avfall och öka insamlingen av matavfall	2019-01-01	2020-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Utbildningsförvaltningen bedömer att målet har uppnåtts helt. Det samlade utfallet av indikatorer under målområdet pekar på att målet delvis är uppfyllt, men de högre sjukfrånvarotalen, som påverkar utfallet negativt, kan dock helt hänföras till pandemin.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Nämnden redovisar ett ekonomiskt överskott om 465,5 mnkr före resultatdispositioner och ett överskott om 223,4 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatfonderna ökar med 242,0 mnkr.

Den huvudsakliga förklaringen till överskottet är effekter orsakade av pandemin. Störst effekt har regeringens beslut om att staten övertar kostnadsansvaret för sjuklönekostnader haft. Kostnaderna för vikarier i form av timanställda och köp från bemanningsavtal har inte ökat, trots ökat antal sjukskrivna. Orsaken är att skolorna för att minska smittspridningen av pandemin inte har velat att andra än ordinarie personal ska vistas i lokalerna. Detta har sammantaget inneburit en betydande positiv ekonomisk effekt för skolorna. Övriga större avvikelser jämfört med budget är de överskott som avser personalkostnader på central förvaltning, överskott relaterade till it-kostnader och ej nyttjade reserver.

Kommunfullmäktiges indikator	Utfall VB 2020	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2019	Årsmål 2020	KF:s årsmål 2020	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	98,9 %			100 %	100 %	100 %	VB 2020
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	97,7 %			100,6 %	100 %	100 %	VB 2020
  Nämndens prognossäkerhet T2	-2 %			0 %	+/-1 %	+/- 1 %	2020

Nämndmål:

Det ekonomiska resultatet är i balans

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter håller budget. Goda analyser bidrar till att prognossäkerheten är hög.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Delta i EU-projekt som bidrar till verksamhetsutveckling	2019-01-01	2020-12-31	
 Delta i EUROCITIES-nätverket och specifika nätverk inom EUROCITIES för kunskapsinhämtning och erfarenhetsutbyte	2019-01-01	2020-12-31	Avvikelser p.g.a pandemin

EU-riktlinjer samt internationella sammanhang och samverkansytor

Pandemin innebar ett avbrott i allt internationellt utbyte. Alla planerade studiebesök och utbyten ställdes in under våren och mötet i Eurocities WG Education, som skulle ha hållits i Nederländerna, hölls digitalt i stället för fysiskt. Restriktionerna under pandemin innebar även att den nätverksträff som skulle anordnats av förvaltningen i samverkan med stadsledningskontoret under hösten, skjutits fram till senare tillfälle.

En viss omställning till digitala möten har kommit till stånd, Sveriges vägval att hålla förskolor och grundskolor öppna under hela perioden väcker fortsatt stort intresse, även när flertalet andra länder öppnat upp sina pedagogiska verksamheter igen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

◆ Uppfylls delvis

Förvaltningen bedömer att målet är helt uppfyllt. Utfallet av indikatorer under målområdet pekar på att målet delvis är uppfyllt, men de högre sjukfrånvarotalen, som påverkar utfallet negativt, kan dock helt hänföras till pandemin.

För att möta rekryteringsbehovet arbetar utbildningsförvaltningen strategiskt med kompetensförsörjningens alla delar – utveckla och behålla, attrahera, rekrytera och introducera - och samtliga delar ska utvecklas och kvalitetssäkras på alla nivåer i organisationen. Omfattande åtgärder för kompetensförsörjning och kompetensutveckling har genomförts under året. Det gäller medarbetare inom såväl den egna regins grundskole- och gymnasieskoleverksamhet som stadsdelsnämndernas och enskilda huvudmäns förskola. De åtgärderna speglas inte i någon indikator men är av allra största vikt för att upprätthålla kvaliteten i verksamheterna.

Kommunfullmäktiges indikator	Utfall VB 2020	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2019	Årsmål 2020	KF:s årsmål 2020	Period
◆ Aktivt Medskapandeindex	79	78	79	78	82	82	2020
◆ Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	95 %			83,3 %	100 %	Tas fram av nämnd	VB 2020
● Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100			100 %	100 %	90 %	2020
● Andel upphandlingar där marknadsdialog har genomförts	75 %			100 %	75 %	Tas fram av nämnd	2020
● Index Bra arbetsgivare	83			82	83	84	2020
■ Sjukfrånvaro*	7,1 %	6,1 %	7,6 %	5,2 %	5 %	Tas fram av nämnd	VB 2020
■ Sjukfrånvaro dag 1-14*	3,2 %	3,2 %	3,2 %	1,9 %	1,8 %	Tas fram av nämnd	VB 2020

*Sjukfrånvaro anges för 12 månader, januari till december.

	Kommunfullmäktiges aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden, idrottsnämnden samt kulturnämnden: kulturförvaltningen se över vilka styrdokument som reglerar fritidsområdet i Stockholms stad samt hur de påverkar fritidsverksamheternas inriktning och måloppfyllelse	2020-01-01	2020-12-31	
✓	Kommunstyrelsen ska i samverkan med utbildningsnämnden och SISAB inom ramen för SAMS genomlysna kostnaderna för om- och tillbyggnationsprojekt på befintliga skolor	2020-01-01	2020-12-31	
✓	SISAB ska i samarbete med kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra anpassningar i lokalprogrammet för att säkerställa att investeringsutgifterna per elevplats blir så låga som möjligt	2020-01-01	2020-12-31	

Nämndmål:

Utbildningsförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare för chefer, medarbetare och framtida medarbetare

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Utbildningsförvaltningen är en arbetsgivare med attraktiva arbetsvillkor. Förvaltningen utvecklar, behåller, attraherar, rekryterar och introducerar kompetenta och engagerade medarbetare som tar initiativ till och får möjlighet att utveckla sig själva och sitt uppdrag. Arbetsmiljön på utbildningsförvaltningens samtliga arbetsplatser är god och erbjuder och stimulerar medarbetare att utveckla verksamheten. Arbetet med strategisk kompetensförsörjning säkerställer att medarbetare på alla nivåer har den kompetens som behövs för att skapa den bästa skolan för varje elev. Lärarna kan fokusera på undervisningen.

Utbildningsförvaltningens långsiktiga och strategiska arbete inom kompetensförsörjningsområdet har fortsatt under 2020. Förvaltningens verksamheter står inför kompetensförsörjningsutmaningar med brist på såväl utbildade lärare som andra yrkeskategorier som till exempel barnskötare och medarbetare inom elevhälsans professioner. Förvaltningens utmaningar kräver ett målmedvetet och långsiktigt arbete som sträcker sig många år framöver.

För att möta rekryteringsbehovet arbetar utbildningsförvaltningen strategiskt med kompetensförsörjningens alla delar – utveckla och behålla, attrahera, rekrytera och introducera - och samtliga delar ska utvecklas och kvalitetssäkras på alla nivåer i organisationen. Att arbeta för att öka läraryrkets attraktivitet, nyansera bilden av skolan och stärka Stockholms stad som arbetsgivare blir allt viktigare till följd av det stora rekryteringsbehovet. Attraktiva anställningsvillkor, en god arbetsmiljö och möjligheter till kompetensutveckling ska finnas inom alla nivåer och på alla Stockholms stads skolor. Nämnden antog under våren 2020 en kompetensförsörjningsplan med analys och åtgärder för att möta de långsiktiga behoven inom kompetensförsörjningsområdet.

Vägar in i läraryrket

Attrahera fler till läraryrket och Stockholms stad

Förvaltningen bedriver ett kommunikativt och utåtriktat arbete för att kommunicera arbetsgivarvarumärket, öka intresset för läraryrket och Stockholms stad som arbetsgivare.

Förvaltningen arbetar för att bredda och nyansera bilden av skolan genom att ge relevanta bilder av att arbeta i skolan samt visa på komplexiteten i läraryrket och rektorsrollen. Med fler berättelser från skolans värld vill förvaltningen också ge en röst åt lärare, skolledare och andra medarbetare i stadens skolor för att öka den interna stoltheten. Denna kommunikation syns i olika interna och externa kommunikationskanaler, framför allt i sociala medier.

För att sprida positiva bilder av skolan och staden som arbetsgivare har sociala medier nyttjats vid chefsrekryteringar. Annonstext och bildmaterial har utformats och förmedlats för att stärka Stockholms stads arbetsgivarvarumärke liksom utveckling av arbetet med bemötande av de sökande vid rekryteringsprocessen.

För att tydliggöra arbetsgivarerbjudandet och möjlig karriär som lärare och chef inom utbildningsförvaltningen har förvaltningens digitala plattform Pedagog Stockholm omarbetats. Som lärare i Stockholms stad finns möjlighet att utvecklas inom såväl en ledar- och chefskarriär med fokus på ledarskap i skolan som en pedagogisk karriär med fokus på undervisningsutveckling.

För att stärka stadens arbetsgivarvarumärke har en process för att minska antalet oavslutade annonser inom utbildningsförvaltningen tagits fram. Processen innebär att skolorna fått stöd i att minska antalet oavslutade annonser i rekryteringsverktyget Jobba i stan samt fått information om vikten av att ge alla jobbsökande besked om rekryteringsprocessen.

För att attrahera fler till läraryrket och staden som arbetsgivare fortsätter förvaltningen arbetet för att erbjuda en likvärdig och högkvalitativ verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i samverkan med lärosätena. Antalet studenter som placeras i stadens förskolor och skolor inom ramen för VFU varierar från år till år beroende antal studenter på lärarutbildningarna i regionen och upplägg av VFU-kurs. Under året har stadens skolor och förskolor tagit emot ett stort antal lärar- och förskollärarstudenter trots omställningar på såväl lärosäten som på stadens skolor.

Erfarna barnskötare erbjuds möjlighet till vidareutbildning till lärare i fritidshem vid Södertörns högskola. Vikarieersättning ges till skolorna en dag per vecka då studier sker. Under 2020 har vikarieersättning utbetalats för totalt 55 studerande barnskötare som läser den erfarenhetsbaserade utbildningen till grundlärare med inriktning mot fritidshem.

En riktad informationsinsats samt stöd och vägledning till stadens olegitimerade lärare har genomförts i samarbete med Stockholms universitet, för att tydliggöra möjliga vägar till lärarlegitimation.

Introduktion för nyanställda och nyexaminerade lärare

Förvaltningen har arbetat för att stärka nyexaminerade och nyanställda lärare i sin yrkesroll och för att säkerställa att lärare får en god introduktion. Den seminarieserie som startade hösten 2019, riktad till nyexaminerade nyanställda lärare, har fortsatt under 2020. Seminarier

har genomförts, digitalt såväl som på plats, med teman som ledarskap i klassrummet, extra anpassningar och särskilt stöd, svåra samtal samt betyg och bedömning. Under året har 79 lärare deltagit vid dessa seminarier. Arbetet med att erbjuda stärkt stöd till nyexaminerad lärare av en erfaren senior lärare har fortsatt att utvecklas under 2020. Uppföljningar har visat att seminarierna var relevanta för dem i deras roll som nya lärare och mötte deras förväntningar. En enkätuppföljning på förvaltningsnivå görs regelbundet för att följa upp introduktionen för nyexaminerade lärare.

Rekryteringsstöd

Utbildningsförvaltningen har erbjudit ett kostnadsfritt rekryteringsstöd till skolor med särskilda utmaningar. Stödet avlastar rektor vid rekrytering av behöriga lärare i grundskola, fritidshem och gymnasieskola. Under året har 159 rekryteringar genomförts inom ramen för stödet. Föregående år genomfördes 242 rekryteringar. Minskningen beror bland annat på färre nyöppnade skolor vilket lett till färre utlysta tjänster samt minskad budgetram.

Centralt stöd och digitalt verktyg för vikarieanskaffning

Förvaltningen har fortsatt att driva en intern vikariepool i ett begränsat område genom pilotprojektet Mobila lärarteam. Utbildningsnämnden har fattat beslut om en utökning av vikariepoolen i egen regi. Utökningen kommer att ske succesivt till att omfatta stadens alla grund- och gymnasieskolor och en bemanningsenhet ska införas med start 2021. Den interna vikariepoolen, kallad Stockholms stads skolors vikariepool, kommer att innefatta personal till de pedagogiska verksamheterna och ska införas parallellt med att befintliga lösningar, så som inhyrning via bemanningsföretag fortgår.

Från nyanländ till nyanställd lärare

Aktiviteten Från nyanländ till nyanställd lärare har fortsatt under året med syftet att bidra till förkortad väg mot svensk lärarlegitimation. Praktik parallellt med språkundervisning, vägledning, ämnesseminarier samt arbetsmarknadsmässor är de inslag utbildningsförvaltningen bidrar med.

Under året har också två kurser i skolyrkessvenska anordnats för 32 asylsökande lärare. Kursen har finansierats med medel från Länsstyrelsen Stockholm och i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen. Denna kurs är avgörande för att förkorta vägen till legitimation. Omkring 40 deltagare ur aktiviteten arbetade i Stockholms stad hösten 2020.

Sedan juni 2019 har 30 deltagare från både reguljär och tidigare asylsökande-grupper erhållit svensk lärarlegitimation. En mätning mot aktivitetens kontrollgrupp visar att tiden till legitimation ungefär halveras för deltagarna.

Teach for Sweden

Samarbetet med stiftelsen Teach for Sweden fortgår. Läsåret 2019/2020 är 15 kandidater anställda i stadens skolor. Av de åtta deltagare som tog sin lärarexamen våren 2020 arbetar samtliga på en skola inom Stockholms stad.

Insatser för kompetensutveckling

Ledarutveckling för rektorer och skolledare

Inom ramen för förvaltningens ledarspår har en pilotutbildning (Steg 3) genomförts i syfte att ytterligare stärka och förbereda pedagogisk personal för ett kommande skolledaruppdrag. Genom fördjupad utbildning och praktik ger utbildningen förståelse för, erfarenhet av och grundläggande förmåga i rollen som skolledare och som kommunal tjänsteman/chef. Utbildningen ger även praktiska färdigheter inom områden som samverkan, styrning och personalhantering.

Förvaltningen har även genomfört en översyn och anpassat och utvecklat ledarutbildning steg 1 och 2 för att möta rekryteringsbehoven av skolledare och ledarskap. Utvecklingen har resulterat i ett nytt ledar- och chefsutvecklingsprogram riktat till pedagogisk personal med ledningsuppdrag.

Arbetet med att rekrytera chefer enligt utbildningsförvaltningens rekryteringsprocess har anpassats och utvecklats under året med anledning av pandemin. Detta gäller i synnerhet nyttjandet av digitaliseringen och teknik vid intervjuer. Chefsrekryteringar genomförs enligt förvaltningens kompetensbaserade rekryteringsprocess för att säkerställa likvärdighetsaspekten och vid rekryteringar av rektor deltar elever för att säkerställa att barns perspektiv är en del av beslutsunderlaget. En minskning av antalet rekryteringar mot tidigare år har märkts och under 2020 har 14 nya chefer rekryterats.

Förvaltningens chefsprogram utvecklas kontinuerligt för att anpassas till förvaltningens behov. Under året har flera tidigare upphandlade utbildningar och tjänster som till exempel handledning och föreläsningar genomförts med interna resurser. En riktad insats till rektorer i gymnasieskolan har genomförts som stöd för rektorsrollen i den nya organisationen. Inom ramen för chefsprogrammet ingår numer även chefsutveckling och fortbildning för kökschefer och administrativa chefer.

Konflikthantering

Ett digitalt seminarium inom området konflikthantering riktat till lärare har genomförts. Utbildning inom ledarskap för lärare erbjuds inom ramen för förvaltningens ledarskapsprogram.

Specialisttjänstgöring skolhälsovård

Under 2020 har två skolläkare fullföljt sin specialisttjänstgöring (ST) inom skolhälsovård. Denna specialistkompetens bidrar till en ökad kvalitet och patientsäkerhet inom elevhälsans medicinska insats.

Kompetensutveckling elevhälsans medicinska insats

Under året har förvaltningen erbjudit elevhälsans medicinska insats kompetensutveckling genom medicinska fortbildningar och medicinska fördjupningar i centrala moment för

basuppgdraget. Dessutom har yrkesspecifik kompetensutveckling skett inom ramen för grundskolans nätverksarbete på temat främja närvaro.

Kompetensutveckling av elevassistenter och av barnskötare i fritidshem

Utbildade barnskötare inom fritidshem som saknar pedagogisk utbildning ges möjlighet att läsa in utbildning till barnskötare/elevassistent. Under våren har två grupper med totalt 44 medarbetare avslutat sin gymnasiala yrkesutbildning för barnskötare/elevassistenter som saknar pedagogisk utbildning. Förvaltningen fortsätter samarbetet med Midsommarkransens gymnasium och under hösten har 26 medarbetare påbörjat termin 1. Utbildningen genomförs under ett år med studier förlagda på Midsommarkransens gymnasium en dag per vecka.

Under året har det anordnats seminarier för barnskötare och fritidsledare om lågaffektivt bemötande, om neuropsykiatriska funktionsvariationer samt om tydliggörande pedagogik med drygt 100 deltagare på varje seminarium.

Elevassistenter erbjuds utbildning om fem halvdagar med syfte att förbättra förutsättningarna och skapa en samsyn på rollen som elevassistent. Under året slutförde 68 medarbetare denna utbildning vilken sker i samarbete med extern utbildningssamordnare.

Samverkan med lärosäten

I samverkan med Stockholms universitet har Stockholms stad genomfört en omorganisation av VFU och sju kluster för mottagande av lärarstudenter har bildats med skolor och förskolor från samtliga stadsdelsnämndsområden. Arbetet med att placera ett större antal lärarstudenter i varje kluster har påbörjats och ska vara genomfört 2024.

Arbetet för att säkerställa likvärdig och kvalitativ VFU i organisationen pågår kontinuerligt. Planeringsarbete för handledarutbildningar och klustergemensamma seminarier har genomförts.

Samarbetet med Södertörns Högskola genom CPU (Centrum för professionsutveckling) fortsätter, och har byggts ut med två skolor. Rutiner har utvecklats tillsammans med Södertörns Högskola och de fyra andra kommuner som ingår i CPU-organisationen. Två handledarutbildningar och ett handledarseminarium har genomförts inom ramen för CPU.

Stärkta karriärvägar och utvecklingsmöjligheter

Utbildningsförvaltningens karriärspår möjliggör goda utvecklingsmöjligheter för lärare på stadens skolor. Karriärtjänsterna syftar till att skapa god undervisning, som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, för alla elever. Karriärtjänsterna utvecklingslärare, förstelärare och lärare med lektorat (forskarutbildade lärare med karriärtjänst som lektor) är egna befattningar och dessa grupper utgör nästan 1 100 av stadens 9 000 lärare. Möjligheter till stöd finns också för avancerade studier på magister-/mastersnivå samt till licentiatexamen.

Karriärstegsreformens förändringar av statsbidragen till ett samlat bidrag har medfört flera negativa konsekvenser för staden. Konstruktionen försvårar planering och medför ökad administration och ökade kostnader i och med att olika skolor kan utpekas olika år i stället för att bidragen som tidigare styrs till områden. Vidare kan några skolor drabbas ekonomiskt genom att inte längre kunna rekvirera tillräckligt med statsbidrag för sina karriärtjänster.

Systemet premierar huvudmän med många små enheter och med en koncentration av nyanlända på vissa skolor. Stadens ambition att sprida ut de nyanlända för att underlätta integrationen medför alltså negativa ekonomiska konsekvenser. Utbildningsförvaltningen har gjort en hemställan till utbildningsdepartementet om att se över förordningen så att huvudmannen får ett större ansvar för fördelning av statsbidragen. Detta så att de främjar sitt syfte och inte genererar ökade kostnader, ökad administration och begränsad förutsägbarhet.

Konferensen Leda lärande 2020 som var planerad till den 12 oktober ställdes in på grund av pandemin och planeringsarbetet avbröts före sommaren.

Professionsutveckling

Den nya typen av längre professionsstärkande insatser för rektorer, har fortsatt under 2020, med rektorerna i grundskoleområde 5². Fokus har legat på att stärka rektors ledarskap ur ett organisationsperspektiv tillsammans med kolleger och skapa förståelse och tillit i rektorsgruppen för att skapa goda förutsättningar för undervisningsutveckling. Under året har rektorerna bedrivit litteraturstudier som diskuterats vid ett antal seminarietillfällen. Vid höstens sista tillfälle medverkade utbildningschefen för Rektorsprogrammet vid Göteborgs universitet, som är en av författarna till den valda litteraturen.

Lön som verktyg för verksamhetsutveckling

Inom ramen för det centrala avtalet, HÖK 18, som träffats mellan Sveriges kommuner och regioner och Lärarnas samverkansråd har lönekriterier för studie- och yrkesvägledare tagits fram och beslutats av styrgruppen för HÖK 18. Lönekriterierna ska användas i löneöversynen 2021. Den partsgemensamma arbetsgruppen har också tagit fram ett första förslag på lönekriterier för biträdande rektorer som kommer att förankras med styrgruppen i början av 2021. Ett arbete pågår med att ta fram stödmaterial för APT med syfte att öka medarbetarnas kunskap om löneöversynsprocessen. Årets medarbetarenkät visar på ökad kunskap om de tidigare framtagna lönekriterierna för lärare.

Som ett resultat av den försenade avtalsrörelsen för Kommunal och AKV (Ledarna, Vision och Akademikerförbundet SSR) kopplat till pandemin har löneöversynen för dessa avtalsområden kraftigt försenats. Nya löner kommer inte att kunna betalas ut förrän 2021.

² Grundskoleområdet bestod fram t.o.m. 31 juli av Norrmalm-Rinkeby-Kista, och fr.o.m. den 1 augusti av Rinkeby-Kista-Tensta

Utifrån utgångspunkten att det kan vara mer utmanande att arbeta i en skola med högt socioekonomiskt index ger förvaltningens lönestrategiska dokument en möjlighet för rektorer vid vissa grundskolor att, inom sina egna budgetramar, utge ett individuellt lönetillägg om 3 000 kr/månad för medarbetare inom vissa yrkeskategorier. Till november 2020 har 14 rektorer fattat beslut om sådana lönetillägg. Sex av skolorna är belägna i Järvaområdet. Lönetillägg har hittills utgivits till 42 medarbetare varav 25 lärare, en fritidspedagog, två psykologer, en kurator, två skolsköterskor, en studie- och yrkesvägledare samt tio biträdande rektorer.

En bra arbetsmiljö och attraktiva anställningsvillkor

Utbildningsförvaltningens arbete för att säkerställa ett systematiskt arbetsmiljöarbete av hög kvalitet som bidrar till en god arbetsmiljö som främjar hälsa och kontinuitet i verksamheten samt förebygger sjukfrånvaro har fortsatt.

Förvaltningen har genomfört den övergripande årliga uppföljningen av systematiskt arbetsmiljöarbete samt delar av samverkan och aktiva åtgärder. Resultatet visar att det fungerar bra i hög grad inom många områden i det systematiska arbetsmiljöarbetet, i samverkan och med aktiva åtgärder. Ett förbättringsområde är ”fördelning av arbetsmiljöuppgifter”.

Fokusområden har varit att stärka samverkansgruppernas roll som skyddskommitté och som ett planerande, utvecklande och kommunicerande forum. Fördelning av arbetsmiljöuppgifter har tydliggjorts och nya mallar tagits fram. Ett arbete för att höja kunskaper om friskfaktorer i förvaltningen har påbörjats genom att tillhandahålla nya utbildningar. Informationen på intranätet gällande förvaltningens stöd och verktyg har utvecklats.

Ett löpande implementeringsarbete har pågått av framtagna stödmaterial och verktyg inom det systematiska arbetsmiljöarbetet såsom stödmaterial för ensamarbete, kalendarium för arbetsmiljöarbetet samt riskbedömning/handlingsplan. Inom området organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) har verktyg för OSA-undersökningar tagits fram.

Förvaltningen har arbetat vidare med att höja kvaliteten i det som rapporteras i incident-rapporteringssystemet KIA.

En grupp har bildats bestående av HR-konsult och skoljurist som tillsammans med berörd grundskole-/gymnasiechef ska utgöra grunden i den grupp som åker ut till olika enheter för att stötta operativt vid händelser av extra svår karaktär. Det kan handla om att hantera hot- och våldssituationer, hårda externa påtryckningar eller rättshaveristiskt beteende.

Arbete för minskad sjukfrånvaro

Pandemin har inneburit en väsentligt högre sjukfrånvaro än vanligt. Totala sjukfrånvaron på helår mätt till december uppgick under 2020 till 7,1 procent. Detta är en ökning med två

procentenheter jämfört med samma period förra året. Kvinnors totala sjukfrånvaro 2020 uppgick till 7,6 procent och männens uppgick till 6,1 procent.

Ökade sjuktal avspeglar sig även i korttidsfrånvaron (dag 1–14) som totalt under 2020 uppgick till 3,2 procent, med samma utfall för såväl män som kvinnor. Jämfört med 2019 innebär det en ökning med 1,3 procentenheter.

Kvinnor har även tidigare haft högre sjukfrånvaro än män, vilket är samma mönster som i staden som helhet. Den väsentliga ökningen jämfört med föregående kan med säkerhet kopplas till pandemin. Förvaltningen uppnår inte de uppsatta års målen för 2020.

Till följd av detta har förvaltningen erbjudit utökat stöd till verksamheten i frågor gällande pandemin. Verksamheternas sjukfrånvaro har följts upp på både organisatorisk och individnivå. Stödet har anpassats utifrån de olika behov som funnits. Handlingsplaner har upprättats och följts upp för att säkerställa att genomförda insatser fått önskad effekt.

Insatser inom företagshälsovården har trots pandemin kunnat genomföras och till stor del har det skett digitalt. Utbildning till chefer i rehabilitering har fortsatt även under 2020 för att ge kunskap och verktyg i hanteringen av medarbetare med hög sjukfrånvaro. En minskning har dock skett av insatser på organisatorisk nivå.

Det processtöd som tagits fram för verksamheter med hög korttidsfrånvaro har under året utvecklats med kompletterande stödmaterial och implementerats i verksamheterna. Syftet med materialet har varit att stödja chefer att analysera sin verksamhets sjukfrånvaro och ta fram ändamålsenliga insatser.

Arbetsplatser med en god arbetsmiljö som främjar hälsa och säkerhet innebär bland annat att alla arbetsplatser ska vara alkohol-, drog- och rökfria. Förvaltningen har under året tagit fram ett stödmaterial avseende skadligt bruk och beroende. Materialet är publicerat på intranätet. Syftet är att förebygga ohälsa relaterad till skadligt bruk, fånga upp risker för alkohol- och drogrelaterad ohälsa, tydliggöra förväntningar samt möjliggöra god rehabilitering för förvaltningens medarbetare.

Motverka diskriminering

Utbildningsförvaltningens arbetsplatser ska karakteriseras av en god arbetsmiljö fri från trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och diskriminering för både medarbetare och elever. Förvaltningen har under året erbjudit utbildningsinsatser, stödmaterial och operativt stöd till verksamheten i syfte att säkerställa att arbetsplatserna har den medvetenhet och kunskap som krävs för att kunna vidta aktiva åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter på arbetet och förhindra diskriminering. Verksamhetsnära stöd till enheter där risk för diskriminering, trakasserier och repressalier identifierats har erbjudits kontinuerligt. I bilaga 9 finns en uppföljning av arbetet med aktiva åtgärder.

Svarsfrekvensen på medarbetarenkäten 2020 ökade med två procentenheter jämfört med föregående år och 79 procent av förvaltningens medarbetare svarade. Enkäten visar att de flesta av medarbetarna svarar positivt på frågan ”att de känner till vart man ska vända sin om man upplever sig utsatt för kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier eller repressalier”. Resultatet på frågan är ett index på 82 där 100 är maxvärde. På frågan ”om man på arbetsplatsen arbetar aktivt för medarbetarnas lika rättigheter och möjligheter ” är resultatet ett index på 71.

Resultatet av uppföljningen innehållande det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM), samverkan och aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen visar på en positiv utveckling i jämförelse med föregående år. Riktlinjerna för kränkande särbehandling samt trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier är i hög grad kommunicerade och används i verksamheten. På central förvaltning har 95 procent svarat att riktlinjen avseende trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier helt eller delvis är kommunicerad och används i verksamheten. På samma fråga har grundskolor och gymnasieskolor ett resultat på 98 procent.

Förvaltningen har löpande erbjudit utbildningar till chefer, skyddsombud/elevskyddsombud och fackliga företrädare kring diskriminering, att arbeta med aktiva åtgärder samt stödmaterial till verksamheterna. Utbildningarna har under hösten för första gången genomförts digitalt.

I samband med genomförda utbildningar har befintliga material för arbetsplatsträffar (APT) marknadsförts. En översyn är genomförd av befintligt APT-material om lika rättigheter och möjligheter utifrån ett HBTQ-perspektiv. Ny sammanställning för APT-material har publicerats på intranätet.

Arbetet att göra heltid till norm vid nyanställning och erbjuda ofrivilligt deltidssarbete heltid har fortgått. I september 2020 utgjorde de deltidssanställda 9,2 procent (9,4 procent 2019) av den totala anställningsvolymen. Under 2020 har frågan om ofrivilligt deltidssanställda lyfts i uppdragsdialoger och resonemang förts med skolledningar kring eventuella lösningar för att kunna erbjuda heltidssanställning. En intern kommunikationssatsning har genomförts där de två skolor med störst minskning av antalet deltidssanställda mellan år 2017 och 2019 lyftes upp som goda exempel.

Stöd och utbildningsinsatser inom HR-området

Förvaltningen har under året oförändrat kunnat erbjuda operativt och strategiskt stöd i frågeställningar kring arbetsrätt, verksamhetsutveckling, rehabilitering och arbetsmiljö och bistått vid arbetsrättsliga processer. Digitala alternativ har erbjudits som komplement för att säkerställa fortsatt hög tillgänglighet i de fall fysiska möten inte varit möjliga. Förvaltningen har vidare lagt extra resurser på att löpande ge råd och tillhandahålla information och stödmaterial avseende frågeställningar som uppkommit i samband med pandemin för att stödja verksamheternas chefer.

Under året har utbildningar genomförts inom personalområdets olika delar med chefer som primär målgrupp, men även för grupper som skyddsombud, elevskyddsombud, fackliga företrädare och skoladministrativ personal. De planerade utbildningarna för året har i hög grad kunnat genomföras då förvaltningen ställt om till digitala utbildningar, något som har gett en positiv effekt på deltagarantalet, som ökat på flera av utbildningarna jämfört med tidigare. Nya utbildningar som erbjudits har varit Leda mot friskfaktorer, Organisationsförändring och neddragning, Bilaga M, Medarbetarsamtal.

För att möjliggöra för ökad mångfald inom förvaltningen har utbildning i kompetensbaserad rekrytering erbjudits till chefer. Syftet med utbildningen är att säkerställa att alla ska få samma möjlighet till en rättvis bedömning vid rekrytering samt öka kunskapen om kompetensbaserad rekrytering som metod. Ett frukostmöte för chefer på temat att rekrytera för mångfald har även genomförts. Vidare har förvaltningen arbetat aktivt med att tillhandahålla fler typannonser för de vanligaste befattningarna för att säkerställa en enhetlig hantering i rekryteringsprocesser.

Upphandling och inköp

Upphandling och nya ramavtal

Upphandling av lokala ramavtal har i stort påbörjats i enlighet med nämndens plan för upphandling 2020. Upphandling av ramavtal för övervakningskameror (trygghetskameror), material till undervisningen i ämnena NO, idrott, textil- och träslöjd samt besiktningstjänster för idrottshallar och tryckbärande kärl i restaurangköken påbörjades. Upphandlingarna av glas- och låssmedsarbeten, installation av solskydd och markiser skjuts upp till 2021.

Upphandlingen av pedagogiska bemanningstjänster avslutades under året med avtalsstart halvårsskiftet 2020. Uppstartsmöten med antagna bemanningsföretag, avropsberättigade stadsdelsförvaltningar samt förvaltningens skolor har genomförts med drygt 300 deltagare.

Förvaltningen har under året deltagit i stadens centrala och gemensamma upphandlingar med andra nämnder, till exempel upphandlings- och organisationskonsulter, vitvaror, livsmedel, insamling av verksamhetsavfall, ljuskällor, bild- och formmaterial, järnhandelsprodukter samt insiktsutbildningar som är ett stöd för tjänstemän och beslutsfattare i arbetet med att nå målen i stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Nämnden har under året antagit riktlinjer för direktupphandling vid utbildningsförvaltningen. Vägledning och stödmaterial till riktlinjerna har tagits fram.

Marknadsdialog

Marknadsdialog har genomförts i olika omfattning beroende på upphandlingarnas storlek och komplexitet, till exempel pedagogiska bemanningstjänster, övervakningskameror (trygghetskameror) och material till undervisningen i NO, idrott samt textilslöjd.

Lokalvård på entreprenad

Upphandlingen av lokalvård för innerstadens skolor överprövades i juli 2019 och kammarrätten avgjorde målen i november 2020 till förvaltningens fördel. Därmed kunde avtal tecknas i december. Den utdragna rättsliga processen i två instanser pågick i 16 månader vilket har medfört en betydande administration av berörda skolors lokalvårdsavtal. Implementeringen av det nya innerstadsavtalet påbörjades direkt efter avtalstecknandet. Parallellt med överprövningen av innerstadens avtal implementerades också avtalen för skolorna i söderort och västerort; uppstartsmöten med leverantörer och ett 90-tal skolor genomfördes.

Riktade insatser gjordes under året på ett 70-tal skolor för att komma tillrätta med avvikelser för att säkerställa leverans av avtalad kvalitet på lokalvården. Insatserna har varit mycket uppskattade. Tydligare rutiner har tagits fram för avtalsuppföljning av förvaltningens lokalvårdsavtal med fokus på kvalitet, seriositet, styrning och kontroll av skolornas kostnader.

Kategoristyrning lokalvård

Utbildningsförvaltningen ansvarar för det stadsövergripande projektet kategoristyrning lokalvård och arbetet har under 2020 fokuserat på att ta fram stadsövergripande upphandlingsdokument samt rutiner och mallar för avtalsuppföljning. Projektet har identifierat ett antal strategier med beslut om plan för implementering av övergripande förbättringsåtgärder gällande stadens samlade lokalvård. Arbetet har skett i samarbete med de kommunala fastighetsbolagen, stadsdels- och fackförvaltningarna samt stadsledningskontoret.

Avtalsuppföljning

Fördjupad avtalsuppföljning har genomförts av bemanningsavtalen för elevhälsotjänster och pedagogiska tjänster med fokus på ekonomi och avtalstrohet.

En särskild satsning gjordes på att följa upp inhyrning av lärare och annan pedagogisk personal, i syfte att identifiera avvikelser i förhållande till avropsordning (avtalstrohet), köp utanför avtal (otillåtna direktupphandlingar) samt ekonomisk analys på enhetsnivå av gjorda inköp. Grundskolornas kostnader för inhyrning av vikarier minskade med ungefär 40 procent eller 4 mnkr per månad jämfört med 2019. Jämfört med 2018 var kostnadsminskningen cirka 6 mnkr per månad. Förvaltningen bedömer att de minskade kostnaderna delvis är en effekt av arbetet med en aktiv avtalsuppföljning. Samtidigt ökade avtalstroheten vilket också bidragit till betydligt lägre kostnader för skolorna. Stickprovskontroller har också genomförts av inhyrda vikarier avseende ställda krav på kompetens och erfarenhet som ett led i kvalitetsuppföljningen.

Stödinsatser av olika slag har erbjudits skolornas beställare av pedagogiska bemannings-tjänster genom hela beställningsprocessen till registrering i inköpssystemet; ett stöd som har givit positiva effekter när det gäller avtalstrohet och minskade kostnader. Insatsen har uppskattats av berörda skolor.

Inköp och systemutnyttjande

Under året anslöts hela förvaltningen till stadens nya systemstöd för upphandling och den nya avtalskatalogen Kommers. Ett flertal informationsträffar och utbildningar har hållits i samband med införandet. Workshops har erbjudits skolorna under tema ”Knappa lätt och rätt” för att öka användningen av inköpssystemet vid tjänstebeställningar, drygt 50 skolor har deltagit.

Förvaltningens systemutnyttjande för 2020 uppgår till cirka 55 procent och merparten av enheterna har ett systemutnyttjande över 50 procent. Det finns flera orsaker till att systemutnyttjandet i Agresso inte når målet. En orsak är att rapporten för systemutnyttjande vid inköp av it-kringutrustning är missvisande, då dessa inköp inte ska beställas via Agresso utan via GSIT-portalerna. Detta bidrar till bilden av ett lågt systemutnyttjande. En annan orsak är stadens möbelavtal som är ett komplext avtal, vilket försvårar för användarna att hantera inköpssystemet korrekt. Även systemutnyttjandet vid livsmedelsinköp är fortfarande lågt på flera enheter. Förvaltningen kommer att arbeta för högre systemutnyttjande inom ramen för arbetet med internkontroll.

Kostnadseffektiva skollokaler**Genomlysning av kostnader i byggprojekt**

Förvaltningen har under året medverkat i kommunstyrelsens uppdrag att tillsammans med SISAB genomlysna kostnaderna för om- och tillbyggnationsprojekt. Två av förvaltningens projekt granskades och under ledning av stadsledningskontoret genomfördes under hösten workshops med bland annat utbildningsförvaltningen, SISAB och stadsbyggnadskontoret för att identifiera respektive aktörs påverkan på kostnader. Arbetet fortsätter.

Förvaltningen har förberett en utvärdering av de senast byggda skolorna. Utvärderingen som påbörjas 2021 ska ske ur flera perspektiv där ekonomi och funktionalitet är huvudparametrar. Resultatet ska bland annat användas som underlag för revidering av funktionsprogrammet.

Privata etableringar av skolfastigheter

Förvaltningen har deltagit i kommunstyrelsens utredning av en samlad organisation som ska stödja nämnder och bolagsstyrelser gällande privata etableringar av verksamhet och/eller tillhandahållande av samhällsfastigheter i form av nybyggnation och ändrad användning av befintliga fastigheter för pedagogisk verksamhet.

Inför höstens skolstart öppnade ett annex till Sandåkraskolan och en paviljong till Kristinebergsskolan. Båda lokalerna ägs av privat fastighetsägare även om paviljongen hyrs via SISAB. Andra projekt med privata fastighetsägare som pågår är gymnasieskola vid Slakthusområdet och grundskoleprojekt vid Stora Sköndal, Årstafältet, Vårbergsvägen, fastigheten Tankebyggarorden i Sättra, alternativutredning Solvalla, Telestaden, Lövholmen, Adolfsbergsskolan i Mariehäll (ny permanent etablering) och samevakueringsprojekt Västerort (modulskola) respektive samevakueringsprojekt Rinkeby-Kista.

Förvaltningen har under 2020 samarbetat med SISAB för att ta fram rutiner för att effektivisera och tydliggöra rollfördelningen i arbetet med privata etableringar. Förvaltningen kommer under 2021 fortsätta detta arbete som också inkluderar en översyn av de ekonomiska konsekvenserna på längre sikt. Avsikten med översynen är att skapa klarhet i de ekonomiska skillnaderna mellan att låta SISAB äga och bygga skolan jämfört med en privat etablering.

Styrdokument som reglerar fritidsområdet

Kommunstyrelsen har i samråd med berörda nämnder sett över vilka styrdokument som reglerar fritidsområdet i Stockholms stad samt hur de påverkar fritidsverksamheternas inriktning och måluppfyllelse. För utbildningsnämndens del avser det att stadens skolor ska bistå föreningar med lokaler efter skoltid, såväl idrotts- som andra lokaler, något som bland annat framgår i stadens budget.

Utbildningsnämndens indikator	Utfall VB 2020	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2019	Årsmål 2020	KF:s årsmål 2020	Period
 Andel elektroniska inköp	55 %				60 %		2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Identifiera befintliga brister i tillgängligheten i verksamhetens arbetsplatser för medarbetare med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga (syn, hörsel, kognitiv förmåga). Dokumentera bristerna i en åtgärdsplan. Åtgärda bristerna.	2019-01-01	2020-12-31	
 Ställ krav på tillgänglighet och användbarhet vid upphandling av digitala tjänster och produkter.	2019-01-01	2020-12-31	

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Utbildningsnämnden är målsansvarig för två av målen i Agenda 2030, *Ingen hunger* (mål 2) och *God utbildning för alla* (mål 4). Under 2020 har arbetet kring Agenda 2030 haft fortsatt fokus på åtgärder mot bristande likvärdighet i skolan, skillnader i studieresultat, kompetensförsörjning, skolmåltider och elevers hälsa. Förvaltningen arbetar också, ofta i samverkan med andra förvaltningar och bolag, inom en rad andra områden som rymms inom Agenda 2030 och de 17 globala målen.

Arbetet med barns rättigheter

Förvaltningens arbete med barns rättigheter genom bland annat arbetet med nationella minoriteter och tillsyn av fristående förskola och pedagogisk omsorg, bidrar också till likvärdig utbildning för alla barn. Genomförda insatser för ökad måluppfyllelse redovisas under respektive sakområde i verksamhetsberättelsen.

Förvaltningen har under 2020 arbetat med barnrättsresan, för att säkerställa medarbetares kompetens och kännedom om barnkonventionen och barns rättigheter samt hur det ska implementeras i förvaltningens arbete. Förvaltningen har även arbetat med likvärdighet i undervisningen, vilket kommer att fortsätta under 2021. Barnrättsperspektivet i utredningar har utvecklats. Flera av förvaltningens uppdrag syftar till att ge barn samma förutsättningar, exempelvis arbetet med att öka andelen barn inskrivna i förskola, översyn av stadens köhandläggning och arbetet med tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd.

I förvaltningens arbete för likvärdighet och god kvalitet för alla barn i förskola är jämställdhet är en viktig del. I de nationella jämställdhetspolitiska målen är det främst mål 3 Jämställd utbildning som är relevant för de insatser som genomförts. Förvaltningen stöttar förskolor i detta arbete genom det samordnade och uppföljande uppdraget samt genom tillsynen.

Under året har stadens rektorer samt medarbetare på central förvaltning som arbetar med grundskolefrågor informerats om barnrättslagen och om hur lagen kan komma att påverka skolans verksamhet. Vidare har förvaltningen under hösten 2020 genomfört en utbildning i barnkonsekvensanalys för medarbetare som arbetar med att skriva tjänsteutlåtanden. Deltagarna har vid utbildningen fått ta del av både teori och praktiska exempel på hur man kan genomföra barnkonsekvensanalyser.

Den så kallade Barnkonventionsutredningen som genomförts på statlig nivå har under hösten överlämnats till regeringen. Utredningen visar att skollagen i hög grad överensstämmer med barnkonventionen. Utredningen har dock inte undersökt hur tillämpningen av lagen ser ut, vilket har betydelse för hur väl barnets rättigheter genomförs. Förvaltningen har tagit med sig utredningens slutsatser och generella iakttagelser i sitt fortsatta arbete med barnets rättigheter.

Arbetet med att se över stödmaterial till stadens skolor är fortsatt pågående. Förvaltningen har identifierat att många av de aspekter som ska beaktas vid en prövning av barnets bästa redan framgår av befintligt stödmaterial, exempelvis om barnet har hörts, huruvida elevens vårdnadshavare fått vara delaktiga i utredningar med mera. Förvaltningen kommer i sitt fortsatta arbete att undersöka hur man bäst kan stödja skolorna utan att öka den administrativa bördan i onödig utsträckning vid beslutsfattande.

Nationella minoriteter

Förvaltningen har under året fortsatt arbetet utifrån den framtagna handlingsplanen för nationella minoriteter 2019 - 2020. Handlingsplanen utgår från stadens program för nationella minoriteter och romsk inkludering och nämndens särskilda uppdrag inom området.

Information om nationella minoriteter och rätten till modersmålsundervisning och språkval i de nationella minoritetsspråken har presenterats på rektorskonferenser. Ett presentationsunderlag finns tillgänglig för att kunna användas på skolorna. Förvaltningen ger också information och stöd i det romska inkluderingsarbetet.

I den reviderade skolbiblioteksplanen samt förvaltningens underlag till plan mot kränkande behandling är de nationella minoriteterna och minoritetslagen uppmärksammas. Mångspråksbiblioteket har gjort kompletteringar i antal böcker på de nationella minoritetsspråken.

Samverkan mellan utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen gällande nationella minoriteter har fortsatt med bland annat Stadsmuseet och Stadsbiblioteket. En språkväska/utställningsväska för skolbibliotek håller på att tas fram. Det planerade samarbetet med Stockholmskällan om de nationella minoriteterna har med anledning av pandemin inte kunnat genomföras.

Förvaltningen ska i sin samordnande roll samverka med stadsdelsförvaltningarna för att genomföra och följa upp insatser för att stärka barns språkutveckling samt skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer i förskolan. Arbetet är en del av förvaltningens arbete med Agenda 2030. Förvaltningen samverkar med stadsdelsförvaltningarna för att få kunskap om hur arbetet med barnens språkutveckling i svenska och i nationella minoritetsspråk bedrivs och kan stärkas. Under hösten har en workshop genomförts med representanter från alla stadsdelsnämndsområden.

Information om rätten till förskola på minoritetsspråk på stadens webbplats har reviderats. Förvaltningen har under året utvecklat ett systemstöd för att vårdnadshavare ska kunna markera sitt intresse på förskola helt eller delvis i de tre förvaltningsområdesspråken, finska, meänkieli eller samiska, i sin ansökan om förskoleplats. Detta ger underlag kring behov och förutsättningar för stadsdelsförvaltningarna gällande förvaltningsområdesspråken. Förvaltningen har sammanställt underlag kring tillgången på platser i fristående förskoleverksamhet till väsentlig del eller helt på finska efterfrågan och det är oförändrat jämfört med förra året 159 platser, medan kösituationen förändrats till 28 platser från 72 platser.

Vidare har förvaltningen haft generella kompetensutvecklingsinsatser om de nationella minoriteternas rättigheter för stadsdelsförvaltningarna i samverkan med stadsledningskontoret och kulturförvaltningen. Närmare 200 personer har deltagit för att öka kompetensen hos ledningsfunktioner och förskolepersonal om de nationella minoriteternas rättigheter, historia och kultur. Detta i syfte att bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer i såväl kommunala som fristående förskolor. En utbildning för förskollärare och barnskötare, 7,5 högskolepoäng, om flerspråkighet och interkulturalitet i förskolan (inklusive nationella minoriteter) har påbörjats i november. Utbildningen är en av Skolverkets kommunförlagda kurser och kommer att fortsätta under våren 2021. I utbildningen deltar cirka 80 förskollärare och barnskötare från elva stadsdelsnämndsområden.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Nedan lämnas en sammanställning av det arbete med att säkerställa rättigheter för personer med funktionsnedsättning i enlighet med Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning som beskrivs i verksamhetsberättelsen.

Förvaltningens arbete har fortlöpt med att säkerställa att det ska finnas särskilda undervisningsgrupper för de elever som har behov av en sådan lärmiljö. Detta kan tillgodoses genom endera en lokal grupp på skolan, lokalt samarbete skolor emellan i en *regional särskild undervisningsgrupp*, RSU, eller en *kommunövergripande särskild undervisningsgrupp*, CSI.

Kompetensnav finns för hörselnedsättning, rörelsehinder, språkstörning, grundsärskola, särskilt begåvade elever och för stöd runt elever som stör andra elevers trygghet och studiero. Att grundskolorna har behov av stöd gällande elever med diagnoser inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF, framgår av inkomna ärenden till kompetensnaven.

Förvaltningen har fortsatt att ta fram stöd och utvecklingsinsatser kring elever med NPF för att stödja grundskolorna att utveckla undervisningen och lärmiljöerna så att de bättre möter alla elevers behov.

Nätverket "Fritid för alla" i samarbete med idrotts-, kultur- och stadsdelsförvaltningar har fortsatt sitt arbete för att fler elever med funktionsnedsättning ska erbjudas en aktiv fritid för att få bättre förutsättningar att nå goda resultat i skolan. Förvaltningen har erbjudit skolor med grundsärskoleverksamhet handledning via nätverket "Spring i benen".

En utredning har gjorts om användningen av digitala verktyg och läromedel med kommunlicens anpassade för elever som har behov av stöd. Resultatet visar att kännedomen delvis behöver öka om vilka kommunlicenser som finns för digitala verktyg riktade till elever i behov av stöd. Det finns också behov av att öka pedagogers kompetens om hur man använder dessa digitala verktyg. En ny sammanställning över förvaltningens kommunlicensierade digitala verktyg och läromedel kommer att tas fram för att kommuniceras till skolorna. Förvaltningen kommer även att erbjuda kurser för att öka kompetensen kring användningen av de digitala verktygen.

Förvaltningen arbetar löpande för att sprida kunskap om alternativa och digitala verktyg för att skapa en tillgänglig lärmiljö. En kontinuerlig utvärdering görs för att säkerställa att rätt resurser finns tillgängliga i staden och att pedagoger erbjuds relevant information och kompetensutveckling. Visningar av läs- och skrivstödjande verktyg ges vanligtvis ute på skolorna men i och med omställningen till följd av pandemin har dessa visningar getts digitalt.

Arbetet med att identifiera eventuella brister i tillgängligheten i Skolplattformen och digitala lärresurser i undervisningen för elever, skolpersonal och vårdnadshavare med nedsatt funktionsförmåga avseende rörelse och orientering (syn, hörsel, kognition) har under året genomförts genom exempelvis enkäter till och samtal med olika stödfunktioner inom staden och specialpedagoger i verksamheten. Syftet har varit att fånga användargruppernas erfarenheter och synpunkter kring upplevelsen av tillgängligheten. Utifrån tillgänglighetsdirektivet har granskning av de olika delar som omfattas av detta i Skolplattformen gjorts.

En halvdags kompetenshöjande utbildning har genomförts kring hedersrelaterat våld och förtryck och våld i nära relationer riktad till medarbetare på grund- och gymnasieskolan. Utbildningen fokuserade på grundläggande kunskaper kring hedersrelaterat våld och förtryck med fokus på barn och unga som har intellektuell funktionsnedsättning.

Projektet att tillgängliggöra skolornas publika lokaler återupptogs under 2020. Bland annat färdigställdes arbetet med nya hissar i tre skolor under hösten 2020. Ombyggnation pågår under 2020 - 2021 på ytterligare tio skolor. Nämnden har under året tagit beslut om etapp fyra (15 skolor), som planeras att genomföras under 2021 - 2022.

Under hösten har ett förslag till process med tillhörande checklistor för tillgänglighetsanpassningar för enskilda elever tagits fram. Avsikten är att tidigt få in tillräcklig information för att projektet ska möta den enskildes behov, att korta ner genomförandetiden och komma tillrätta med oklarheter i gränsdragningen mellan förvaltningen och SISAB. Förslaget ska fastställas under våren 2021.

Utbildningsförvaltningens arbetsplatser ska karakteriseras av en god arbetsmiljö fri från trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier och diskriminering för både medarbetare och elever. Förvaltningen har under året erbjudit utbildningsinsatser, stödmaterial och operativt stöd till verksamheten i syfte att säkerställa att arbetsplatserna har den medvetenhet och kunskap som krävs för att kunna vidta aktiva åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter på arbetet och förhindra diskriminering.

Resultatet av uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM), samverkan och aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen visar på en positiv utveckling. Riktlinjerna för kränkande särbehandling samt trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier är i hög grad kommunicerade och används i verksamheten. På central förvaltning har 95 procent svarat att riktlinjen avseende trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier helt eller delvis är kommunicerad och används i verksamheten. På samma fråga har grundskolor och gymnasieskolor ett resultat på 98 procent.

Förvaltningen har löpande erbjudit utbildningar till chefer, skyddsombud/elevskyddsombud och fackliga företrädare kring diskriminering, att arbeta med aktiva åtgärder samt stödmaterial till verksamheterna. Utbildningarna har under hösten för första gången genomförts digitalt.

I samband med pandemin och omställningen på förvaltningen till digitala möten upptäcktes brister gällande information om distansarbete och hörselnedsättning på intranätet. Material har publicerats om hörselsmarta distansmöten och information om tillgänglighet vid funktionsvariation samt arbetsmiljölagens krav på arbetsgivaren om arbetsanpassning har utvecklats.

Utbildningsnämndens råd för funktionshinderfrågor

Utbildningsnämndens råd för funktionshinderfrågor sammanträder månatligen, inom ramen för ordinarie nämndprocess, tillsammans med representanter från förvaltningen och inbjudna

föredragande. När pandemin utvecklades fick funktionshinderrådet snabbt ställa om till digitala möten. Under 2020 har rådet lyckats hålla samtliga sammanträden på ett kreativt sätt. Rådet arbetar utifrån stadens Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning genom att bland annat yttra sig över beslutsunderlag samt förslag till policy- och styrdokument. Därtill har rådet en rådgivande funktion i frågor som har funktionshinderaspekter och ges möjlighet att initiera frågor inom utbildningsnämndens verksamhetsområde. Under 2020 har fokusområden bland annat engagerat i påverkan och inblick i förvaltningens byggprojekt och även för tilläggsbelopp och annan ekonomisk fördelning i staden.

Jämställdhet

De sex jämställdhetspolitiska delmålen är ömsesidigt beroende, förutsätter och förstärker varandra. Tillsammans bildar de en helhet. Delmålen är *En jämn fördelning av makt och inflytande, Ekonomisk jämställdhet, Jämställd utbildning, Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet, Jämställd hälsa samt Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.*

Det nationella jämställdhetspolitiska målet om *jämställd utbildning* omfattar hela det formella utbildningssystemet från förskola till universitet och högskola. Flickor och pojkar, kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling. Arbetet mot könsbundna studieval ska omfatta alla delar av utbildningen och ge ett strategiskt fokus till arbetet för en jämställd utbildning. Det finns ett särskilt ansvar inom skolväsendet att främja personlig utveckling.

Utbildningsförvaltningen arbetar för att de jämställdhetspolitiska målen ska genomsyra alla verksamheter för att långsiktigt skapa ett mer jämställt samhälle. Förvaltningens arbete syftar till likvärdighet och god kvalitet för alla flickor och pojkar samt för kvinnor och män utifrån nationella och kommunala styrdokument, där jämställdhet är en viktig del.

Så gott som samtliga indikatorer som gäller elevernas kunskapsresultat och deras bedömningar i elevundersökningarna av trygghet, studiero och inflytande redovisas och analyseras uppdelat för flickor respektive pojkar, både på central, aggregerad, nivå och på enhetsnivå. Förvaltningen analyserar alltid pojkars och flickors studieresultat och arbetar med aktiva åtgärder för att motverka en utveckling där flickor upplever mer stress och mår sämre i skolan än pojkar och där pojkar har sämre studieresultat. Uppföljning och analyser görs också av utfall för män respektive kvinnor för övriga indikatorer som är individbaserade.

Förvaltningen följer upp målen för jämställd utbildning på resultatdialoger. Detta manifesteras bland annat genom vilka förväntningar som ställs på pojkar och flickor, deras utrymme i klassrummet, hur undervisningen bedrivs, tillgången till stödinsatser och den psykosociala studiemiljön.

I de fall där en barnkonsekvensanalys redovisas i tjänsteutlåtanden, är jämställdhet mellan pojkar och flickor en faktor. Information om barnkonsekvens- och jämställdhetsanalyser ingår

i förvaltningens utbildning kring tjänsteutlåtanden som medarbetarna erbjuds.

Förvaltningen erbjuder kontinuerligt utbildningsinsatser, stödmaterial och operativt stöd till verksamheterna i syfte att säkerställa att arbetsplatserna har den medvetenhet och kunskap som krävs för att kunna vidta aktiva åtgärder enligt Diskrimineringslagens bestämmelser. Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. I bilaga till verksamhetsberättelsen finns en redogörelse för arbetet med aktiva åtgärder, bland annat om åtgärder för att främja en jämn könsfördelning och arbetet med lönekartläggning.

Konsekvenser av Covid-19-pandemin

I samband med covid-19-pandemin aktiverades stadens krisledning. På utbildningsförvaltningen sammankallades en förvaltningsövergripande grupp under ledning av grundskoledirektören och med uppdrag att leda och samordna förvaltningens insatser under pandemin. Gruppen har återkommande rapporterat till förvaltningsledningen; information har också lämnats återkommande till utbildningsnämnden. Gruppen har utgått från Folkhälsomyndighetens med flera expertmyndigheterna rekommendationer och beslut. Skolöverläkaren, som ingått i gruppen, har haft återkommande kontakt med Smittskydd Stockholm. Förvaltningen har också haft kontinuerlig dialog med stadsledningskontoret.

Förvaltningen har antagit en pandemiplan och alla skolor har upprättat pandemiplaner utifrån en framtagna mall och har gjort olika riskbedömningar gällande arbetsmiljön. Förvaltningen har kontinuerligt skickat ut information till skolorna om vilka riktlinjer och rekommendationer som de har att förhålla sig till och om det stöd som finns inom förvaltningen. Viktiga delar är stödet från skolöverläkaren och det kommunikativa stödet. Informationen gäller bland annat arbetet för att förhindra smittspridning, tips och stöd gällande digitalisering av undervisning och annat arbete samt om kommunikation med elever och vårdnadshavare kring pandemin. På intranätet skapades en särskild sida med information, där det både går att få överblick och fördjupa sig i vad som gäller. Olika rubriker leder vidare till detaljerat innehåll som stöd för skola och central förvaltning.

Med anledning av pandemin beslutade regeringen den 13 mars om en ny förordning, förordningen om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta (SFS 2020:115). Regeringen öppnade för en ökad flexibilitet för skolhuvudmän att under vissa premisser anordna distansundervisning, då regeringen, Folkhälsomyndigheten eller huvudmannen har fattat beslut. Förordningen reviderades vid flera tillfällen för att bättre anpassas till de behov som uppstod efterhand. Under året har huvudmannen fattat ett flertal beslut med stöd av förordningen för att begränsa smittspridningen. Med anledning av förordningen har även utbildningsnämndens delegationsordning ändrats vid flera tillfällen.

Förvaltningen fick ett samordnande uppdrag i stadens arbete att förbereda för om regeringen beslutar att stänga förskolor och skolor. Under 2021 upprätthålls beredskapen tillsammans med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningar i det fall förskola och skola stängs.

Pandemin har påverkat arbetet på många områden och på många sätt, men i huvudsak kunde utbildningsverksamheten genomföras även under höstterminen. Skolorna har fortsatt att vara flexibla och ställt om sin organisation och utbildning till följd av sjukdom och risk för smittspridning. Skolorna har hittills lyckats väl i denna omställning men beroende på den fortsatta utvecklingen kommer en del elever att påverkas negativt av frånvaro och en mindre förutsägbar skoltillvaro, vilket skolorna behöver försöka kompensera för. I tertialrapport 2 för 2020 finns en beskrivning av hur skolans arbete påverkats under läsåret 2019/2020, bland annat i relation till elevernas kunskapsresultat. Efter läsåret 2020/2021 kan det bli tydligare om en så kallad utbildningsskuld har uppstått.

Förvaltningen utgår från att arbetet även under hela 2021 kommer att präglas av pandemin. Beredskap ska finnas för att hantera olika typer av nationella, regionala eller lokala beslut och riktlinjer, men alla konsekvenser kan inte förutses eller planeras för nu. Förvaltningen ska fortsatt följa utvecklingen och ha en beredskap för olika scenarios.

Förskola

Förvaltningen har under året arbetat för att kontinuerligt samverka med och stödja stadsdelsförvaltningarna i frågor som är gemensamma för förskolan och fokuserat på att utveckla detta. Förvaltningen har haft ett samordnande uppdrag för stadens arbete med att förbereda för en eventuell nedstängning av förskolor och skolor. Förvaltningen har fått nya uppdrag som till exempel kommunikation och säkerställt likvärdig information över staden i frågor som rör pandemin. Förvaltningen har även varit ett stöd i pandemin för de kommunala förskolorna.

Den reguljära tillsynen av fristående förskolor och pedagogisk omsorg sköts tillfälligt upp under våren, men genomförs från maj månad digitalt. Utvärdering av kommunal förskola sköts kortvarigt upp under våren och var digital under hösten. Möten i olika samverkansforum har genomförts digitalt. Många av de utbildningar och föreläsningar som ställdes in under våren har genomförts med andra former under hösten. Förvaltningen ser ett lägre deltagande i kompetensförsörjningsinsatser under hösten, vilket kan bero på att förskolorna har haft svårt att prioritera dessa insatser.

Grundskola

Pandemin har påverkat skolans verksamheter sedan i våras där skolor har fått ställa om sin organisation och undervisning till följd av frånvaro hos personal och elever. Efter rekommendation från Smittskydd Stockholm beslutades att årskurs 7 - 9 i Stockholms stads kommunala skolor den sista skolveckan på höstterminen skulle övergå till fjärr- eller distansundervisning.

Betygsresultaten för årskurs 9 från i våras ligger i nivå med föregående års resultat, vilket är tillfredsställande. Dessutom har resultaten i årskurs 9 förbättrats årligen mellan 2016 och 2019 vilket innebär en positiv trend. Trots att pandemin har påverkat skolornas organisation och arbetssätt med frånvarande personal och elever i olika omfattning har skolorna varit flexibla, kunnat ställa om och lyckats väl i sitt uppdrag. Järva var ett av de områden där pandemin medförde högre frånvaro under längre tid än i de flesta andra områden. Skolorna i området genomförde ett stort arbete med att förhindra smittspridning, kommunicera kring detta och om vikten av att vara i skolan, i syfte att få tillbaka friska elever till skolan.

En del elever har dock påverkats av frånvaro och en mindre förutsägbar skoltillvaro vilket medför att skolorna även framöver kan behöva vidta åtgärder för att försöka kompensera för detta.

Till följd av pandemin har en del utvecklingsarbete både på förvaltnings- och skolnivå i vissa fall skjutits fram i tid eller omarbetats till att genomföras i digital form. Det har skett en stor utveckling när det gäller skolornas digitalisering under året, nivån har generellt höjts och det kollegiala arbetet har varit en nyckelfaktor.

Gymnasieskola

I enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer beslutades om stängning av stadens gymnasieskolor för utbildning på plats i skolans lokaler från och med den 18 mars och vårterminen ut. Verksamheten övergick till distans- och fjärrundervisning.

Gymnasieskolans resultat läsåret 2019/2020 var sammantaget endast marginellt förändrat jämfört med föregående läsår. Förändringarna i resultat kan inte kopplas till pandemin, men en effekt kan inte uteslutas. Totalt erhöll 87 procent av stadens gymnasieelever ett examensbevis, en marginell försämring med 1 procentenhet. Andelen elever som har godkänt på samtliga kurser (minst betyget E) i sina examensbevis har ökat till 80 procent, en förbättring om med 1 procentenhet medan den genomsnittliga betygspoängen uppgick till 15,9, jämfört med 16,0 år 2019.

Under hösten har samtliga gymnasieskolor, i enlighet med utbildningsnämndens beslut, erbjudit en kombination av undervisning i skolans lokaler med undervisning på distans. Huvudsaklig målsättning var att de flesta eleverna skulle få sin undervisning i skolans lokaler, med prioritet för de elever som börjat årskurs ett. Från och med den 7 december övergick undervisningen på de kommunala gymnasieskolorna helt till distansundervisning, med undantag för gymnasiesärskola, introduktionsprogram och elevgrupper i behov av särskilt stöd. Beslutet gällde till den 6 januari.

En del elever har under perioden presterat bättre än tidigare. Samtidigt har vissa elever svårt för distansundervisning som arbetsform och skolorna har därför behövt möta detta på olika sätt. Det kan lokalt finnas behov av systematiska uppföljningar för att identifiera behov av

stödinsatser. Kompensatoriska insatser kan bli aktuella för elever inom yrkesprogrammen som har haft svårt att uppnå den totala omfattningen av sitt arbetsplatsförlagda lärande.

Gymnasieskolorna visade prov stor dynamisk förmåga i omställningen och hade inför höstterminen etablerade digitala arbetssätt och goda erfarenheter från vårens distansundervisning. Användandet av digitalisering som ett verktyg för att utveckla kommunikation, undervisning och lärande innebar att många skolor tog stora kliv framåt. En betydligt större andel av skolornas pedagoger har, delvis på grund av pandemin, i mycket högre grad börjat använda digitala verktyg i sitt arbete, både i undervisningen och vid olika former av samarbeten pedagoger emellan. Medarbetare har fått incitament till att nå en högre mognad kring informations- och kommunikationsteknik av både yttre omständigheter och tydligare nationella direktiv.

Andra konsekvenser för skolor

Prao för elever avbröts i mars, och har inte heller under hösten genomförts på arbetsplatser. Eleverna har genomfört ersättningsupplägg som Skolverket publicerat. Gymnasieskolornas öppna hus ställdes in vilket medförde att studie- och yrkesvägledarna fick en viktigare roll i att vägleda eleverna i årskurs 9 och informera om gymnasieskolornas utbud. Höstens gymnasiemässa genomfördes digitalt. Eleverna fick där möjlighet att besöka länets skolor digitalt och även chatta med representanter från skolorna. Skolorna var nöjda med att det trots pandemin gick att genomföra en mässa.

Nya rutiner har utformats för bland annat minskad trängsel och begränsad smittspridning i matsalarna liksom för att möjliggöra för gymnasieelever med särskilda skäl som studerat på distans, att erbjudas lunchmåltider.

Stöd för digitala arbetssätt

Pandemin har ytterligare ökat skolornas användning av digitala verktyg och många har tagit stora steg i sin digitala mognad. Förvaltningen har arbetat med att stödja skolornas införande av en digital fjärr- och distansundervisning. Förvaltningen har justerat sin organisation för att få ett större fokus på verksamhetens digitaliseringsbehov. Under tidig vår skapades en tvärgruppering med medarbetare från central förvaltning och tack vare detta blev arbetet effektivt och åtgärder kunde snabbt genomföras. En webbplats i Office 365 skapades för att samla förvaltningens stödresurser till pedagogisk personal i övergången till distansarbete. På webbplatsen samlades frågor och svar och handledningar. Livesända webinarier genomfördes med syfte att inspirera lärare att hitta variationer för digital undervisning. Ett team som skapades för kollegialt erfarenhetsutbyte fick 200 medlemmar. Inledningsvis hölls dagliga öppna frågestunder. Arbetet med både webbplatsen och stödinsatser avslutades under maj och juni och fortsatt stöd ges via ordinarie kanaler; Pedagog Stockholms webbplats samt mediatekets utbildningar.

Samtliga modersmåslärare fick utbildning för att genomföra även modersmålsundervisning på distans. Modersmåslärarna var särskilt utsatta då de dagligen undervisade på flera olika skolor.

Ett samordnat stöd för rektorer i grundskolan skapades med syfte att på ett strukturerat sätt ge vägledning och svar på akuta frågeställningar. Det handlade bland annat om behörigheter, avtal för digitala enheter, strategier för att arbeta hemifrån, använda digitala tjänster, kommunicera med elever och vårdnadshavare och att komma igång med Teams.

I samband med omställningen till digitala möten upptäcktes brister gällande information om distansarbete och hörselnedsättning på intranätet. Material har publicerats om hörselsmarta distansmöten och information om tillgänglighet vid funktionsvariation samt arbetsmiljölagens krav på arbetsgivaren om arbetsanpassning har utvecklats.

Pandemin har varit drivande i utvecklingen och både motivation och kompetens i att använda digitala verktyg har ökat. Många nya, innovativa metoder har utvecklats. Stödet till skolorna i att använda digitala verktyg ska fortsätta. Förvaltningen har haft ett nära samarbete med stadsledningskontorets IT-avdelning och olika leverantörer för att kapacitet och prestanda ska hålla kvalitet för att klara ökade volymer av användare när mer undervisning genomförs på distans.

Operativt och strategiskt stöd samt personal och kompetensförsörjning

Arbetsmiljön i utbildningsförvaltningens alla verksamheter har påverkats av pandemin. Arbetet med riskbedömning och riskminimering i takt med pandemins utveckling är fortsatt viktigt för att arbetsmiljön ska vara så bra som möjligt. Förvaltningen har under året oförändrat kunnat erbjuda operativt och strategiskt stöd i frågeställningar kring arbetsrätt, verksamhetsutveckling, rehabilitering och arbetsmiljö och bistått vid arbetsrättsliga processer. Digitala alternativ har erbjudits som komplement för att säkerställa fortsatt hög tillgänglighet i de fall fysiska möten inte har varit möjliga. Förvaltningen har vidare lagt extra resurser på att löpande ge råd och tillhandahålla information och stödmaterial avseende frågeställningar som uppkommit i samband med pandemin för att stödja verksamheternas chefer.

Under 2020 har en stor del av utbildningsförvaltningens kompetensutvecklande insatser som utbildningar och kurser lagts om till digital form. Visst utvecklingsarbete kan komma att påverkas om möjligheterna till fysiskt samarbete ersätts av mer digitala lösningar. Ett fåtal insatser har ställts in.

För att attrahera fler till läraryrket och staden som arbetsgivare fortsätter förvaltningen arbetet för att erbjuda en likvärdig och högkvalitativ verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i samverkan med lärosätena. Under året har stadens skolor och förskolor tagit emot omkring 3 300 lärar- och förskollärarstudenter trots omställningar på såväl lärosäten som på stadens skolor. Stockholms stad har även tagit över studenter från kringliggande kommuner som inte haft möjlighet eller valt att ställa in VFU till följd av pandemin.

Sjukfrånvaron, mätt som ett medelvärde av de tolv senaste månaderna, har successivt ökat med anledning av pandemin. I februari var den totala sjukfrånvaron 5,1 procent, i april hade den ökat till 6 procent, i juni var den 6,3 procent. I oktober var den totala sjukfrånvaron 6,6 procent jämfört med 5,8 förra året och i november 6,9 procent. Mäns sjukfrånvaro, rullande 12, uppgick till 5,95 procent i november 2020 och kvinnors sjukfrånvaro uppgick till 7,92 procent. Kvinnor har även tidigare haft högre sjukfrånvaro än männen, vilket är samma mönster som i staden som helhet. Den väsentliga ökningen jämfört med föregående kan med säkerhet kopplas till pandemin.

Till följd av de höga sjuktalen har förvaltningen erbjudit utökat stöd till verksamheten i frågor gällande pandemin. Verksamheternas sjukfrånvaro har följts upp på både organisatorisk och individnivå. Stödet har anpassats utifrån de olika behov som funnits. Handlingsplaner har upprättats och följts upp för att säkerställa att genomförda insatser fått önskad effekt.

Ekonomiska konsekvenser

Störst effekt på ekonomin har regeringens beslut om att staten övertar kostnadsansvaret för sjuklönekostnader haft. Kostnaderna för sjuklöner inklusive personalförsäkringskostnader, PF, har ökat med 154 mnkr jämfört med 2019, från 181 mnkr till 335 mnkr. Statens övertagande av kostnader för sjuklön uppgår sammanlagt till ett bidrag på 199 mnkr. Det är samtidigt så att kostnaderna för vikarier i form av timanställda och köp från bemanningsavtal inte ökat, trots ökat antal sjukskrivna. Orsaken till det är att skolorna för att minska smittspridningen av pandemin inte har velat att andra än ordinarie personal ska vistas i lokalerna. Detta har sammantaget inneburit en betydande positiv ekonomisk effekt för skolorna. Se vidare avsnitt *Uppföljning av ekonomi*.

Dessutom har ett antal övriga kostnader minskat. Det rör sig generellt om kostnader för skolornas externa aktiviteter, som exempelvis entréavgifter samt kostnader för livsmedel.

Bedömning av nämndens interna kontroll

Utbildningsnämnden bedömer att den interna kontrollen under år 2020 varit tillräcklig.

Förvaltningen har arbetat med att utveckla den interna kontrollen under året. Målsättningen har varit att utifrån ett antal befintliga processer utveckla dessa tillsammans med verksamhets- och stödavdelningarna. Syftet har varit en bred förankring, dokumenterade rutiner och gemensamma arbetssätt, för att samtliga berörda ska arbeta utifrån internkontrollprocessen. Flera processer har sett över och dokumenterats. Bland annat har internkontrollprocessen dokumenterats och förankrats hos stöd- och verksamhetsavdelningarna, och återrapportering genomförs systematiskt. För att internrevisionerna ska ingå som en del i det löpande arbetet skickas protokoll till enheterna, till grundskole- och gymnasiechefer/avdelningschefer samt till ekonomi- och HR-enheterna. I samband med månadsprognoserna kommer controllers för

berörda enheter att återkoppla hur arbetet för att åtgärda eventuella brister utvecklas. I slutet av året ska enheterna återkoppla hur de arbetat med rutinerna samt hur rutinerna har förankrats bland medarbetarna. Verksamhetscontroller kommer att återkoppla övergripande till avdelningarna i slutet av året. I början av det kommande året görs genomgångar med grundskole- och gymnasiechefer/avdelningschefer avseende eventuella brister på deras enheter. Under 2021 fortsätter arbetet med att utveckla internkontrollen med fokus på tydlig uppföljning.

Internkontrollplanen för 2020 har omfattat områdena prognossäkerhet, kostnader för lokaler och administrativa rutiner avseende ekonomi och personal på de kommunala skolorna. Under året har den interna kontrollen följts upp vid 40 enheter, kontrollerna har genomförts på distans med anledning av pandemin. Delar av uppföljningen består av kontroller av enheternas arbete inom fyra områden: ekonomi, personal, avtal och upphandling samt övrigt.

Inom ekonomiadministration finns de största bristerna i enheternas internkontroll i hanteringen av betalkort och representation. Hantering av kontroller på fakturor till betalning har också relativt stora brister.

De kontrollerade enheterna har i hög grad tillräcklig internkontroll för de personaladministrativa rutinerna. De brister som bör lyftas är kontroll innan löneutbetalning, en viktig kontroll för att minska felaktiga löner och löneskulder samt dokumenteringen av utdrag ur belastningsregister.

För upphandling och avtalsuppföljning har merparten en tillräcklig kontroll. Många enheter har lågt systemutnyttjande.

Inom övriga frågor finns bland annat frågan om enheten anmäler alla beslut enligt delegation till nämnd, då det finns anledning att tro att inte alla av enheternas beslut enligt delegation anmäls. Inom förvaltningen har därför under året ett arbete genomförts för att öka andelen beslut som anmäls. En ny sida på intranätet innehåller information om vad som gäller för beslut på delegation, hur delegationsordningen används och vilka beslut som ska anmälas till utbildningsnämnden. Där finns bland annat en checklista för delegationsbeslut och frågor och svar kring beslutsfattande.

De brister som hittas vid uppföljningarna av enheterna ligger till grund för hur och om vad förvaltningen kommer att rikta information till enheterna under 2021 för att förbättra internkontrollen.

Systematiskt kvalitetsarbete

Redovisning av synpunkter och klagomål med mera

Grundskola

Stockholms stads klagomålshantering för grundskolorna 2020 framgår av webbplatsen <https://grundskola.stockholm/synpunkter-och-klagomal/>

På skolornas webbplatser finns ett formulär som kan användas av vårdnadshavare för att rapportera in synpunkter och klagomål. Formuläret ska ses som ett av flera sätt för skolorna att möta klagomål och synpunkter, idag tas de ofta emot via e-post, telefonsamtal eller löses på plats i samtal med elevens lärare eller fritidshemskontakt.

Den gemensamma sammanställningen från grundskolorna visar att det under det första halvåret 2020 har rapporterats in 611 klagomål och synpunkter via webbformuläret. Av dessa är 235 klagomål som rör diskriminering och kränkande behandling av barn/elev. Dessa klagomål finns också inom ramen för anmälan till huvudmannen gällande kränkande behandling. En stor del av anmälningarna handlar om vardaglig konfliktlösning och löses genom samtal och överenskommelser. Många skolor anger att det oftast handlar om upplevda kränkningar elever emellan och i mindre utsträckning mellan personal och elev. Skolorna arbetar kontinuerligt med frågor kring trygghet och trivsel.

Antalet klagomål som gäller elevs/barns skolsituation är 73 stycken och antalet synpunkter 18 stycken. Dessa klagomål och synpunkter handlar om olika saker men några återkommande områden rör bristande kommunikation och information om pandemin. Det gäller bland annat skolors hanterande av riktlinjer kring pandemin, hantering av frånvarande personal och öppethållande av skolor under pandemin. Andra klagomål och synpunkter gäller bland annat trygghet och studiero, skolplacering och klassindelning.

Antalet klagomål och synpunkter gällande den fysiska miljön uppgår till 103 stycken. Här gäller klagomålen bland annat städning, trafiksituationen runt skolan och grannar som klagar på ljud från skolgården. Därtill finns en del klagomål gällande byggprojekt på skolan såsom ombyggnation, renoveringar och evakueringar till andra skollokaler.

Antalet inkomna klagomål och synpunkter har sjunkit från 710 första halvåret 2019 till 611 första halvåret 2020. Främst har klagomål kring diskriminering och kränkande behandling sjunkit från 363 första halvåret 2019 till 235 första halvåret 2020. Inkomna synpunkter och klagomål kring elevs skolsituation har sjunkit från 176 första halvåret 2019 till 91 ärenden första halvåret 2020. Inkomna synpunkter och klagomål kring lokaler har ökat från 92 första halvåret 2019 till 124 ärenden första halvåret 2020. 158 övriga synpunkter och klagomål har inkommit första halvåret 2020.

Redovisning av synpunkter och klagomål för det andra halvåret 2020 görs i utbildningsnämndens tertialrapport 1 2021.

Anmälningssärenden

Under 2020 fram till november har det kommit in 174 anmälningar från Skolinspektionen och Barn- och elevombudet (BEO) gällande grundskolan, vilket innebär en ökning med 5 procent i jämförelse med år 2019 men en minskning i jämförelse med 2018 och 2017. Av dessa anmälningar handlar 84 om kränkande behandling, 60 om rätt till stöd, 20 om rätt till utbildning, 12 om tillsynsansvar och 3 om trygghet och studiero. En skillnad jämfört med tidigare år är att Skolinspektionen/BEO utreder allt färre av de anmälningar som skickas till dem. Många anmälningar skickar de tillbaka till huvudmannen för att utreda eller gör bedömningen att ärendet inte ligger inom deras ansvarsområde. 2019 utreddes cirka 50 procent av anmälningarna av Skolinspektionen/BEO och 2020 har den siffran sjunkit till cirka 35 procent. Av de anmälningar som utretts har förvaltningen hittills fått föreläggande att vidta åtgärder i 23 fall men flera ärenden är ännu inte avgjorda. Den vanligaste kritiken är att skolan inte har anmält kränkande behandling till huvudmannen.

Under 2020 till och med november kom det in 7 953 anmälningar om kränkande behandling. Under samma tid 2019 kom det 7 986. Tendensen sedan förvaltningen implementerade den nuvarande rutinen våren 2017 är att antalet anmälningar stigit kontinuerligt. Anledningen till att det har plantat ut i år kan relateras till pandemin. Förvaltningen såg en kraftig minskning av antalet anmälningar i mars. Om tendensen från januari-februari hade fortsatt hade troligen cirka 9 500 anmälningar kommit in till den 30 november.

Andelen anmälningar som förvaltningen följer upp (upprepade kränkningar, kränkningar från personal och kränkningar av sexuell karaktär) ligger på 19 procent, vilket är en ökning jämfört med samma tid förra året då den var 16 procent. Andelen har under åren varierat mellan 15 och 20 procent.

Av de 1 475 anmälningar förvaltningen har följt upp gäller 788 kränkningar elev-elev och 369 kränkningar från personal. Antalet anmälningar som gäller kränkningar av sexuell karaktär uppgick till 324 stycken, av dessa avser 314 kränkningar elev-elev och 10 kränkningar från personal. Av de kränkningar som i anmälan benämns som kränkningar av sexuell karaktär rör majoriteten elever i förskoleklass och lågstadiet. I utredningarna bedöms de ofta vara kränkande behandling och sällan sexuella trakasserier.

Den allvarligaste typen av kränkande behandling är när personal kränker elever. Flera utredningar är fortfarande pågående så det går inte att lämna någon exakt siffra, men betydligt fler än hälften av anmälningarna mot personal bedöms inte vara kränkande behandling, medan en majoritet av anmälningarna elev-elev bedöms som kränkande behandling.

Under året har förvaltningen genomfört tre digitala informationstillfällen om kränkande behandling samt haft riktade insatser till skolor utifrån deras önskemål. För att underlätta för

skolorna har en mall för *Plan mot kränkande behandling* tagits fram. På så sätt säkerställs att planerna uppfyller lagens krav och blir mer jämförbara.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Stockholms stads klagomålshantering när det gäller gymnasieskolan framgår av webbplatsen <https://gymnasieskola.stockholm/synpunkter-och-klagomal/>. Det finns även information på intranätet om hur klagomål och synpunkter ska hanteras på central förvaltning och på skolorna.

Av en sammanställning av klagomålen som inkommit till skolorna framgår att det inkommit 29 synpunkter och klagomål till de kommunala gymnasieskolorna. Tio klagomål rörde skolsituationen för en elev, tre handlade om kränkande behandling och resterande handlade om den fysiska miljön på skolan eller annat.

Allmänheten kan också framföra klagomål via ett formulär på Stockholms stads webbplats eller ta kontakt med Kontaktcenter. Alla klagomål framförs till ansvarig för verksamheten. Under 2020 har det kommit in 9 klagomål som rör utbildningen vid gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan, som har utretts och åtgärdats av aktuell skola eller central förvaltning.

Den som tycker att skolan har gjort något fel kan också vända sig till Skolinspektionen, Barn- och elevombudet och i vissa fall till andra myndigheter. När det gäller den kommunala gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan har ett ärende inkommit från Skolinspektionen och ärendet har utretts, åtgärdats och avslutats. Två beslut av gymnasieskolor har överklagats till annan myndighet men dessa är ännu inte färdigbehandlade.

Det har kommit in 32 anmälningar från rektorer till huvudmannen om upplevda kränkningar på gymnasieskolor. Nio av dessa rörde ärenden där elever känt sig kränkta av någon i personalen eller någon annan vuxen inom utbildningen. Sex ärenden handlade om upplevda sexuella trakasserier. Dessa ärenden har åtgärdats av skolorna och följts upp enligt huvudmannens rutiner.

Skolinspektionens tillsyn och granskningar

Skolinspektionen har under året genomfört en förenklad granskning av 13 gymnasieskolor med anledning av distansundervisning med syfte att följa upp hur gymnasieskolor arbetar med distansundervisning, betygssättning och garanterad undervisningstid. Berörda skolor har fått eller ska få återkoppling med eventuella rekommendationer för noterade förbättringsområden. Skolinspektionen har avslutat den regelbundna tillsynen vid S:t Eriks gymnasium. Midsommarkransens gymnasium har kompletterat underlag till Skolinspektionen och beslut väntas under 2021.

Anmälningensärenden

Fram till mitten av december har det inkommit 32 anmälningar om upplevd kränkande behandling från stadens gymnasieskolor till huvudmannen. Endast tre ärenden från andra

myndigheter (Barn- och elevombudet eller Skolinspektionen) om upplevd kränkande behandling av elever i gymnasieskolan har inkommit hittills i år.

Mot bakgrund av pandemin och att gymnasieeleverna till stor del har haft fjärr- och distansundervisning under året har det varit färre ärenden om avstängning än vanligt. Under året har 7 elever stängts av från sin gymnasieutbildning. Ingen elev har stängts av någon längre tid. Ett avstängningsbeslut överklagades till förvaltningsrätten, som upphävde beslutet mot bakgrund av ett formellt fel.

Kvalitets- och ledningssystem samt patientsäkerhetsberättelser

För de delar av elevhälsans arbete som lyder under hälso- och sjukvårdslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. I denna ska det framgå hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under det gångna året, vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten och vilka resultat som har uppnåtts.

Riksgymnasiet för Rörelsehindrade (RgRh) Stockholm är ett av fyra riksgymnasier i Sverige. Ungdomar som på grund av en omfattande rörelsenedsättning behöver anpassad undervisning, habilitering, och i vissa fall boende och omvårdnad i boendet, kan söka till RgRh Stockholm. En gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning ska ta emot sökande från hela landet och behöver då erbjuda boende för elever med lång resväg. Ett riksgymnasium erbjuder således skola och habilitering samt även elevboende för elever med långa resor.

Patientsäkerhetsberättelser 2020 redovisas för Elevhälsans medicinska och psykologiska insats i bilaga 10, för Stockholms skolors ungdomsmottagning i bilaga 11, för Riksgymnasiet för rörelsehindrade i Stockholm i bilaga 12 och för Skolfam i bilaga 13.

Övrigt

Antagning till gymnasieskolan 2020/2021

Årets gymnasieantagning föll väl ut på övergripande nivå med en hög beläggningsgrad sett till antalet erbjudna platser. För stadens del förstärktes antagningssituationen då redan attraktiva skolor med högt söktryck förbättrade sin situation ytterligare. Några få skolor försämrade sin antagningssituation något med ett lägre antal sökande men kan senare under antagningsprocessen öka sin fyllnadsgrad genom att erbjuda tomma platser till elever som saknar studieplats. För skolor med lågt söktryck är det en fortsatt utmaning att stärka sin attraktivitet och sin fyllnadsgrad. För obehöriga elever har staden en lägre andel antagna än föregående år vilket bland annat beror på en minskning av nyanlända elever inom språkinträdning. Dessutom har fristående gymnasieskolor ökat sina andelar inom de övriga introduktionsprogrammen.

Efter förra årets antagning uppmärksammade ett antal gymnasieskolor att flera elever som antogs till introduktionsprogrammet programinriktat val mot högskoleförberedande program saknade möjligheter att nå behörighet till nationellt program inom ett läsår. Det fanns även

svårigheter att anpassa utbildningen organisatoriskt för elevgruppen då skillnaderna i godkända grundskolebetyg var stora. Under 2020 förändrades därför förvaltningens riktlinjer för antagning till programinriktat val mot högskoleförberedande program. De sökande som utöver grundbehörigheten även hade godkända betyg i de specifika behörighetsgivande ämnena för aktuellt högskoleförberedande program gavs företräde. Syftet med de nya riktlinjerna var att säkerställa att sökande med bäst möjliga möjligheter att nå behörighet inom ett läsår skulle prioriteras under antagningen. Resultatet kommer att utvärderas.

Införandet av antagningssystemet Indra

Under antagningsåret 2020/2021 lanserades det nya antagningssystemet Indra2. Systemet har använts i Göteborgsregionen sedan 2014 och det ägs och förvaltas gemensamt av Göteborgsregionen och Storsthlm, som ansvarar över drift och vidareutveckling. Antagningen präglades av stora utmaningar kring införandet av det nya systemet.

Driftsstörningar och långa laddningstider för både elever och huvudmän i systemet resulterade bland annat i att flera viktiga datum senarelades. Exempelvis förlängdes omvalsperioden för elevernas ändringsval och publiceringen av antagningsresultatet sköts upp en vecka. Antagningsbeskeden till gymnasiesärskolan, som vanligtvis publiceras tidigare under sommaren, försenades med flera veckor. Flera av bristerna i antagningssystemet blev påtagligare för huvudmän med ett stort utbildningsutbud, vilket särskilt påverkade Stockholms stad. Planeringen för nästa års antagning, med förslag på utvecklingsåtgärder, görs i en arbetsgrupp där representanter från Stockholms stad och Gymnasieantagningen Storsthlm ingår.

Sökande och antagna från Stockholms stad

Vid den slutliga antagningen i juni fanns totalt 10 312 sökande (2019: 10 292) folkbokförda i Stockholms stad. Av de totalt 9 289 sökande (2019: 9 045) från Stockholms stad som i första hand sökte ett nationellt program hade 7 871 sökande, 84,7 procent, valt ett högskoleförberedande program. 1 418 sökande, 15,3 procent, valde ett yrkesprogram.

Av de 7 871 sökande från Stockholms stad som i första hand sökte ett högskoleförberedande program var 95,8 procent behöriga. För de 1 418 sökande från Stockholms stad som hade valt yrkesprogram i första hand, var motsvarande siffra 76 procent.

Antal förstahandssökande folkbokförda i Stockholms stad till nationellt program (oavsett huvudman)

Program	Antal förstahandssökande	Andel förstahandssökande	Behörighet
Högskoleförberedande	7 871 (2019: 7 570)	84,7% (2019: 83,7%)	95,8% (2019: 90%)
Yrkesprogram	1 418 (2019: 1 475)	15,3% (2019: 16,3%)	76% (2019: 67%)

Av de 5 758 elever som antogs till ett nationellt program under slutantagningen vid stadens gymnasieskolor 2020 blev 67,9 antagna på sitt förstahandsval (2019: 69,9%).

Av samtliga stockholmare som antagits på nationellt program i gymnasieskolan (oavsett huvudman) fick 64,8 procent sitt förstahandsval tillgodosett, motsvarande andel under 2019 var 58,5 procent.

Introduktionsprogram

Vid slutantagningen i Stockholms stad fanns totalt 782 platser (2019: 882) för nya elever på introduktionsprogrammen, varav 368 platser till språkintröduktion och 414 platser för resterande introduktionsprogram (IMY, IMA och IMV)

Vid slutantagningen antogs 550 elever (2019: 769) till ett introduktionsprogram i Stockholms stads regi. 531 elever (2019: 439) folkbokförda i Stockholm antogs till ett introduktionsprogram som anordnades av fristående huvudman. 24 elever (2019: 36) folkbokförda i Stockholm antogs till introduktionsprogram i annan kommun.

Vid skolstart i augusti fanns det totalt 180 lediga platser på introduktionsprogrammen inom staden (2019: 113). En anledning till detta var att eleverna sökte och antogs hos fristående huvudmän i större utsträckning än tidigare år.

Gymnasiesärskolan

Vid slutantagningen antogs totalt 82 elever till Stockholms stads gymnasiesärskolor (oavsett program). 77 elever antogs till sitt förstahandsval, vilket motsvarar cirka 94 % (2019: 93%).

Unga utan studieplats

En rapport med tema Unga utan studieplats, som har tagits fram inom förvaltningen, förtydligar antal och fördelning av de ungdomar som har sökt till gymnasie- och gymnasiesärskola under antagningsåret 2020. Med anledning av det nya antagningssystemet Indra har rapporten förändrats från föregående år och endast behandlat data från reservantagning 2. Vid reservantagning 2 i år var det totalt 515 ungdomar som inte blivit antagna i antagningssystemet. Urvalet består av stockholmare (folkbokförda, nyinflyttade och vistelsekommun) som har gjort en gymnasieansökan 2020. Föregående år var det totalt 452 ungdomar som stod utan plats vid samma tidpunkt, reservantagning 2.

Av de 515 utan plats var det 97 ungdomar som registrerats som nya sökande. Av ungdomarna med avlämnande grund- eller gymnasieskola har 60 procent fått ett positivt antagningsbesked men valt att tacka nej till erbjuden plats. I slutet av september var det 65 ungdomar som registrerades i det kommunala aktivitetsansvaret. Det innebär att 450 ungdomar förväntas ha påbörjat studier under terminens första period.

Efter slutantagningen var det fullt på stadens gymnasiesärskolor som erbjuder individuella program (IAIND). Sju stockholmare stod utan plats, varav fem hade en av stadens grundskolor som avlämnande skola. Det är konkurrens om platserna på IAIND, vilket har lett till ett riktat arbete för att på sikt kunna garantera målgruppen ett positivt antagningsbesked. Under höstterminens senare del kan konstateras att alla ungdomar har erbjudits en skolplats.

Verksamhetsförändringar inom gymnasieskolan

Den sista december 2020 återlämnade utbildningsförvaltningen fastigheten där Stockholms byggtkniska gymnasium har varit lokaliserat. Hösten 2020 flyttades Stockholms byggtkniska gymnasiums gymnasiesärskoleverksamhet till andra gymnasieskolor vilket har påverkat de skolornas antagningsvolymen på kort samt lång sikt.

På före detta Enskede gårds gymnasium har den av SISAB planerade renoveringen av hus A försenats på grund av upphandlingstekniska skäl. Detta kan påverka renoveringens tidplan. Under 2020 har arbete med att ta fram vilka verksamhetsanpassningar som behövs för att rymma en högstadieskola för cirka 600 elever och ett gymnasium för cirka 600 elever i lokalerna pågått.

Delar av de lokaler som Skärholmens gymnasium lämnade under 2020 har nu tagits över av Midsommarkransens gymnasium som under tre läsår framåt kommer att ha undervisning i lokalerna.

På Campus Konradsberg har den näst sista etappen av planerad verksamhetsanpassning slutförts och förberedelserna för den sista etappen påbörjats. Verksamhetsanpassningarna har inneburit att kapaciteten tillfälligt minskat samt att gymnasie- och grundskolor har behövt flytta internt flera gånger under 2020.

Den planerade kapacitetsökningen på Thorildsplans gymnasium som utbildningsförvaltningen och SISAB arbetat med under flera år har haft en kostnadsutveckling som är så hög att parterna under 2020 i stället undersökt mer kostnadseffektiva lösningar. Dessa lösningar kommer att presenteras under 2021 med målet att kunna öka eller åtminstone bibehålla dagens verksamhetskapaciteten på en gymnasieskola med högt söktryck.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Utfall jämfört med budget

Driftverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Summa kostnader	22 290,9	22 262,8	28,1
Drift och underhåll	22 172,3	22 148,9	23,4
Kapitalkostnader	118,6	113,9	4,8
Summa intäkter	-2 431,9	-2 869,2	437,3
Netto	19 859,0	19 393,5	465,5
Ingående resultatfond från 2019			359,7
Resultatöverföring till 2021			-601,7
Nettoutfall efter resultatfond			223,4
Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	135,0	103,0	32,0

Utfall jämfört med budget per verksamhetsområde, netto

Driftverksamhet netto, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Förskola	2 725,6	2 706,5	19,1
Grundskola inklusive fritidshem och grundsärskola	13 534,5	13 206,0	328,5
Varav Grundskola	13 039,1	12 782,7	256,4
Varav Grundsärskola	495,5	423,3	72,2
Gymnasieskola och gymnasiesärskola	3 231,2	3 147,6	83,6
Varav Gymnasieskola	3 043,2	2 956,8	86,4
Varav Gymnasiesärskola	188,0	190,8	-2,8
Nämnd och övergripande	367,7	333,4	34,3
Netto	19 859,0	19 393,5	465,5
Ingående resultatfond från 2019			359,7
Resultatöverföring till 2021			-601,7
Netto efter resultatfond			223,4

Nämnden redovisar ett överskott om 465,5 mnkr före resultatdispositioner och ett överskott om 223,4 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatfonderna ökar med 242,0 mnkr.

För verksamhetsområdet grundskola beror budgetavvikelsen främst på skolornas överskott om 247,1 mnkr, ett underskott för lokalkostnader om 76,5 mnkr samt överskott avseende verksamhetsstöd och tilläggsbelopp om 75,5 mnkr. Skolornas överskott regleras till stor del genom att skolornas utgående fonder ökas, vilket innebär ett minskat överskott efter resultatdispositioner för grundskoleverksamheten.

För verksamhetsområdet gymnasieskola beror budgetavvikelsen främst på skolornas överskott om 79,5 mnkr. Skolornas överskott regleras till en del genom att skolornas utgående fonder ökas, vilket innebär ett minskat överskott efter resultatdispositioner för gymnasieverksamheten.

Den huvudsakliga förklaringen till skolornas överskott är effekter orsakade av pandemin. Störst effekt har regeringens beslut om att staten övertar kostnadsansvaret för sjuklönekostnader haft. Kostnaderna för sjuklöner inklusive personalförsäkringskostnader, PF, har ökat med 154 mnkr jämfört med 2019, från 181 mnkr till 335 mnkr. Statens övertagande av kostnader för sjuklön uppgår sammanlagt till ett bidrag på 199 mnkr. Det är samtidigt så att kostnaderna för vikarier i form av timanställda och köp från bemanningsavtal inte ökat, trots ökat antal sjukskrivna. Orsaken till det är att skolorna för att minska smittspridningen av pandemin inte har velat att andra än ordinarie personal ska vistas i lokalerna. Detta har sammantaget inneburit en betydande positiv ekonomisk effekt för skolorna.

Övriga större avvikelser jämfört med budget är de överskott som avser personalkostnader på central förvaltning, överskott relaterade till IT-kostnader och ej nyttjade reserver.

Totalt sett är kostnaderna 28,1 mnkr lägre än budgeterat och intäkterna 437,3 mnkr högre än budgeterat, där avvikelserna gällande intäkter främst beror på ej budgeterade intäkter från andra förvaltningar för skolplattformen och ovan nämnda intäkter avseende statens övertagande av sjuklönekostnader.

Antal schablonggrundande barn och elever 2020 framgår av bilaga 2. Uppgifter som är obligatoriska för alla nämnder återfinns i bilaga 3. Bilaga 1 innehåller bokslutsinformation. Bilaga 5 innehåller obligatoriska nyckeltal.

Periodisering har gjorts av belopp över 50 000 kronor.

Omslutningsförändringar

Nämnden har under året beslutat om omslutningsförändringar motsvarande 1 937,3 mnkr.

Utfall jämfört med prognostiserat utfall i tertiärrapporter

I nedanstående tabeller redovisas prognostiserade nettokostnader före resultatdispositioner i årets tertiärrapporter och utfall i bokslut 2020. Kommentarer till avvikelser mellan utfall och prognoser återfinns under respektive verksamhetsområde.

Utfall jämfört med prognoser, mnkr

Nettokostnader	Tertiärrapport 1	Tertiärrapport 2	Bokslut
Drift och underhåll	19 854,1	19 684,5	19 279,6
Kapitalkostnader	116,7	118,2	113,9
Totalt	19 970,8	19 802,7	19 393,5

Kostnads- och intäktsutveckling bokslut 2020 och 2019

Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr	2020	2019	Avvikelse
Kostnader			
Förskola	2 998,1	3 031,4	-33,3
Grundskola inklusive fritidshem	14 184,5	14 013,1	171,4
Grundsärskola	452,4	419,7	32,7
Gymnasieskola	3 808,1	3 762,0	46,1
Gymnasiesärskola	247,3	246,7	0,6
Nämnd och övergripande	572,4	452,4	120,0
Summa kostnader	22 262,8	21 925,4	337,3
Intäkter			
Förskola	-291,6	-317,9	26,3
Grundskola inklusive fritidshem	-1 401,7	-1 260,3	-141,4
Grundsärskola	-29,2	-29,9	0,7
Gymnasieskola	-851,3	-797,4	-53,9
Gymnasiesärskola	-56,5	-50,6	-5,8
Nämnd och övergripande	-239,0	-68,2	-170,8
Summa intäkter	-2 869,2	-2 524,3	-344,9
Netto	19 393,5	19 401,1	-7,6

Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr

Driftverksamhet, mnkr	2020	2019	Avvikelse
Intäkter			
Statsbidrag	-1 335,9	-1 182,6	-153,3
Lokalintäkt	-27,9	-35,5	7,6
Försäljning av verksamhet	-1 153,6	-986,0	-167,6
Övriga intäkter	-351,8	-320,2	-31,6
Summa intäkter	-2 869,2	-2 524,3	-344,9
Kostnader			
Lönekostnader inklusive pf	9 393,9	9 197,2	196,7
Övriga personalkostnader	113,2	188,4	-75,2
Lokalkostnader	2 362,3	2 255,7	106,6
Entreprenader och köp av verksamhet	8 475,3	8 347,2	128,1
Kapitalkostnader	113,9	110,6	3,3
Övriga kostnader	1 804,2	1 826,4	-22,2
Summa kostnader	22 262,8	21 925,4	337,3
Netto	19 393,5	19 401,2	-7,6

Allmänt 2020

Totalt har intäkterna ökat med 344,8 mnkr från 2 524,3 mnkr år 2019 till 2 869,2 mnkr år 2020. Kostnaderna har ökat med 335,8 mnkr från 21 925,5 mnkr år 2019 till 22 262,8 mnkr år 2020. Det motsvarar en procentuell nettoökning av kostnaderna på 1,5 procent.

Intäkter 2020

Intäkterna har ökat med 344,8 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen avser i första hand ersättning från staten för sjuklönekostnader på grund av pandemin med 199,3 mnkr. Dess-

utom har intäkter från andra förvaltningar för arbetet med skolplattformen ökat med 94 mnkr och intäkter gällande försenad IT-leverans enligt GSIT 2.0-avtalet har tillkommit med 47 mnkr. Dessa intäkter förklarar intäktsökningen för nämnd och övergripande verksamhet och de medför också en ökad kostnad. Övriga intäkter har minskat med 27,9 mnkr.

Kostnader 2020

Lönekostnader inklusive PF har ökat med 196,7 mnkr

Kostnaderna för lönerna har ökat med 196,7 mnkr jämfört med föregående år. Det motsvarar en ökning på 2,1 procent.

Lokalkostnader har ökat med 106,6 mnkr

Lokalhyror ökade med 102,5 mnkr vilket motsvarar 5,2 procent i jämförelse mot tidigare år. Övrig ökning avser reparationer med mera.

Köp av verksamhet har ökat med 111,1 mnkr

Kostnaden för köp av huvudverksamhet har ökat med 111,1 mnkr jämfört med år 2019. Det avser i första hand ökat antal elever som går i fristående skolor.

Kapitalkostnader har ökat med 3,3 mnkr

Kapitalkostnaderna uppgår till 113,9 mnkr vilket är 3,3 mnkr högre än år 2019.

Övriga kostnader har minskat med 22,2 mnkr

Kostnaderna har minskat med 22,2 mnkr jämfört med år 2019. De största minskningarna har skett gällande entréavgifter och övriga avgifter där orsaken främst är relaterad till pandemin.

Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde

Förskola

Ekonomisk uppföljning, förskola

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2020	Utfall	Avvikelse
Peng och anslag		2 985,7			2 985,7	2 989,2	-3,5
Lokaler					0,0		
Övrig verksamhet				-260,1	-260,1	-282,7	22,6
Totalt		2 985,7		-260,1	2 725,6	2 706,5	19,1

Förskoleverksamheten redovisar ett sammanlagt överskott mot budget med 19,1 mnkr. Budgetavvikelserna består av lägre kostnader för omsorg då förskola ej erbjuds, ökade intäkter för barnskötarutbildningar, ökade statsbidrag för diplomatbarn och lägre personal-kostnader på central förvaltning.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden ansöker om en budgetjustering med 43,9 mnkr avseende kostnader för hyreskompensation till fristående förskolor med hög hyra, se bilaga 3.

Utfall jämfört med 2019

Utfallet för förskoleverksamheten har minskat med 7,0 mnkr jämfört med 2019. Det beror på att intäkterna avseende statsbidraget för maxtaxa och kvalitetssäkrande åtgärder har minskat, utbetalning till fristående förskolor har minskat och driftkostnaderna har minskat, där ingår omsorg på tid då förskola inte erbjuds.

Utfall jämfört med prognos

Bokslutets resultat är 12,6 mnkr bättre än det prognostiserade resultatet i tertialrapport 2. Förklaringen är effekter av pandemin och högre intäkter än i prognoserna.

Grundskola inklusive fritidshem och grundsärskola

Ekonomisk uppföljning, grundskola inklusive fritidshem och grundsärskola

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2020	Utfall	Avvikelse
Peng och anslag	7 881,5	3 515,3	131,3	0,0	11 528,1	11 165,6	362,5
Lokaler	1 745,6	0,0	0,0	0,0	1 745,6	1 822,1	-76,5
Övrig verksamhet	205,6	13,7	0,0	41,5	260,8	218,3	42,5
Totalt	9 832,7	3 529,0	131,3	41,5	13 534,5	13 206,0	328,5
Ingående fond från 2019							269,6
Utgående fond till 2021							-483,4
Resultat efter fonder							114,7
varav Grundskola							
<i>Peng och anslag</i>	7 560,2	3 393,8	115,5		11 069,5	10 791,8	277,7
<i>Lokaler</i>	1 712,3				1 712,3	1 797,5	-85,2
<i>Övrig verksamhet</i>	204,6	11,4		41,3	257,3	193,4	63,9
Totalt grundskola	9 477,1	3 405,2	115,5	41,3	13 039,1	12 782,7	256,4
varav Grundsärskola							
<i>Peng och anslag</i>	321,4	121,5	15,8		458,7	373,8	84,9
<i>Lokaler</i>	33,3				33,3	24,6	8,7
<i>Övrig verksamhet</i>	1,0	2,3		0,2	3,5	24,9	-21,4
Totalt grundsärskola	355,7	123,8	15,8	0,2	495,5	423,3	72,2

Utfall jämfört med budget

Grundskoleverksamheten inklusive fritidshem och grundsärskola redovisar tillsammans ett överskott om 328,5 mnkr före och ett överskott om 114,7 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar 2 procent av nettobudgeten före resultatdispositioner och 0,8 procent efter.

Överskottet återfinns framför allt i egen regis grundskolor. Överskottet för grundsärskola förklaras främst av redovisningstekniska orsaker. För elever mottagna i grundsärskolan som är integrerade i grundskolan bokförs kostnaderna under verksamhetsområdet grundskola, medan schablonerna tillfaller grundsärskolan.

Grund- och grundsärskolor i egen regi

Utfall jämfört med budget

Grundskolorna i egen regi redovisar totalt ett överskott om 247,1 mnkr före resultatdispositioner och 47,1 mnkr efter resultatdispositioner.

Skolornas överskott återfinns framför allt hos resultatenheterna som redovisar ett överskott om 233,3 mnkr. Samtliga resultatenheter har en positiv utgående fond. Skolorna har som följd av pandemin haft betydligt lägre omkostnader framför allt när det gäller löner. De har också kompenserats för sjuklönekostnader och ersättning för försenad leverans av GSIT.2.0 med sammanlagt cirka 208 mnkr. Dessutom fördelades 25 mnkr ut av den del av central förvaltnings överskott som avsåg egen regi.

Anslagsenheterna redovisar ett överskott om 13,8 mnkr.

Av grundskolorna redovisar 113 skolor ett överskott eller +/-0-resultat före resultatdispositioner och 15 skolor redovisar underskott. Av de skolor som redovisar underskott är 11 resultatenheter som har använt upparbetade fonder. Skolornas upparbetade fonder har ökat från 269,6 mnkr till 483,4 mnkr, en ökning med 213,8 mnkr.

Av de skolor som har underskott är fyra anslagsenheter och sex resultatenheter som har en negativ utgående fond och samtliga dessa kommer att avvecklas som resultatenheter i samband med bokslutet. Det är fem fler jämfört med de som avvecklades i 2019 års bokslut.

För skolor som fortfarande visar underskott kommer arbetet med att vidta åtgärder för att komma i balans att fortsätta. I arbetet ingår att skolorna ska lämna in åtgärdsplaner vid prognostiserade underskott och dessa ska följas upp månadsvis i samarbete med respektive grundskolechef, controller och HR-konsult.

Övrigt, grundskola i egen regi

Utfall jämfört med budget

Avtalet för persontransporter i staden har inneburit att kostnaderna för skolskjuts i egen regi grundskolor och grundskolor har överskridit budgeterade skolskjutsschabloner och avsatta medel för skolskjuts till CSI-grupper med cirka 6 mnkr. Totalt sett uppgår kostnaderna för skolskjuts för grund- och grundskoleverksamheten till 171,4 mnkr varav 77,5 mnkr avser egen regi och 93,9 mnkr avser fristående skolor och skolor i annan kommun.

Lokalkostnaderna redovisar ett sammanlagt underskott om 76,5 mnkr. Underskottet beror framför allt på ökade hyreskostnader på grund av renovering och utbyggnad av skolor. Det har också uppstått kostnader för förgävesprojekteringar.

På central förvaltning redovisas också vissa överskott som i huvudsak beror på ökade statsbidrag, minskade kostnader för VFU, utbildningar och vissa konsultkostnader på IKT-enheten samt att centrala budgetreserver redovisar överskott.

Tilläggsbelopp och verksamhetsstöd

Utfall jämfört med budget

För kostnader gällande tilläggsbelopp och verksamhetsstöd för elever med omfattande behov av särskilt stöd redovisas ett överskott med 75,5 mnkr. Av de i budget avsatta 377 mnkr har totalt 301,5 mnkr betalats ut. Av kostnaderna avser 172,5 mnkr ersättning till skolor i egen regi och 129,1 mnkr ersättning till fristående skolor och kommunala skolor i annan kommun. Det innebär att ett överskott om 34,5 mnkr redovisas för skolor i egen regi medan överskottet för fristående skolor och kommunala skolor i annan kommun uppgår till 40,9 mnkr.

Förvaltningen har även tidigare år redovisat ett överskott både för verksamhetsstöd och tilläggsbelopp. En orsak till det är att budgetramen har varit väl tilltagen för att ersättningen inte ska begränsas av en stram budget. Några besparingskrav har inte förekommit. Antal

ansökningar har minskat med cirka 600 till cirka 2 000 under 2020, en minskning med 23 procent. Även antal beviljade ansökningar har minskat, från knappt 1 600 till ungefär 1 050, en minskning med 35 procent. Det innebär en minskning med cirka 550 beviljade ansökningar jämfört med 2019, vilket är en av förklaringarna till överskottet. Andelen beviljade ansökningar har minskat med nio procentenheter till 52,5 procent.

Förvaltningen tillämpar i enlighet med skollagen en enhetlig likvärdighet i bedömningen av ansökningar om tilläggsbelopp, vilket sammantaget har visat sig ge mindre ersättning till fristående grundskolor som begränsar sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd (så kallade resursskolor). Finansieringsprincipen med en konstruktion bestående av grundbelopp och tilläggsbelopp för dessa skolor är problematisk, vilket också har uppmärksammats på nationell nivå.

Fristående grundskolor och stockholmselever i andra kommuners grundskolor

Utfall jämfört med budget

Kostnader avseende stockholmselever i fristående skolor och i andra kommuners skolor redovisar ett underskott om cirka 19 mnkr. Underskottet beror främst på skolskjuts-kostnaderna för resursskolor och grundsärskola och att kostnaderna för statliga Manillaskolan och Hällsboskolan har blivit högre än budgeterat, motsvarande 16 mnkr respektive 4 mnkr.

Utfall jämfört med 2019

Nettokostnaderna för verksamhetsområdet grundskola inklusive fritidshem samt grundsärskola har ökat med 63,4 mnkr jämfört med 2019, vilket motsvarar 0,6 procent. Brutto-kostnaderna har ökat med 204,1 mnkr och intäkterna med 140,7 mnkr. Kostnadsökningen är betydligt lägre jämfört med 2019 trots att elevantalet har ökat med 1 913 elever varav 1 515 i egen regi och 398 elever i fristående skolor och annan kommun. Detta är en effekt av pandemin, då grundskolorna har haft en ökad sjukfrånvaro, vilket har medfört att personal-kostnaderna endast har ökat med 1,9 procent. Jämförelsevis var ökningen av personalkostnaderna 6,2 procent mellan 2018 och 2019. Volymökningen medför ökade kostnader för entreprenader och externa köp av verksamhet.

Lokalkostnaderna har ökat med 175,7 mnkr vilket motsvarar en ökning med 10,7 procent jämfört med 2019 års lokalkostnader.

Ökningen på intäktssidan beror i huvudsak på ökade statsbidrag. Framför allt beror det på ersättning för sjuklönekostnader från staten på cirka 180 mnkr. Samtidigt har intäkter från Skolverket, Arbetsförmedlingen och övriga minskat med cirka 40 mnkr jämfört med 2019.

Utfall jämfört med prognos

Grundskoleverksamheten inklusive grundsärskola redovisar ett förbättrat resultat jämfört med tertialrapport 2 om cirka 250,2 mnkr före och 114,7 mnkr efter resultatdispositioner. Förbättringen beror på ökade intäkter för sjuklönekostnader cirka 130 mnkr, minskade kostnader för tilläggsbelopp om cirka 50 mnkr samt minskade lönekostnader om cirka 60 mnkr.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Ekonomisk uppföljning, gymnasieskola och gymnasiesärskola

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2020	Utfall	Avvikelse
Peng och anslag	858,5	1 442,0	379,0	0,0	2 679,5	2 612,0	67,5
Lokaler	433,5	0,0	0,0	0,0	433,5	433,7	-0,2
Övrig verksamhet	84,1	0,0	0,0	34,1	118,2	101,9	16,3
Totalt	1 376,1	1 442,0	379,0	34,1	3 231,2	3 147,6	83,6
Ingående fond från 2019							63,3
Utgående fond till 2021							-97,2
Resultat efter fonder							49,7
varav Gymnasieskola							
<i>Peng och anslag</i>	782,7	1 370,8	355,1		2 508,6	2 436,2	72,4
<i>Lokaler</i>	417,4				417,4	419,0	-1,6
<i>Övrig verksamhet</i>	83,9			33,3	117,2	101,6	15,6
Totalt gymnasieskola	1 284,0	1 370,8	355,1	33,3	3 043,2	2 956,8	86,4
varav Gymnasiesärskola							
<i>Peng och anslag</i>	75,8	71,2	23,9		170,9	175,8	-4,9
<i>Lokaler</i>	16,1				16,1	14,7	1,4
<i>Övrig verksamhet</i>	0,2			0,8	1,0	0,3	0,7
Totalt gymnasiesärskola	92,1	71,2	23,9	0,8	188,0	190,8	-2,8

Utfall jämfört med budget

Verksamheten omfattar stadens gymnasie- och gymnasiesärskoleverksamhet i egen regi, samt kostnader för elever i gymnasie- och gymnasiesärskolor med annan huvudman.

Gymnasieverksamheten totalt inklusive gymnasiesärskola redovisar ett överskott om 83,6 mnkr före och ett överskott om 49,7 mnkr efter resultatdispositioner. Budgetavvikelser förklaras i största delen av överskottet om 79,5 mnkr på gymnasieskolor i egen regi. Kostnaderna är 77,6 mnkr lägre och intäkterna 6,0 mnkr högre än budgeten.

Gymnasie- och gymnasiesärskolor i egen regi

Utfall jämfört med budget

Gymnasieskolorna redovisar ett överskott om 79,5 mnkr före och ett överskott om 45,6 mnkr efter resultatdispositioner. Av gymnasieskolorna redovisar 27 enheter överskott och 6 enheter underskott. Resultatenheterna redovisar ett överskott med 80,3 mnkr och anslagsenheterna redovisar ett underskott med 0,8 mnkr.

Överskottet beror på högre intäkter på grund av ersättningen för sjuklönekostnader från staten och dessutom fördelades 50 mnkr ut av den del av central förvaltnings överskott som avsåg egen regi. Förbättrat resultat jämfört med budgeten beror också på lägre kostnader för IT med anledning av ett nytt avtal med en ny leverantör. Andra kostnader som har sjunkit på grund av

pandemin avser kostnader för skolmåltider, avgifter för kurser och konferenser, konsultkostnader samt kostnader för förbrukningsmaterial.

De skolor som uppvisar störst negativ budgetavvikelse i förhållande till sin omslutning är Enskede gårds gymnasium, Kärrtorps gymnasium, Stockholms byggtkniska gymnasium samt Skärholmen gymnasium. Enskede gårds gymnasium och Skärholmens gymnasium har avvecklats som skolenheter efter vårterminen 2020. Stockholms byggtkniska gymnasium har avvecklat gymnasiesärskolan efter vårterminen 2020 och kommer att avvecklas som skolenhet efter vårterminen 2021. Kärrtorps gymnasium har för få elever i förhållande till kapaciteten.

Övrigt, gymnasie- och gymnasiesärskola i egen regi

Utfall jämfört med budget

Övriga avvikelser som bör nämnas är ett överskott beroende på ej utnyttjade reserver och lägre personalkostnader på central förvaltning.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola - fristående verksamhet och annan kommun

Utfall jämfört med budget

Underskottet för stockholmselever på fristående gymnasieskolor och stockholmselever i annan kommun uppgår till 3,1 mnkr. Detta underskott kan bland annat hänföras till stockholmselever i annan kommun och beror på retroaktiva betalningar.

Stockholmselever på fristående gymnasiesärskolor och stockholmselever på gymnasiesärskolor i annan kommun visar tillsammans ett underskott om 2,6 mnkr vilket kan hänföras till ökade kostnader för skolskjuts.

Utfall jämfört med 2019

De totala kostnaderna för gymnasieskola och gymnasiesärskola har ökat med 46,7 mnkr vilket motsvarar 1,2 procent och de totala intäkterna har ökat med 59,8 mnkr, motsvarande 7,1 procent, jämfört med år 2019. Nettokostnadsminskningen blir 0,4 procent.

Kostnadsökningen beror främst på fler Stockholmselever i gymnasie- och gymnasiesärskolor än året innan, drygt 700 elever. Den stora kostnadsökningen beroende på fler elever reduceras delvis av lägre kostnader för IT och lägre kostnader i egen regi på grund av pandemin.

Ökningen av intäkter beror på fler elever från andra kommuner i gymnasieskolor och gymnasiesärskolor i egen regi, drygt 500 elever. Andra intäkter som har ökat under 2020 avser intäkter för sjuklönekostnader från staten och intäkter från stadsdelar.

Utfall jämfört med prognos

Gymnasieverksamheten inklusive gymnasiesärskola redovisar ett förbättrat resultat jämfört med tertialrapport 2 om 93,5 mnkr före och förbättrat resultat om 59,3 mnkr efter resultatdispositioner.

Jämfört med tertialrapport 2 redovisar skolorna ett förbättrat resultat med 129,7 mnkr och 138,7 mnkr bättre resultat jämfört med tertialrapport 1.

Förbättringen av resultatet beror på högre intäkter, till exempel intäkter från staten för sjuklönekostnader på grund av pandemin, intäkter från staden på grund av försenade leveranser av arbetsplatssystem samt minskade kostnader. Dessutom fördelades 50 mnkr ut av den del av central förvaltnings överskott som avsåg egen regi. Kostnaderna som har minskat mer än skolorna har räknat med i sina prognoser avser skolmåltider, IT-kostnader och kostnader för konsulter.

Nämnd och övergripande verksamhet

Ekonomisk uppföljning, nämnd och övergripande verksamhet

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2020	Utfall	Avvikelse
Peng och anslag					0,0		0,0
Lokaler				28,6	28,6	28,3	0,3
Övrig verksamhet				339,1	339,1	305,1	34,0
Totalt	0,0	0,0	0,0	367,7	367,7	333,4	34,3
Ingående fond från 2019							26,8
Utgående fond till 2021							-21,1
Resultat efter fonder							40,0

Utfall jämfört med budget

Nämnd- och övergripande verksamhet redovisar ett överskott om 34,3 mnkr före och ett överskott om 40,0 mnkr efter resultatdispositioner.

Budgetavvikelsen beror främst på minskade kostnader för personal vid central förvaltning, minskat köp av verksamhet, ej nyttjade budgetreserver och ett underskott för Språkcentrums resultatenhet.

Utfall jämfört med 2019

Utfallet för nämnd- och övergripande verksamhet har minskat med 50,8 mnkr jämfört med föregående år. Förändringen beror främst på lägre kostnader för personal vid central förvaltning. I samband med budgetarbetet för 2020 genomfördes omfattande anpassningar på central förvaltning och en neddragning med cirka femtio tjänster.

Utfall jämfört med prognos

Resultatet för nämnd- och övergripande verksamhet har efter fond förbättrats med 13,8 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och förbättrats med 35,4 mnkr jämfört med tertialrapport 2.

Resultatenheter

Resultatenheter, ingående och utgående fond

Ingående fond 2020, mnkr	
Grundskola	
Ingående fond resultatenheter 2020	269,6
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2019	0,0
Totalt ingående fond grundskola	269,6
Gymnasieskola	
Ingående fond resultatenheter 2020	65,2
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2019	-1,9
Totalt ingående fond gymnasieskola	63,3
Övriga	
Avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa	26,8
Totalt ingående fond	359,7
Utgående fond 2020 mnkr	
Grundskola	
Resultatenheter med överskott (104)	483,4
Resultatenheter med underskott (0)	0,0
Resultatenheter med fond +/-0 (1)	0,0
Totalt utgående fond grundskola	483,4
Gymnasieskola	
Resultatenheter med överskott (16)	97,2
Resultatenheter med underskott (0)	0,0
Resultatenheter med fond +/-0 (0)	0,0
Totalt utgående fond gymnasieskola	97,2
Övriga	
Avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa	21,1
Totalt utgående fond	601,7

Samtliga resultatenheter redovisas i bilaga 3 och anslagsenheter i bilaga 4.

Grundskolor

Resultatenheterna inom grundskola har en positiv ingående fond om 269,6 mnkr. Resultatenheternas utgående fond uppgår till 483,4 mnkr, vilket endast består av överskott. Resultatenheternas fonder har ökat med 213,8 mnkr under 2020.

Sex skolor föreslås bli avvecklade som resultatenheter i samband med bokslutet eftersom de har haft en negativ utgående fond två år i rad. Dessa skolor är följande; Hedvig Eleonora skola, Herrängens skola, Hjulsta grundskola, Skarpatorpsskolan, Skarpnäcksskolan och Åsö grundskola.

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning kan resultatenheterna endast föra över 5 procent av enhetens bruttobudget till nästkommande år alternativt 10 procent vid ackumulerat överskott. Det innebär att 19,4 mnkr inte förs över till 2021 utan påverkar 2020 års resultat positivt.

Grundskolans 17 anslagsenheter redovisar sammanlagt ett överskott om 13,8 mnkr. Det är tretton enheter som redovisar ett överskott om totalt 23,9 mnkr medan fyra enheter redovisar ett underskott om 10,1 mnkr.

Följande fyra skolor kommer att inrättas som resultatenheter i samband med 2020 års bokslut efter att ha redovisat ett positivt resultat två år i rad; Askebyskolan, Klastorp-Essinge skolor, Lilla Adolf Fredriks skola och Norra Ängby skola.

Detta innebär att det 2021 kommer att finnas 109 resultatenheter och 19 anslagsenheter. Jämfört med nämndens verksamhetsplan är det en förändring eftersom Skarpnäcksskolan som då förväntades ha en positiv utgående fond redovisade ett underskott efter fonder för andra året i rad i bokslutet och därmed blir anslagsenhet 2021.

Gymnasieskolor

Resultatenheterna inom gymnasieverksamheten hade med sig en ingående fond om 63,3 mnkr och för med sig en utgående fond till 2021 om 97,2 mnkr. Resultatenheternas fonder har ökat med 33,9 mnkr under 2020. Av gymnasieskolans 33 enheter är 16 resultatenheter. Alla resultatenheterna visar ett överskott, totalt 80,3 mnkr.

Gymnasieskolans 17 anslagsenheter redovisar ett sammanlagt underskott om 0,8 mnkr. Elva enheter redovisar överskott om 33,6 mnkr och sex enheter redovisar ett underskott om 34,4 mnkr. Anslagsenheterna Enskede gårds gymnasium och Skärholmen gymnasium avvecklas som skolenheter från 2021.

Följande två skolor kommer att inrättas som resultatenheter i samband med 2020 års bokslut efter att ha redovisat ett positivt resultat två år i rad: Stockholms hotell- och restaurangskola och P A Fogelströms gymnasium. Detta innebär att till 2021 kommer det att finnas 18 resultatenheter och 13 anslagsenheter.

Övriga

Avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa minskar sin fond från 26,8 mnkr till 21,1 mnkr.

Investeringar

Investeringar

Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	135	103	32

Nettokostnader	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	135	135	103

Nettoavvikelser	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	0	0	32

Nämndens investeringsbudget år 2020 är 135 mnkr. De totala investeringsutgifterna uppgår till 103 mnkr.

Jämfört med år 2019 har utgifterna minskat med 15,6 mnkr. Grundskolorna har gjort investeringar för 42,4 mnkr, vilket är 9,9 mnkr lägre än budget. Gymnasieskolornas investeringar uppgår till 8,5 mnkr, 9,7 mkr lägre än budget. Centrala investeringar uppgår till 2,9 mnkr, 0,1 mnkr lägre än budget.

Verksamhetsavdelningarna har investerat för 48,6 mnkr, 12,9 mnkr lägre än budget. Dessa investeringar innefattar nyetableringsstöd till grundskolor och gymnasieskolor.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnaderna uppgår till 113,8 mnkr vilket är 6 mnkr lägre än budget på 119,8 mnkr och 3,3 mnkr mer än 2019.

Analys av balansräkning

Tillgångar	2020	2019	Avvikelse
Anläggningstillgångar	335,1	345,0	-9,8
Maskiner och inventarier	335,1	345,0	-9,8
Omsättningstillgångar	752,3	688,6	63,7
Kundfordringar	67,1	64,0	3,1
Diverse kortfristiga fordringar	49,3	31,7	17,7
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	635,8	592,6	43,2
Kassa och bank	0,0	0,3	-0,3
Summa	1 087,4	1 033,5	53,9

Skulder och eget kapital	2020	2019	Avvikelse
Eget kapital	-483,7	-374,9	-108,8
Långfristiga skulder	-0,1	-0,1	0,0
Kortfristiga skulder	-603,6	-658,6	55,0
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-12,4	-12,6	0,1
Leverantörsskulder	-383,9	-428,6	44,7
Övriga kortfristiga skulder	-32,1	-39,9	7,7
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-175,1	-177,6	2,5
Summa	-1 087,4	-1 033,5	53,8

Förvaltningen har periodiserat hyror, statsbidrag, timlöner, övertid och mertid samt övriga kostnader och intäkter utifrån enheternas och avdelningarnas uppdrag. Förvaltningen har, liksom tidigare år, valt att periodisera kostnader och intäkter på 50 000 kr eller mer.

Tillgångar jämfört med föregående år

Anläggningstillgångarna uppgår till 335,1 mnkr vilket är en minskning med 9,8 mnkr. Investeringsnivån på förvaltningen har minskat bland annat på grund av att inga nya skolor har byggts och färdigställts under året.

Kundfordringarna har ökat med 3,1 mnkr till 67,1 mnkr vilket motsvarar en ökning med 4,9 procent. Fluktuationerna mellan åren beror på när under året som främst interkommunal ersättning samt VFU-medel faktureras.

Diverse kortfristiga fordringar har ökat från 31,7 mnkr till 94,3 mnkr vilket motsvarar en ökning med 55,7 procent. Här bokförs bland annat löneskulder och fordringar mot staten och EU. Ökningen kan hänföras till EU-bidrag avseende sociala investeringsfonden som var högre än föregående år.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 43,2 mnkr till 635,8 mnkr vilket motsvarar en ökning på 7,3 procent. Ökningen kan hänföras till förutbetalda kostnader och avser främst hyror och ersättning till fristående förskolor och skolor.

Kassa/bank har minskat mellan åren från 0,3 mnkr till 0,05 mnkr. Kassa/bank består av underförskottskassor samt tillfälliga förskott och minskningen kan hänföras till tillfälliga förskott som inte betalats ut i samma utsträckning som tidigare år på grund av pandemin.

Skulder och eget kapital jämfört med föregående år

Ökningen av eget kapital från 374,9 mnkr till 483,7 mnkr kan hänföras till framförallt en lägre leverantörsskuld än föregående år samt att skolorna har ökat sina resultatfonder.

Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har minskat marginellt från 12,6 mnkr till 12,4 mnkr. Minskningen beror främst på lägre skulder till kunder.

Leverantörsskulder uppgår till 383,9 mnkr vilket innebär en minskning med 44,7 mnkr. Skillnaderna mellan åren beror främst på hur leverantörerna fakturerar.

Övriga kortfristiga skulder har minskat med 7,8 mnkr till 32,1 mnkr vilket motsvarar en minskning med 19,6 procent. Minskningen beror på lägre återkrav avseende statsbidrag.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har minskat marginellt med 2,5 mnkr till 175,1 mnkr vilket motsvarar en minskning på 1,4 procent. Minskningen kan främst hänföras till upplupna kostnader.
